

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ISSN 1513-3591

สสค.สาร

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๒ เดือนเมษายน - กรกฎาคม ๒๕๕๕

www.cabinet.thaigov.go.th

บทอาศิรวาท

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
เนื่องในโอกาสกษัตริย์มหากาฬทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา
วันที่ ๒๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

โคลงสี่

บังคมพระยุธราชแจ้ง	เจริญศรี
สืบศักดิ์ราชจักรี	ภ้องเกื้อ
เดชะ พระบารมี	มหาราชเจ้าแล
ปกเกล้าชโยคเื้อ	อุ้มเกล้านิกรชน
ดลคุณลพดลราชฐานนิคม	อธิษฐาน
พลพระราชกิจดา	ดิเรกคุ้ม
สยามมกุฎราชกุมาร	เพ็ญภาคย์ พระเอย
พระกุศลธำรงถวัล	สืบสร้างไศศรัย
ไพบุลย์บารเมศล้ำ	จรัส
ชนเมชีพพระเพ็ญภัท	เพริศแพร่
ทกสืบพรรษาวิวัฒน์	เจริญยิ่ง พระเอย
ไตรรัตน์ละเลิศแก้ว	โปรดเื้ออวยพระพร
บวรราชกิจเกื้อ	ตระการ พระเกียรติยศ
ยสืบเื้อโรงพยาบาล	กิจภ้อง
อุปการณแพทย์พระราชทาน	ขจัดโรค นิกรแล
ทุนศึกษาสืบช้อง	พลกพร้อมพัฒนา
วิทยาการอุทิศล้ำ	สัมฤทธิ์
ประสิทธิ์ปรีชาบัณฑิต	ทักถวัล
ชอวยเทพประสิทธิ์	พระพรเลิศ สราญแอ
ทรงพระเจริญเลิศถวัล	พระเกียรติภ้องกำจาย

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
(คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ ประพนธ์)

พระราชดำรัสสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

อะไร อะไรอะไร อะไรอะไร อะไรอะไร
อะไรอะไร อะไรอะไร อะไรอะไร อะไรอะไร
อะไรอะไร อะไรอะไร อะไรอะไร อะไรอะไร
ถ้าหากภาพรวมอะไรอะไร
ทุกคนทุกคน จะได้รับความสุข
สบายใจอะไรอะไร

๑. ความหมายของ “ภาพรวม”

คำจำกัดความคร่าว ๆ ของ “ภาพรวม” คือ การรักษาภารกิจหน้าที่ตามตำแหน่งที่หน่วยงานหรือสถาบัน ให้น่วยหรือหน้าที่ที่เรารับผิดชอบดำเนิน (การ) ไปด้วยความดี เสียประโยชน์ เหมาะสม ตามภารกิจ โดยยึดมั่นในเป้าหมาย (Goals) และดำเนินไปตามความมุ่งหมาย (Objectives) ตามนโยบายและภารกิจ (Policies and mission) โดยครบถ้วนตามขั้นตอนและแนวความคิดที่ถูกต้อง

๒. ข้อควรคิดสำหรับภาพรวม

๒.๑ ต้องคำนึงตามข้อ ๑ โดยต้องตระหนัก และไม่ลืม

- Objectives
- Goals
- Policies
- Organisation and people to tasks
- Situation (ของเราเอง, สิ่งรอบตัว และ outside factors)
- Terrain and ground (สิ่งแวดล้อมรอบตัว)
- กาลเวลาต่าง ๆ vs งานที่ต้องทำ (Time and space vs tasks)
- Prediction and forecast (“หมอดูทายว่า” การมองไปข้างหน้า + การ Recall lessons learnt บทเรียน)
- การวางแผนที่ดี พร้อมทั้งแผนเผชิญเหตุ แผนฉุกเฉิน

๒.๒ ภาพรวมไม่ใช่การหยวนหรือปล่อยเฉยไปตามน้ำ เราต้องติดตามข้อ ๒.๑ แต่ก็ต้องรู้ว่าสถาบันเราหน่วยเราประกอบด้วย หลายคน หลายหน่วย ซึ่งแตกต่างหลากหลายกัน จึงต้องรวมความสามารถหรือขีดจำกัด ตลอดจนคุณลักษณะต่าง ๆ ของหลายฝ่ายเข้ามาให้เกื้อกูลกันและได้ประโยชน์ โดยเฉลี่ยคุณสมบัติต่าง ๆ ให้สมดุลเพื่อให้ได้หน่วยที่มีความเสถียร และมั่นคง แน่นหนา แข็งแรง หนักแน่น แต่อ่อนตัว ทั้งนี้ ไม่เว้นข้อความในข้อ ๑

๓. บทจบของภาพรวม

งานดี คนดี คิดดี วินัยแน่น เข้มแข็ง เข้ม ๆ แต่มีน้ำใจและเข้าใจเหตุผล เข้าใจภาพรวม = ภาพรวมที่ดี หน่วย happy ภารกิจก้าวหน้าสำเร็จ (ถ้ายังบกพร่องหรือยังไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่ตั้งใจ ก็แก้ได้ถือเป็นบทเรียน – lessons learnt) ส่วนรวม happy ผลประโยชน์ ส่วนรวม ตัวเองก็ happy และสบายใจ

เอาข้อ ๑ + ข้อ ๒ ตั้ง + คิดให้ดี และนำข้อ ๒.๒ มาบริหาร รับรองว่า จะสบาย

ข้อคิด ข้อเตือนใจ พระราชทานแก่ข้าราชการบริหารและบุคคลทั่วไป
เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒

ขอคุยด้วย

ในโอกาสอันเป็นมหามงคลสมัยที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเจริญพระชนมายุ ๕ รอบ ในวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสดังกล่าว สลค. สาร ฉบับนี้จึงได้นำตราสัญลักษณ์มาตีพิมพ์เผยแพร่เพื่อเชิญชวนส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไปได้ประดับตราสัญลักษณ์เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติในมหามงคลดังกล่าว นอกจากนี้ ได้เชิญพระราชดำรัสของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารที่พระราชทานแก่ข้าราชการบริพารและบุคคลทั่วไปเนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ พร้อมบทความพิเศษเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจและพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์ได้พระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทยมาตีพิมพ์เผยแพร่ใน สลค.สาร ฉบับนี้ ในโอกาสนี้ สลค. ขอขอบคุณคุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ ราชบัณฑิต ที่ได้กรุณาประพันธ์บทความที่ประกอบบทความเฉลิมพระเกียรติใน สลค.สาร ฉบับนี้ด้วย

ในช่วงที่ผ่านมา นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย และเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกชั้นมหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.) และมหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.) ซึ่งเป็นชั้นสูงสุดของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลมงกุฎไทยและตระกูลช้างเผือกตามลำดับ ซึ่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นดังกล่าวมีความเป็นมาและความสำคัญเพียงใดได้นำเสนอไว้ภายในเล่มด้วยแล้ว ส่วนเรื่องอื่น ๆ ในฉบับนี้ทั้งบทความเชิงวิชาการ บทความพิเศษ และความรู้ทั่วไปที่ควรค่าแก่การสนใจติดตามเช่นเดิม ซึ่งผู้อ่านสามารถติดตามได้ในเล่ม

สารบัญ

บทอาศิรวาทสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร	๒	รู้ไว้ใช้ว่า...? : เด็กหญิงชาดาโกะกับตำนานนกกระเรียน	๕๑
พระราชดำรัสสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร	๓	๑,๐๐๐ ตัว	
ตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ	๕	มุมที่ไม่ได้มอง : ร่างหนังสือไม่เป็น	๕๓
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร		บทความพิเศษ : ยุติธรรมชุมชน (Community Justice) :	๕๕
พระราชกรณียกิจ	๖	ทุนทางสังคมกับการแก้ปัญหาสังคม	
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร		 เรื่องของคนต่างจังหวัด :	๖๐
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร	๑๑	ณ บ้านริมทะเลสาบสงขลา : ในฤดูร้อน	
กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์		เรื่องของคนต่างจังหวัด : ความสุขของการไปโรงเรียน	๖๕
บทความพิเศษ : เครื่องราชอิสริยาภรณ์	๑๓	เรื่องสำคัญที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา	๖๘
อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์		แอบเจาะประมวลจริยธรรม : เจาะครั้งที่ ๕ การมีจิตสำนึก	๗๑
อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย		ที่ดีและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เสียสละปฏิบัติหน้าที่	
 ประมวลมติคณะรัฐมนตรี :	๑๖	ด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้	
การแก้ไขปัญหาราคาน้ำมันเชื้อเพลิง		ท้องถิ่นควรรู้ : การขออนุญาตแผ้วถางป่า	๗๔
สรุปผลการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีที่สำคัญ	๓๕	ในพื้นที่อุตสาหกรรมในที่ดินของรัฐ	
 ประมวลมติคณะรัฐมนตรี :	๓๗	นวัตกรรมรอบโลก : ไฟฉายฉุกเฉิน	๗๖
พัฒนาระบบประกันสุขภาพ		หิ้งหนังสือ : คิดมุมกลับ ปรับชีวิตให้เป็นบวก	๗๗
(๓๐ บาทรักษาทุกโรค)		รู้ รัก ภาษาไทย : สถานการณ์ เหตุการณ์ ปรากฎการณ์	๗๘
ปิดฝุ่นมด คุม. : พับนก ส่งใจ ไปแดนใต้	๔๙	แสงส่องปัญญา	๘๐

บทความ/ข้อความ หรือความเห็นใด ๆ ที่ปรากฏใน “สลค.สาร” เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและกองบรรณาธิการ ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

**สลค.
ใสสะอาด**

เปิดรับเรื่องร้องเรียนข้อมูลการทุจริตคอร์รัปชันของ
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ผ่านทางตู้ ปณ. ๒
ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๒

ตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

เนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๕ รอบ ในวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕ โดยแบบตราสัญลักษณ์ ประกอบด้วย

อักษรพระนามาภิไธย ม.ว.ก. อยู่ภายในวงรี แนวนอน ด้านบนเป็นพระอนุชามงกุฎ สำหรับประกอบพระราชอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระอนุชามงกุฎอยู่ด้านหน้าพระสัปตปฎลเศวตฉัตร ประกอบพระราชอิสริยยศด้านล่าง อักษรพระนามาภิไธย ม.ว.ก. เป็นเลขไทย ๖๐ ถัดเลข ๖๐ ลงมาเป็นผ้าแพรแถบ รองรับองค์ประกอบทั้งหมดภายในผ้าแพรแถบเป็นอักษรข้อความ พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕ คณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบเรื่อง ตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ตามที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ

ที่มา : http://www.opm.go.th/opmportal/pageconfig/hiligh/news_popup.asp?nid=166

พระราชกรณียกิจ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร*

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีพระนามเดิมว่า สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าไชยาลงกรณ์ เป็นพระราชโอรสพระองค์เดียวในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันจันทร์ที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๔๙๕ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๑๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราชโองการประกาศสถาปนาสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าไชยาลงกรณ์ ขึ้นเป็น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ์ สยามมกุฎราชกุมาร มีพระนามาภิไธยตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า “สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ์ บดินทรเทพยวรางกูร สิริกิตยสมบุรณสวางค์วัฒน์ วรชัตติยราชสันตติวงศ์ มหิตลพงศอดุลยเดช จักรีนเรศยุพราชวิสุทธิ สยามมกุฎราชกุมาร มุสิกนาม” และในพระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาเนื่องในพระราชพิธีสถาปนาเฉลิมพระนามาภิไธยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ์ สยามมกุฎราชกุมาร ได้ทรงเปล่งพระวาจาถวายสัตย์ปฏิญาณมีความตอนหนึ่งว่า “...ข้าพระพุทธเจ้า ผู้เป็นมกุฎราชกุมาร จะรักษาเกียรติยศและอิสริยยศศักดิ์ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานไว้เสมอด้วยชีวิต จะภักดีต่อชาติบ้านเมือง จะซื่อสัตย์ต่อประชาชน จะปฏิบัติภาระหน้าที่ทุกอย่างโดยเต็มกำลังสติปัญญาความสามารถ และโดยความเสียสละ เพื่อความเจริญ ความสงบสุข และความมั่นคงไพบูรณ์ของประเทศชาติไทย จนตราบเท่าชีวิตร่างกายจะหาไม่...”

* สำนักอักษรณและเครื่องราชอิสริยาภรณ์เรียบเรียงโดยใช้ข้อมูลส่วนหนึ่งจากราชกิจจานุเบกษาฉบับจดหมายเหตุพระราชพิธีสถาปนาเฉลิมพระนามาภิไธย สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ์ บดินทรเทพยวรางกูร สิริกิตยสมบุรณสวางค์วัฒน์ วรชัตติยราชสันตติวงศ์ มหิตลพงศอดุลยเดช จักรีนเรศยุพราชวิสุทธิ สยามมกุฎราชกุมาร พุทธศักราช ๒๕๑๕ และนิตยสารวิมานเมฆ ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๓๑ เดือนมิถุนายน - กรกฎาคม ๒๕๔๕

เมื่อกล่าวถึงพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ตั้งแต่ทรงดำรงพระอิสริยยศกิติสมเด็จเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี เมื่อทรงว่างเว้นจากการศึกษาในต่างประเทศและเสด็จพระราชดำเนินกลับมาประทับในประเทศไทย ได้โดยเสด็จพระราชดำเนินและเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจต่าง ๆ สนองพระมหากรุณาธิคุณ ด้วยความมั่นพระราชหฤทัย ด้วยความรอบคอบ และด้วยความรับผิดชอบ โดยมีได้ทรงย่อท้อจนสำเร็จผลดีเสมอ ในการโดยเสด็จพระราชดำเนินพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงเยี่ยมราษฎรในต่างจังหวัดและพื้นที่ห่างไกล ทรงพอพระราชหฤทัยทำความรู้จักคุ้นเคยกับราษฎรและข้าราชการในท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อทรงทราบและเข้าใจพระราชหฤทัยถึงความต้องการและสถานการณ์ที่แท้จริง ยังความปลื้มปิติโสมนัสให้แก่ข้าราชการและราษฎรที่ได้เข้าเฝ้าฯ นอกจากนี้ ยังทรงฝึกฝนเลือกใช้ในบรรพบุรุษศาสนา ทรงแสดงพระองค์เป็นพุทธมามกะต่อสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (จวน อุฏฐายี) ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม มาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ เมื่อทรงเจริญพระชันษาขึ้นตามลำดับ ยังทรงพยายามหาโอกาสในยามว่างเสด็จฯ ไปเฝ้าถวายสักการะสมเด็จพระสังฆราชและทรงนมัสการพระเถระผู้ใหญ่เพื่อทรงสนทนาศึกษาพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้านการยุติธรรม ทรงสนพระราชหฤทัยในกระบวนการยุติธรรม โดยเสด็จฯ ไปทอดพระเนตรกิจการศาลสถิตยุติธรรม เพื่อทรงศึกษาเกี่ยวกับงานด้านกฎหมายในบางโอกาส รวมทั้งด้านการปกครองประเทศชาติให้มีความสงบสุขและความเจริญ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ พระองค์สนพระราชหฤทัยในกิจการเกี่ยวกับการเจริญสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศโดยเสด็จฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในโอกาสทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจหรืองานที่เกี่ยวกับบุคคลสำคัญชาวต่างชาติ ตลอดจนงานเกี่ยวกับคณะทูตานุทูตอยู่เสมอ อีกทั้งในการเสด็จฯ ไปทรงเยือนประเทศญี่ปุ่นในฐานะพระราชอาคันตุกะของพระราชวงศ์ญี่ปุ่น เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๔ ก็ทรงได้รับความสำเร็จอย่างดียิ่งส่งผลต่อการกระชับสัมพันธไมตรีทั้งสองพระราชวงศ์ ตลอดจนประชาชนของทั้งสองประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ในยามที่ทรงว่างจากพระราชกรณียกิจซึ่งหาได้ยาก จะใช้เวลาส่วนพระองค์ทรงงานอดิเรก อาทิ ทรงพระราชนิพนธ์บทกลอน ทรงดนตรี ทรงร้องเพลง และทรงบริหารพระวรกาย โดยทรงวิ่งหรือทรงกีฬาต่าง ๆ เช่น ทรงฟุตบอลร่วมกับทีมทหารและข้าราชการ ทั้งยังทรงสนพระราชหฤทัยในความเป็นอยู่ของทหารตำรวจที่รักษาการณ์ประจำในเขตพระราชฐาน รวมทั้งข้าราชการทั่วไป โดยได้เสด็จฯ ทรงเยี่ยมเยียนและทรงตรวจตราการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทั้งในเขตพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน และในพระบรมมหาราชวังอยู่เป็นนิจ ด้านการทหาร พระองค์สนพระราชหฤทัยด้านการทหารเป็นอย่างยิ่ง ด้วยมีพระอุปนิสัยโปรดความมีระเบียบวินัย ไม่ทรงนิยมการฝ่าฝืนหรือละเมิดระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ อีกทั้งทรงเคยเสด็จฯ ทรงเยี่ยมที่ตั้งกองทหารหน่วยต่าง ๆ หลายแห่ง ทรงเลือกที่จะศึกษาวิชาการทหารที่เครือรัฐออสเตรเลีย โดยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริว่า มีหลักสูตรการสอนกว้างขวางและมีการฝึกอบรมเข้มงวดอีกประการหนึ่ง จึงทรงเข้าศึกษาในวิทยาลัยการทหารดันทรูน กรุงแคนเบอร์รา ในปี ๒๕๑๕ ซึ่งเป็นปีเดียวกับที่มีพระบรมราชโองการประกาศสถาปนาขึ้นเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร

หลังจากทรงดำรงพระราชอิสริยยศกิติ์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ยังคงทรงศึกษาต่อที่วิทยาลัยการทหารตันทรูน ประจำเหล่านักเรียนนายร้อย แต่เมื่อใดที่ทรงว่างเว้นจากการศึกษา และเสด็จกลับประเทศไทย ก็จะมีโดยเสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจอยู่เนือง ๆ จนกระทั่งทรงสำเร็จการศึกษาเมื่อปี ๒๕๑๙ โดยทรงได้รับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต (ด้านการทหาร) มหาวิทยาลัยนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลีย ในขณะเดียวกันทรงเข้ารับราชการทหารครั้งแรกตั้งแต่ปี ๒๕๑๘ เพื่อสนองพระมหากรุณาธิคุณสมเด็จพระบรมราชชนกาธิราช สมเด็จพระบรมราชชนนี และสนองคุณประเทศชาติ ในตำแหน่งนายทหารประจำกรมข่าวทหารบก กระทรวงกลาโหม และทรงเลื่อนตำแหน่งขึ้นตามลำดับ ควบคู่กับทรงเข้าศึกษาหลักสูตรต่าง ๆ เพิ่มเติม อาทิ หลักสูตรประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร แห่งสหราชอาณาจักร ทั้งนี้ ปัจจุบันทรงดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด กองบัญชาการกองทัพไทย และทรงปฏิบัติหน้าที่ครูการบินเครื่องบินขับไล่ แบบเอฟ-๕จี/เอฟ ส่วนพระยศทางทหารปัจจุบันทรงได้รับพระราชทานพระยศพลเอก พลเรือเอก และพลอากาศเอก ซึ่งเป็นพระยศสูงสุดทั้ง ๓ เหล่าทัพ

นอกจากพระราชกรณียกิจด้านการทหารแล้ว พระราชกรณียกิจด้านต่าง ๆ ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันยังมีอีกมากมาย และนับวันมีแต่จะเพิ่มขึ้น ทั้งพระราชกรณียกิจที่ทรงปฏิบัติแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระราชกรณียกิจส่วนพระองค์ ซึ่งทรงทุ่มเทพระวรกายและทรงอุทิศเวลาส่วนพระองค์เพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกร โดยกล่าวพอสังเขปได้ ดังนี้

ด้านการศึกษา ทรงเล็งเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญยิ่งของชาติ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโรงเรียนอนุบาลและประถมศึกษา ตลอดจนพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์สมทบเป็นค่าก่อสร้างโรงเรียนมัธยมศึกษาในต่างจังหวัด พระราชทานอักษรพระนามาภิไธย ม.ว.ก. ประดิษฐานที่อาคารของโรงเรียนมัธยมศึกษาดังกล่าว โดยระหว่างการก่อสร้างโรงเรียนดังกล่าว ได้เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรการก่อสร้างด้วยพระองค์เอง แม้จะอยู่ในพื้นที่ทุรกันดารก็ได้ทรงย่อท้อ อีกทั้งมีพระมหากรุณาธิคุณห่วงใยและพระราชทานความช่วยเหลือแก่ครูและนักเรียน รวมทั้งพสกนิกรผู้ยากไร้ในถิ่นทุรกันดาร ให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เพื่อจะได้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นอกจากนี้ ทรงดำเนินรอยตามเบื้องพระยุคลบาทสมเด็จพระบรมราชชนกาธิราช โดยเสด็จฯ แทนพระองค์พระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาหลายแห่ง แม้ว่าจะมีจำนวนผู้เข้ารับพระราชทานมากมายเพียงใด ก็เต็มพระราชหฤทัยด้วยทรงเล็งเห็นความตั้งใจของเหล่าบัณฑิตที่มุ่งมั่นศึกษาเล่าเรียนจนสำเร็จการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อเป็นเกียรติยศและสิริมงคลแก่เหล่าบัณฑิตและครอบครัวญาติพี่น้องสืบไป

ด้านการเกษตร พระองค์สนพระราชหฤทัยในการพัฒนาประสิทธิภาพในการเพิ่มผลิตผลด้านการเกษตร เนื่องจากประเทศไทยเป็นเมืองเกษตรกรรม ที่ผ่านมามีได้เสด็จฯ ไปทรงสาธิตการทำนุ้ยหมักแก่เกษตรกรบ้านแหลมสะแก จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อส่งเสริมการใช้ปุ๋ยหมักแทนสารเคมีอันเป็นการลดค่าใช้จ่ายและอนุรักษ์ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ตลอดจนเสด็จฯ ทรงเป็นองค์ประธานในการทำนาสาธิตทรงหว่านและเกี่ยวข้าว เป็นที่ปลาบปลื้มและเป็นขวัญกำลังใจแก่เกษตรกรจังหวัดสุพรรณบุรี รวมทั้งเกษตรกรทั่วประเทศ ที่สำคัญได้เสด็จฯ แทนพระองค์ประกอบพระราชกรณียกิจในพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ซึ่งถือเป็นมงคลสูงสุดแก่ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ด้านการศาสนา เสด็จฯ ไปทรงประกอบพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ในพระราชพิธีสำคัญต่าง ๆ ทางศาสนา อาทิ พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลมาฆบูชา พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลวิสาขบูชา พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอาสาฬหบูชาและเทศกาลเข้าพรรษา รวมทั้งเสด็จฯ แทนพระองค์ทรงเปลี่ยนเครื่องทรงพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรเป็นประจำทุกปี และเสด็จฯ ในพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐินประจำปี อีกทั้งยังมีพระราชศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา โดยทรงผนวชเมื่อปี ๒๕๒๑ ซึ่งทรงได้รับถวายพระสมณนามว่า “วชิราลงกรณ” หลังทรงลาสิกขาบท ยังทรงประกอบพระราชกรณียกิจทำนุบำรุงกิจการพระพุทธศาสนาและศาสนาต่าง ๆ อยู่เป็นเนืองนิจ

ด้านการสาธารณสุข เนื่องจากทรงห่วงใยปัญหาด้านสุขภาพพลานามัยของพสกนิกรที่อยู่ห่างไกล จึงเป็นที่มาของโครงการสร้างโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ในพระราชูปถัมภ์ฯ ในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศ เพื่อให้การรักษาพยาบาลราษฎรผู้เจ็บป่วยในถิ่นทุรกันดาร นอกจากนี้ ทรงจัดตั้งศูนย์มหาวชิราลงกรณ รัชนีบุรี โดยพระราชทานเงินในการก่อสร้างอาคารต่าง ๆ ของศูนย์บำบัดรักษาผู้ป่วยโรคมะเร็งครบวงจรแห่งแรกในประเทศไทย เพื่อให้บริการบำบัดรักษาผู้ป่วยโรคมะเร็งแบบต่อเนื่องด้วยวิธีฉายรังสีและเคมีบำบัด การฟื้นฟูสภาพผู้ป่วย ตลอดจนดูแลผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้ายด้วยวิธีการรักษาแบบประคับประคอง (Palliative Care) ให้มีความสุขและให้ทุกข์ทรมานน้อยที่สุด

ด้านการต่างประเทศ ทรงให้ความสำคัญด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยทรงมีบทบาทในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีทั้งในระดับประมุขรัฐ ราชนวงศ์ หรือรัฐบาล เฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์ทางการทูตตามธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติ โดยทรงรับปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโอกาสที่เอกอัครราชทูตต่างประเทศเข้าเฝ้าฯ เพื่อถวายพระราชสาส์นตราตั้งหรืออักษรสาส์นตราตั้ง ตลอดจนกราบบังคมทูลลาในโอกาสพ้นจากหน้าที่ รวมทั้งกรณีเอกอัครราชทูตไทยเข้าเฝ้าฯ กราบบังคมทูลลาเพื่อไปปฏิบัติภารกิจในต่างประเทศ การปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ถวายการต้อนรับพระราชอาคันตุกะ (State Visit) ในการเยือนประเทศไทย นอกจากนี้ ในคราวที่ประเทศญี่ปุ่นประสบภัยพิบัติแผ่นดินไหวและคลื่นสึนามิ เมื่อปี ๒๕๕๔ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้ทรงพระกรุณา

โปรดเกล้าฯ ให้ผู้แทนพระองค์นำผ้าห่มกันหนาว จำนวน ๒๐,๐๐๐ ผืน ไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเหตุการณ์ดังกล่าวในโทโฮะกุ และในปีเดียวกันระหว่างวันที่ ๒-๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเป็นผู้แทนเสด็จฯ ไปทรงร่วมในพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติ ครบ ๖๐ ปี ของสมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ ๒ แห่ง สหราชอาณาจักร

นอกจากนี้ ยังมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ซึ่งสืบเนื่องจากโครงการพัฒนาในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร หมู่บ้าน “ภูแบชีรา” บ้านปลูกากาซิง ตำบลกอล่า อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ในฤดูฝนน้ำจะหลากจากภูเขาชันทะลักเข้าสู่พื้นที่การเกษตร และบ้านพักอยู่อาศัยของราษฎร ตลอดจนถนนหนทาง ส่วนฤดูแล้งจะไม่มีน้ำอุปโภคบริโภค เพราะในบ่อน้ำตื้นที่ราษฎรขุดไว้ น้ำจะมีสนิม สร้างความลำบากให้แก่ราษฎรในพื้นที่อย่างมาก สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร จึงทรงศึกษา และสอบถามข้อมูลชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรในพื้นที่ จากนั้นได้พระราชทานคำแนะนำและแนวทางในการแก้ไขปัญหา แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยทรงเน้นย้ำให้ประสานงานกันให้ดี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงตั้งคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อกำกับดูแล รวมทั้งจัดทำแผนงานและกำหนดแนวทางในการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ โดยได้ดำเนินการ แก้ไขปัญหาเร่งด่วน คือ เรื่องน้ำกินน้ำใช้และน้ำท่วมขัง จากนั้นได้กำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์การทำการเกษตรในพื้นที่ การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ตลอดจนความจำเป็นพื้นฐานต่าง ๆ ได้แก่ การคมนาคม การศึกษา และการสาธารณสุข ด้วยพระปรีชาสามารถดังกล่าว จึงพลิกปัญหาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้วยพระราชประสงค์ที่จะทรงบำบัดทุกข์บำรุงสุข แก่ราษฎรบ้านภูแบชีรา จึงมีพระราชกระแสให้รับโครงการพัฒนาพื้นที่บ้านภูแบชีราไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งผลจากการพัฒนาที่เกิดขึ้นไม่เพียงแต่ราษฎรบ้านภูแบชีราเท่านั้นที่ได้รับประโยชน์ แต่ยังทำให้ราษฎรบ้านปลูกากาซิง และหมู่บ้านใกล้เคียงในตำบลกอล่าได้รับประโยชน์จากการพัฒนาดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ แนวทางตามพระราชดำริดังกล่าว ทรงดำเนินการตามรอยพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยยึดหลักการประสานร่วมแรงร่วมใจ ลดความซ้ำซ้อน พัฒนาจากจุดเล็กไปสู่จุดใหญ่ ขยายผลจากระดับพื้นที่สู่ระดับชาติ แต่ไม่มีพระราชประสงค์ให้ใหญ่โตเกินความจำเป็น ต้องค่อยเป็นค่อยไป ที่สำคัญราษฎรในพื้นที่ต้องมีส่วนร่วมโดยพร้อมให้ความร่วมมือกับรัฐพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง เพื่อความมั่นคงและยั่งยืนสืบไป

จะเห็นได้ว่า พระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ที่มีต่อพสกนิกรชาวไทยนั้น มากมายเหลือคณานับ พระองค์ทรงเป็นรัชทายาทผู้ทรงเพียบพร้อมด้วยพระวิริยะอุตสาหะ กอปรด้วยพระขันติธรรม และ ด้วยพระราชหฤทัยอันมั่นคงที่จะทรงอุทิศพระองค์แก่ประเทศชาติและประชาชน นับเป็นการเจริญตามรอยพระยุคลบาทของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ อย่างแท้จริง โดยเฉพาะในยามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษามากขึ้น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารได้ทรงเป็นหลักช่วยเหลื และแบ่งเบาพระราชภาระในการประกอบพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่มาจนกระทั่งปัจจุบัน สมกับที่ทรงเปล่งพระวาจา ถวายสัตย์ปฏิญาณในครั้งพระราชพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยาเนื่องในพระราชพิธีสถาปนาเฉลิมพระนามาภิไธย สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ทุกประการ ★

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์^{*}

เรียบเรียงโดยสำนักส่งเสริมและประสานงานคณะกรรมการ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพถือเป็นรากฐานที่สำคัญในการสร้างความเจริญรุ่งเรืองและการพัฒนาประเทศด้วยพระราชปณิธานในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารที่มุ่งสร้างความรู้ สร้างโอกาสทางการศึกษาแก่เยาวชนไทยและเป็นการลงทุนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและศักยภาพพระองค์จึงได้มีพระราชดำริให้ดำเนิน**โครงการทุนการศึกษาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร** ขึ้นเมื่อปี ๒๕๕๒ โดยได้ทรงนำพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์มาพระราชทานเป็นทุนการศึกษาให้แก่เยาวชนทั้งชายและหญิงที่เรียนดีและประพฤติดี แต่มีฐานะยากจน ยากลำบาก ได้มีโอกาสในการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน มั่นคง และต่อเนื่อง ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ไปจนสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ในสาขาที่สอดคล้องกับความรู้ ความสามารถ และความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญโดยไม่มีภาระผูกพันต้องใช้ทุนคืน และมีพระราชบัญญัติแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการทุนพระราชทาน โดยพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเป็นองค์ประธานกรรมการ

ต่อมาในปี ๒๕๕๓ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง**มูลนิธิทุนการศึกษาพระราชทานสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (ม.ท.ศ.)** ขึ้น โดยพระองค์ทรงเป็นองค์ประธานกรรมการ และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาฯ ทรงเป็นองค์รองประธาน ทรงให้นำโครงการทุนการศึกษาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มาอยู่ภายใต้การดำเนินงานของมูลนิธิ ด้วยพระราชปณิธานที่มุ่งสร้างโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และมีความยั่งยืนสืบต่อไป

การดำเนินงานโครงการทุนการศึกษา ภายใต้มูลนิธิ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ เป็นต้นมา คณะกรรมการมูลนิธิ และคณะกรรมการบริหารจัดการทุนพระราชทาน ได้น้อมรับพระราชดำริไปดำเนินการคัดสรรนักเรียนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพื่อรับทุนการศึกษาพระราชทานในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญและสายอาชีพต่อเนื่องไปจนจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับความรู้ ความสามารถ และความต้องการของผู้เรียน ได้พระราชทานทุนการศึกษาให้ทุกจังหวัดทั่วประเทศ จังหวัดละ ๒ ทุน โดยให้ความเท่าเทียมระหว่างเพศของผู้ได้รับทุนพระราชทาน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายหลักคือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่มีฐานะยากจน เรียนดี ประพฤติดี มีคุณธรรม ที่มีผลการเรียนในช่วงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓.๐ และมาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน มีความยากลำบาก ซึ่งต้องมีรายได้ทั้งครอบครัวไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ต่อปี ทั้งนี้ นักเรียนทุนพระราชทานจะได้รับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตลอดจนค่าครองชีพที่เพียงพอทั้งในด้านการเรียนและความเป็นอยู่ ซึ่งจำแนกเป็นทุนการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ทุนละ ๑๘,๐๐๐ บาท ต่อปี และสายอาชีพ ทุนละ ๒๒,๐๐๐ บาท ต่อปี อันจะทำให้สามารถใช้ชีวิตในการเรียนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

นับแต่เริ่มดำเนินงานโครงการทุนการศึกษา ตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ จนถึงปัจจุบัน มีนักเรียนผู้ได้รับทุนพระราชทานไปแล้วรวม ๓ รุ่น จำนวน ๔๕๘ ราย จากทุกจังหวัดทั่วประเทศ จังหวัดละ ๒ คนต่อปี เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ๓๙๘ ราย และสายอาชีพ ๖๐ ราย โดยจัดสรรเงินทุนพระราชทานไปแล้ว รวมทั้งสิ้น ๑๖,๘๓๔,๐๐๐ บาท สำหรับรุ่นที่ ๔ ปี ๒๕๕๕ มีนักเรียนทุนฯ ที่จะเข้ารับพระราชทานทุนฯ จากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร รวม ๑๕๔ คน ทั้งนี้ ในปี ๒๕๕๔ คาดว่านักเรียนทุนพระราชทานจะขยายเพิ่มขึ้นปีละ ๑๕๔ รายทุกปี

^{*} ข้อมูลสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ที่ผ่านมาการดำเนินงานโครงการทุนการศึกษา ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับ ส่วนกลาง และระดับจังหวัด ประกอบด้วยสำนักงานราชเลขาธิการ ในพระองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และมูลนิธิ สถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ม.พ.พ.) ในการขับเคลื่อนงานของมูลนิธิทุนการศึกษา การกลั่นกรอง คัดเลือกผู้มีสิทธิเข้ารับพระราชทานทุน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุน ตลอดจนการติดตามผลการเรียน ความประพฤติ และการใช้จ่าย เงินทุนพระราชทานของนักเรียนทุนฯ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชปณิธาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๐ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนกิจการในพระองค์ จะทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางสนับสนุน ม.พ.พ. ในการดูแล และพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ สร้างค่านิยมในวิถีการดำเนินชีวิตที่พอเพียงให้นักเรียนทุน พระราชทาน ในโครงการทุนการศึกษาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

การดำเนินงานโครงการฯ ในระยะต่อไป (๒๕๕๖-๒๕๖๐) จะมีการขยายภารกิจใน ๓ ด้าน คือ

๑. การสร้างระบบฐานข้อมูลของนักเรียนทุน พระราชทานฯ เพื่อใช้ในการเชื่อมโยงและสร้างเครือข่ายเพื่อ แลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล ระหว่างนักเรียนทุนฯ และ ม.พ.พ. รวมทั้งให้มีการจัดทำระบบการรายงานความเคลื่อนไหวทางด้าน เศรษฐกิจ และสังคมของชุมชนของนักเรียนทุนฯ กับหน่วยงาน ของรัฐ

๒. การสนับสนุน พัฒนาทักษะความสามารถด้าน การศึกษาและการเรียนรู้ เช่น การสนับสนุนการเข้าค่ายฝึกอบรม แนวทางการศึกษา การจัดหลักสูตรเสริมทักษะพิเศษเพื่อเตรียมความพร้อมในการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ฯลฯ

๓. การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ทักษะชีวิตและ สร้างเครือข่ายกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ความรับผิดชอบต่อสังคม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การดูแลผู้สูงอายุในชุมชน การช่วยเหลือผู้ประสบภัยในชุมชน ฯลฯ

ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ อนุมัติ ในหลักการสนับสนุนงบประมาณให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่ออุดหนุนแก่ ม.พ.พ. ในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไป ปีละ ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ระยะเวลา ๕ ปี (๒๕๕๖-๒๕๖๐) รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ทุนการศึกษาที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้พระราชทานให้แก่เยาวชน ไม่เพียงแต่ ช่วยสร้างโอกาสทางการศึกษาที่ดีและพัฒนาศักยภาพ ให้เด็กนักเรียนทุนพระราชทานยังเป็นการเปิดโอกาสในการ ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับชุมชนและสังคม เพื่อเป็นกำลังสำคัญ ที่มีคุณภาพในการขับเคลื่อนและสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน และสังคมตามแนวทางการพัฒนาอย่างพอเพียงอันจะนำไปสู่ การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน ตามพระราชปณิธานของสมเด็จพระ บรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ซึ่งนับเป็น พระมหากรุณาธิคุณแก่พสกนิกรชาวไทยอย่างหาที่สุดมิได้★

บทความพิเศษ :

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก และเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย

โดย สำนักอภิลักขณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์

มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

มหาวชิรมงกุฎ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายแสดงเกียรติยศที่พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเป็นบำเหน็จความชอบแก่ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนบุคคลผู้กระทำความดีความชอบอันเป็นประโยชน์แก่ประเทศ ศาสนา หรือประชาชน ตามที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควร เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยมีวิวัฒนาการสืบเนื่องมาอย่างยาวนาน โดยภายหลังจากพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ได้ทรงสร้างเครื่องยศที่มีลักษณะเป็นดารา (Star) ของเครื่องราชอิสริยาภรณ์อย่างสากลประเทศขึ้นแล้ว ได้เริ่มมีการสถาปนาเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ประกอบด้วยดวงตรา ดารา และสายสะพายขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ปัจจุบันนี้เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยมีหลายตระกูล แต่ละตระกูลมีกฎหมายบัญญัติเกี่ยวกับชั้นตราและพระราชอำนาจในการพระราชทานไว้โดยเฉพาะ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลสำคัญสำหรับพระราชทานแก่ผู้ที่เป็นข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คือ **เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก** (The Most Exalted Order of the White Elephant) และ **เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย** (The Most Noble Order of the Crown of Thailand) โดยในโอกาสพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม ของทุกปี รัฐบาลจะพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สองตระกูลนี้ให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งในฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกประเภท ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย นอกจากนั้นยังมีกรณีที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่บุคคลตามที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควรอีกด้วย

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๒ แต่ละตระกูลมี ๘ ชั้น ดังนี้

ชั้น	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือก	เครื่องราชอิสริยาภรณ์มงกุฎไทย
ชั้นสูงสุด	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.)	มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.)
ชั้นที่ ๑	ประดมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)	ประดมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.)
ชั้นที่ ๒	ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)	ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)
ชั้นที่ ๓	ตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.)	ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)
ชั้นที่ ๔	จตุรตาภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.)	จตุรตาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)
ชั้นที่ ๕	เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.)	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)
ชั้นที่ ๖	เหรียญทองช้างเผือก (ร.ท.ช.)	เหรียญทองมงกุฎไทย (ร.ท.ม.)
ชั้นที่ ๗	เหรียญเงินช้างเผือก (ร.ง.ช.)	เหรียญเงินมงกุฎไทย (ร.ง.ม.)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือก

เครื่องราชอิสริยาภรณ์มงกุฎไทย

ในชั้นที่เท่ากัน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ข้างเผือกมีศักดิ์หรือลำดับเกียรติสูงกว่าเครื่องราชอิสริยาภรณ์มงกุฎไทย เช่น ชั้นที่ ๓ ต้องประดับดวงตราข้างเผือกก่อนแล้วจึงต่อด้วยดวงตรามงกุฎไทย ทั้งนี้ ชั้นที่ ๗ ถึงชั้นที่ ๒ ของแต่ละตระกูล เป็นชั้นต่ำกว่าสายสะพาย ส่วนชั้นที่ ๑ และชั้นสูงสุดเป็นชั้นสายสะพาย โดยมีลักษณะของสายสะพายเรียงตามลำดับเกียรติจากชั้นสูงสุดและรองลงไปตามลำดับ ดังนี้

ชั้นสูงสุด มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.) สายสะพายสีแดง รมสีเขียวขนาดเล็ก มีริ้วเหลือง ริ้วน้ำเงิน ขนาดเล็กคั่นสะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา

ชั้นสูงสุด มหาวิกรมมงกุฎ (ม.ว.ม.) สายสะพายสีคราม มีริ้วแดง ริ้วขาว อยู่ริมทั้งสองข้างสะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา
ชั้นที่ ๑ ประถมภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.) สายสะพายสีแดง รมสีเขียวใหญ่ มีริ้วเหลือง ริ้วน้ำเงิน ขนาดเล็กคั่นสะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย

ชั้นที่ ๑ ประถมภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.) สายสะพายสีน้ำเงิน รมเขียวขนาดใหญ่ มีริ้วเหลือง ริ้วแดง คั่นทั้งสองข้างสะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย

การส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

พระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก พุทธศักราช ๒๔๘๔ และพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พุทธศักราช ๒๔๘๔ ได้บัญญัติหลักเกณฑ์การส่งคืนไว้ ดังนี้

๑. เมื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์วายชนม์ ผู้รับมรดกจะต้องส่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืนภายในกำหนด ๓๐ วัน ถ้าส่งคืนไม่ได้ด้วยประการใด ๆ กองมรดกจะต้องรับผิดชอบ

๒. เมื่อผู้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้รับพระราชทานชั้นสูงขึ้น ต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นรองหากไม่สามารถส่งคืนได้ด้วยประการใด ๆ กองมรดกจะต้องใช้ราคาแทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่ทางราชการกำหนด

๓. กรณีทรงเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืน หากไม่สามารถส่งคืนได้ด้วยประการใด ๆ จะต้องชดใช้ราคาแทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่ทางราชการกำหนด

สำนักนายกรัฐมนตรี โดยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้ประกาศราคาชดใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในราชกิจจานุเบกษา และมีการปรับราคาทุก ๓ ปี โดยคิดเป็น ๒ เท่าของราคาสร้างในเวลานั้น ๆ

เอกสารสำคัญเกี่ยวกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย

๑. ราชกิจจานุเบกษา ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะได้รับการประกาศนามในราชกิจจานุเบกษา

๒. ประกาศนียบัตรกำกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ทั้งสองตระกูลนี้ตั้งแต่นั้นที่ ๕ ถึงชั้นสูงสุด กฎหมายบัญญัติให้มีประกาศนียบัตรกำกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทรงลงพระปรมาภิไธยและประทับพระราชลัญจกร ซึ่งผู้ได้รับพระราชทานและทายาทสามารถเก็บรักษาไว้เป็นเกียรติยศได้โดยไม่ต้องส่งคืน ยกเว้นกรณีทรงพระกรุณาพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะต้องส่งประกาศนียบัตรกำกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืนด้วย

ราชกิจจานุเบกษา

ประกาศนียบัตรกำกับ
เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ที่มา : ข้อมูลจากหนังสือ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พิมพ์โดย สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

และเว็บไซต์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี www.cabinet.thaigov.go.th

ส่วนราชการผู้รับผิดชอบหลัก : กระทรวงพลังงาน (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กรมธุรกิจพลังงาน)
ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง : กระทรวงการคลัง (กรมสรรพสามิต กรมศุลกากร)

สรุปสาระสำคัญโดยย่อ :

ปัจจัยหลักที่มีส่วนสำคัญต่อราคาน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศ คือ ราคาของน้ำมันดิบในตลาดโลกซึ่งมีความผันผวนค่อนข้างมาก โดยหากราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว จะทำให้เกิดภาวะการขาดแคลนน้ำมันขึ้นในประเทศเนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศผู้นำเข้าน้ำมัน ส่งผลให้ราคาน้ำมันภายในประเทศเกิดความผันผวนตามไปด้วย ดังนั้น เพื่อเป็นการรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของประเทศ และความผาสุกของประชาชน รัฐบาลจึงได้พยายามแทรกแซงกลไกตลาดน้ำมันโดยการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ๆ

ในช่วงรัฐบาล นายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี ได้เกิดปัญหาราคาน้ำมันดิบและน้ำมันสำเร็จรูปในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้นมาก ส่งผลให้ราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศปรับตัวสูงขึ้นตาม ราคาน้ำมันภายในประเทศเกิดความผันผวนและแกว่งตัวขึ้นลงในระดับสูง และโครงสร้างราคาน้ำมันมีการจัดเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดต่าง ๆ ในอัตราที่แตกต่างกัน รัฐบาลจึงได้มีนโยบายที่สำคัญประการหนึ่งคือ การปรับลดอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำมันเชื้อเพลิง และจ่ายเงินชดเชยภาษีสรรพสามิตน้ำมัน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในค่าครองชีพของประชาชนและลดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งเร่งส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนซึ่งเป็นการดำเนินการตามนโยบาย ๖ มาตรการ ๖ เดือนฝ่าวิกฤตเพื่อคนไทยทุกคน

การดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวส่งผลสำคัญ ๒ ประการ คือ ๑) กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงต้องสูญเสียเงินจากการจ่ายชดเชยน้ำมันพื้นฐานคงเหลือ คณะรัฐมนตรีในสมัยรัฐบาล นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี จึงได้อนุมัติในหลักการให้กระทรวงการคลังตั้งงบประมาณประจำปี ๒๕๕๓ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการชดเชยเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงที่ได้จ่ายชดเชยภาษีสรรพสามิตในส่วนของน้ำมันพื้นฐานเมื่อสิ้นสุดนโยบาย ๖ มาตรการ ๖ เดือน และให้แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาชดเชยเงินให้แก่กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเมื่อสิ้นสุดเวลาดำเนินการตามนโยบาย ๖ มาตรการ ๖ เดือน ในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๒ และ ๒) ภาษีสรรพสามิตน้ำมันต้องปรับตัวกลับไปอยู่ในอัตราเดิม ทำให้ราคาขายปลีกเพิ่มขึ้นครั้งเดียวในทันที ดังนั้น เพื่อเป็นการบรรเทาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อประชาชนผู้บริโภค คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ในสมัยรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี จึงได้เห็นชอบให้ใช้กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นกลไกในการบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยการปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อให้ราคาน้ำมันขายปลีกทยอยเพิ่มขึ้นในระดับและช่วงเวลาที่เหมาะสม และไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้บริโภค

ในรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้กำหนดมาตรการชะลอการเรียกเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง บางประเภทเป็นการชั่วคราวเพื่อลดภาระของผู้บริโภค โดยปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ สำหรับ น้ำมันเบนซิน ๙๕ เบนซิน ๙๑ และน้ำมันดีเซล โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๔ และครั้งที่ ๒ สำหรับน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๕ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนหันกลับมาใช้น้ำมันแก๊สโซฮอล์มากขึ้น โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ รวมทั้ง ให้ทยอยปรับเพิ่มอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงของน้ำมันเบนซินและแก๊สโซฮอล์ เดือนละ ๑ บาทต่อลิตร และปรับเพิ่ม อัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงของดีเซลหมุนเร็ว อัตรา ๐.๖๐ บาทต่อลิตร ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๕ เป็นต้นไป ซึ่งต่อมาได้มีการยกเลิกการดำเนินการดังกล่าว โดยให้คณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงานพิจารณากำหนดอัตราเงินส่งเข้ากองทุน น้ำมันเชื้อเพลิงและระยะเวลาให้มีความเหมาะสมภายใต้กรอบหลักเกณฑ์ที่กำหนด

๑. ที่มาและวัตถุประสงค์ของการดำเนินการ

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาค่าครองชีพของประชาชนและต้นทุนของผู้ประกอบการเนื่องจากภาวะเงินเฟ้อและราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่เพิ่มสูงขึ้น รัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี จึงได้กำหนดนโยบายชะลอการเรียกเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงบางประเภทชั่วคราวไว้ในนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก แลส่งต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ เพื่อให้ราคาน้ำมันลดลงทันที ซึ่งจะช่วยให้กำลังซื้อสุทธิให้แก่ประชาชน ส่งผลดีต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ และหลังจากนั้น จึงจะมีการปรับโครงสร้างราคาพลังงานทั้งระบบให้มุ่งสู่การสะท้อนราคาต้นทุนพลังงานมากขึ้น

ทั้งนี้ กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงจะปรับบทบาทเข้าสู่การเป็นกองทุนเพื่อรักษาเสถียรภาพของราคาพลังงานอย่างแท้จริง เช่น ไม่นำเงินที่เก็บจากน้ำมันเบนซินไปชดเชยราคาก๊าซหุงต้ม (LPG) เป็นต้น ซึ่งหลังจากทยอยดำเนินการในส่วนของน้ำมันเบนซินและดีเซลแล้ว กระทรวงพลังงานจะดำเนินการในส่วนของน้ำมันแก๊สโซฮอล์ NGV และ LPG ทั้งนี้ ภาครัฐจะมีมาตรการเพื่อช่วยเหลือสำหรับผู้มีรายได้น้อยที่อาจได้รับผลกระทบจากการปล่อยลอยตัวราคาพลังงาน เช่น การจัดทำบัตรเครดิตหรือคูปองพลังงานให้แก่กลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้น้อย ผู้ขับรถแท็กซี่ รถสามล้อ และรถตู้สาธารณะที่ใช้ LPG และ NGV เป็นต้น^๑

๒. นโยบายหรือมาตรการในการแก้ไขปัญหาราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่ผ่านมา

๒.๑ รัฐบาล นายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี (มกราคม ๒๕๕๑-กันยายน ๒๕๕๑)

ในช่วงต้นปี ๒๕๕๑ ได้เกิดปัญหาราคาน้ำมันแพงเนื่องจากนักลงทุนเข้ามาซื้อขายน้ำมันเพื่อทำกำไรและปัญหาค่าเงินดอลลาร์สหรัฐที่อ่อนตัวลงอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการประชุมของกลุ่มโอเปกเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๑ มีมติตรึงเพดานปริมาณการผลิต ทำให้ราคาน้ำมันดิบและน้ำมันสำเร็จรูปในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้นมาก ส่งผลให้ราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศปรับตัวสูงขึ้นตาม โดยราคาขายปลีกน้ำมันเบนซินออกเทน ๙๕, ๙๑, แก๊สโซฮอล์ ๙๕, ๙๑ และน้ำมันดีเซลหมุนเร็วของไทยปรับตัวสูงขึ้นมาอยู่ที่ระดับ ๓๓.๕๙, ๓๒.๔๙, ๒๙.๕๙, ๒๘.๗๙ และ ๒๙.๙๔ บาทต่อลิตร ตามลำดับ ราคาน้ำมันภายในประเทศเกิดความผันผวนและแกว่งตัวขึ้นลงในระดับสูง ส่งผลกระทบโดยตรงต่อทุกภาคเศรษฐกิจของประเทศ และโครงสร้างราคาน้ำมันมีการจัดเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดต่าง ๆ ในอัตราที่แตกต่างกัน โดยราคาขายปลีกแก๊สโซฮอล์ ๙๕ (E10 และ E20)^{*} ต่ำกว่าน้ำมันเบนซิน ๙๕ ลิตรละ ๔.๐๐ และ ๖.๐๐ บาท ตามลำดับ แก๊สโซฮอล์ ๙๑ ต่ำกว่าเบนซิน ๙๑ ลิตรละ ๓.๗๐ บาท และน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B5^{**} ต่ำกว่าดีเซลหมุนเร็วลิตรละ ๐.๕๐ บาท^๒

^๑ กระทรวงพลังงาน. ๙ คำถาม ๙ คำตอบ นโยบายพลังงาน [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.energy.go.th/index.php?q=node/1019> (วันที่ค้นข้อมูล : ตุลาคม ๒๕๕๔).

^{*} E10 และ E20 คือ น้ำมันแก๊สโซฮอล์ที่มีแอลกอฮอล์ (เอทานอล) ผสมอยู่ร้อยละ ๑๐ และร้อยละ ๒๐ ตามลำดับ

^{**} น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B5 คือ น้ำมันดีเซลที่ผสมกับไบโอดีเซลร้อยละ ๕

^๒ มติคณะรัฐมนตรี (๑๘ มีนาคม ๒๕๕๑) เรื่อง มติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๑ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๖/๔๘๓๗ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๑

จากสถานการณ์ดังกล่าว รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในค่าครองชีพของประชาชน และลดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังนี้

๒.๑.๑ มาตรการระยะสั้น

๒.๑.๑.๑ การบริหารรายได้จากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงและปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุน เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ซึ่งเป็นมาตรการรักษาระดับราคาไม่ให้ปรับสูงขึ้นไปอีก โดยเฉพาะราคาน้ำมันดีเซลที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศสูง ด้วยการบริหารจัดการ ดังนี้

๑) นำรายได้จากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงมาใช้ เนื่องจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงมีรายได้สูงกว่ารายจ่ายอยู่ในระดับ ๓๓ ล้านบาทต่อวัน ซึ่งเตรียมไว้เพื่อใช้ส่งเสริมการใช้น้ำมันแก๊สโซฮอล์และไบโอดีเซลซึ่งยังไม่มีการขายตัวมากนัก ทำให้สามารถนำรายได้จากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงมาบริหารจัดการ ซึ่งสามารถชะลอการขึ้นราคาน้ำมันเป็นการชั่วคราวในช่วงระยะเวลา ๖ เดือนได้ ๐.๔๐ บาทต่อลิตร

๒) ปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานของน้ำมันดีเซล ในส่วนที่เก็บไว้สำหรับโครงการระบบขนส่งมวลชน ๐.๕๐ บาทต่อลิตร เป็นการชั่วคราวจนถึงสิ้นเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๑ เพื่อนำไปชะลอการขึ้นราคาน้ำมันดีเซลหมุนเร็วได้สูงสุดถึง ๐.๕๐ บาทต่อลิตร

จากการดำเนินมาตรการดังกล่าวจะสามารถนำเงินของทั้งสองกองทุนมาชะลอการปรับราคาของน้ำมันดีเซลได้ ๐.๙๐ บาทต่อลิตร และหากราคาน้ำมันยังปรับตัวสูงขึ้นอีกจะปล่อยให้ราคาน้ำมันนั้นเป็นไปตามกลไกตลาดโลก^๓

๒.๑.๑.๒ การปรับลดอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำมันเชื้อเพลิง และจ่ายเงินชดเชยภาษีสรรพสามิตน้ำมัน เพื่อให้ราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงลดลง^๔ ซึ่งเป็นการดำเนินการตามนโยบาย ๖ มาตรการ ๖ เดือนฝ่าวิกฤตเพื่อคนไทย ทุกคน ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๒ เพื่อลดผลกระทบต่อสถานการณ์พลังงานและราคาสินค้าให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยควบคู่ไปกับหลักการประหยัดพลังงานและส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือก ดังนี้

๑) ปรับลดอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๑ และน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๕ E10 E20 และ E85 โดยลดภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บจากน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๑ และน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๕ ลง ๓.๓๐ บาทต่อลิตร เหลือ ๐.๐๑๖๕ บาทต่อลิตร เพื่อให้ราคาน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๑ และน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๕ มีช่วงห่างของราคาจำหน่ายต่ำกว่าน้ำมันเบนซิน ๙๑ และน้ำมันเบนซิน ๙๕ มากขึ้น

๒) ปรับลดอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำมันดีเซล โดยลดภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บจากน้ำมันดีเซลลง ๒.๓๐ บาทต่อลิตร เหลือ ๐.๐๐๕ บาทต่อลิตร และลดภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บจากน้ำมันไบโอดีเซล (Biodiesel: B5) ลง ๒.๑๙ บาทต่อลิตร เหลือ ๐.๐๐๔๘ บาทต่อลิตร เพื่อบรรเทาผลกระทบต่อต้นทุนของภาคการขนส่งในระยะสั้น และช่วยให้ผู้ประกอบการมีระยะเวลาในการปรับเปลี่ยนไปสู่การใช้พลังงานทางเลือก (NGV)

๓) จ่ายเงินชดเชยให้แก่ผู้ค้าน้ำมันและเจ้าของสถานบริการ เพื่อป้องกันการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง และเพื่อหลีกเลี่ยงการขาดทุนในสินค้าคงเหลือเมื่อมีการปรับลดภาษี จึงได้มีการออกคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ ๒/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เรื่อง กำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป^๕ เพื่อให้ผู้ค้าน้ำมันและเจ้าของสถานบริการได้รับเงินชดเชยจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง และได้มีการประกาศราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และกำหนดอัตราเงินชดเชย ณ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ดังนี้

^๓ เรื่องเดียวกัน

^๔ มติคณะรัฐมนตรี (๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๑) เรื่อง ๖ มาตรการ ๖ เดือนฝ่าวิกฤตเพื่อคนไทยทุกคน ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๑๐๙๔๘ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๑

^๕ คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๒/๒๕๕๑ เรื่อง กำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนพิเศษ ๑๒๐ ง ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑

ประกาศสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน
เรื่อง ราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิง และอัตราเงินชดเชย ฉบับที่ ๒

ชนิดของน้ำมันเชื้อเพลิง (หน่วย : บาท/ลิตร)	ราคาขายปลีก กรุงเทพฯ และปริมณฑล	ราคาขายปลีก ที่ลดลงทั่วประเทศ	อัตราเงินชดเชย
๑. น้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๕	๓๑.๙๑	๓๑.๖๓	๓.๖๓๐๐
๒. น้ำมันแก๊สโซฮอล์ E20	๓๐.๖๑	๓๑.๖๓	๓.๖๓๐๐
๓. น้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๑	๓๑.๑๑	๓๑.๖๓	๓.๖๓๐๐
๔. น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว	๓๙.๕๓	๒๒.๕๓	๒๒.๕๓๐๐
๕. น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B5	๓๙.๐๗	๒๒.๓๑	๒๒.๓๑๐๐
๖. น้ำมันเบนซินพื้นฐาน	-	-	๔.๐๓๕๔
๗. น้ำมันดีเซลพื้นฐาน สำหรับผลิต เป็นน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว (B2)	-	-	๒๒.๕๓๐๐
๘. น้ำมันดีเซลพื้นฐาน สำหรับผลิต เป็นน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว (B5)	-	-	๒๒.๔๓๖๗

หมายเหตุ : ประกาศ ณ วันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๑

๒.๑.๒ มาตรการระยะยาว เร่งส่งเสริมการใช้ NGV ทดแทนน้ำมันเบนซินและดีเซล เป็นร้อยละ ๒๐ ภายในปี ๒๕๕๖^๖

๒.๒ รัฐบาล นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี (กันยายน ๒๕๕๑-ธันวาคม ๒๕๕๑)

ผลจากการดำเนินการตามนโยบาย ๖ มาตรการ ๖ เดือน ฝ่าวิกฤติเพื่อคนไทยทุกคน ทำให้กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงต้องสูญเสียเงินจากการจ่ายชดเชยน้ำมันพื้นฐานคงเหลือ คณะรัฐมนตรีจึงอนุมัติในหลักการให้กระทรวงการคลังตั้งงบประมาณประจำปี ๒๕๕๓ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการชดเชยเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงที่ได้จ่ายชดเชยภาษีสรรพสามิตในส่วนของน้ำมันพื้นฐานเมื่อสิ้นสุดนโยบาย ๖ มาตรการ ๖ เดือน และให้แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาชดเชยเงินให้แก่กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเมื่อสิ้นสุดเวลาดำเนินการตามนโยบาย ๖ มาตรการ ๖ เดือน ประกอบด้วยผู้แทนจากกระทรวงพลังงาน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กรมสรรพสามิต และสำนักงานงบประมาณ เพื่อพิจารณางบเงินการชดเชยที่เกิดขึ้นจริง^๗

๒.๓ รัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี (ธันวาคม ๒๕๕๑-สิงหาคม ๒๕๕๔)

๒.๓.๑ การทยอยปรับขึ้นราคาขายปลีก โดยการลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง^๘ ภายหลังจากการสิ้นสุดมาตรการช่วยเหลือประชาชน ๖ มาตรการ ๖ เดือน ฝ่าวิกฤติเพื่อคนไทย ในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๒ มีผลให้ภาษีสรรพสามิตน้ำมันต้องปรับตัวกลับไปอยู่ในอัตราเดิม คือ ราคาขายปลีกน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ดีเซลหมุนเร็ว B2 และดีเซลหมุนเร็ว B5 ปรับเพิ่มขึ้นอีก ๓.๘๘ บาทต่อลิตร ๒.๗๑ บาทต่อลิตร และ ๒.๔๗ บาทต่อลิตร ตามลำดับ ซึ่งทำให้ราคาขายปลีกเพิ่มขึ้นครั้งเดียวในทันที และจะสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนผู้บริโภคได้

^๖ มติคณะรัฐมนตรี (๑๘ มีนาคม ๒๕๕๑) เรื่อง มติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๑ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๖/๔๘๓๗ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๑

^๗ มติคณะรัฐมนตรี (๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๑) เรื่อง มติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๑ (ครั้งที่ ๑๒๒) ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๑๘๓๓๒ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๑

^๘ มติคณะรัฐมนตรี (๒๘ มกราคม ๒๕๕๒) เรื่อง มติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๒ (ครั้งที่ ๑๒๓) ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๑๗๔๐ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

เพื่อเป็นการบรรเทาผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อประชาชนผู้บริโภค กระทรวงพลังงานจึงเสนอให้ทยอยการปรับขึ้นราคาขายปลีกเป็นหลายครั้ง ด้วยวิธีการลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงลงส่วนหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ราคาขายปลีกเพิ่มขึ้นเพียงครั้งละประมาณ ๑.๐๐ บาทต่อลิตร จนกว่าอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงจะกลับสู่อัตราเดิม ณ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๒ ซึ่งคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) ได้เห็นชอบในหลักการให้ใช้กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงบรรเทาผลกระทบจากราคาน้ำมันที่สูงขึ้นจากการปรับเพิ่มอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำมัน ในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ โดยการปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อให้ราคาน้ำมันขายปลีกทยอยเพิ่มขึ้นในระดับและในช่วงเวลาที่เหมาะสม และมีให้ส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้บริโภค และมอบหมายให้คณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน (กบง.) ดำเนินการปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าว

ทั้งนี้ การปรับขึ้นอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำมันดังกล่าว จำเป็นต้องตรวจสอบปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือ ณ คลังน้ำมันและสถานีบริการ ตั้งแต่เวลา ๒๔.๐๐ น. ของวันก่อนวันที่ประกาศราคาขายปลีกใหม่มีผลบังคับใช้ ซึ่งจะต้องตรวจสอบปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือทุกครั้งที่มีการปรับราคาขายปลีกใหม่ แต่เนื่องจากคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ ๒/๒๕๕๑ เรื่อง กำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง ข้อ ๓ และ ข้อ ๖ ได้กำหนดให้มีการเรียกเก็บเงินส่วนเกินของปริมาณน้ำมันคงเหลือที่คลังน้ำมัน และสถานีบริการซึ่งผู้ประกอบการมิควรได้ และให้ทำการตรวจสอบปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือ ตั้งแต่เวลา ๒๔.๐๐ น. ของวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๒ เพียงครั้งเดียว ดังนั้นจึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งนายกรัฐมนตรีดังกล่าวเสียใหม่เพื่อให้สามารถตรวจสอบปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือได้ทุกครั้งเมื่อมีการปรับขึ้นราคา

๒.๓.๒ การปรับราคาขายปลีกน้ำมันดีเซลลง ๒.๐๐ บาทต่อลิตร ตามมาตรการบรรเทาผลกระทบด้านพลังงานต่อประชาชนตามนโยบายของรัฐบาล^๙ กระทรวงพลังงานได้จัดทำมาตรการบรรเทาผลกระทบจากสถานการณ์ราคาน้ำมันที่ยังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อค่าครองชีพของประชาชนและการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยการปรับราคาขายปลีกน้ำมันดีเซลลง ๒.๐๐ บาทต่อลิตร โดยอาศัยกลไกของกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานควบคู่ไปกับกลไกกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง ด้วยการบริหารจัดการ ดังนี้

๒.๓.๒.๑ ยกเลิกการจัดเก็บเงินส่งเข้ากองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ในส่วนที่เก็บเพื่อส่งเสริมโครงการลงทุนพัฒนาระบบการขนส่งของทั้งน้ำมันเบนซินและน้ำมันดีเซล ที่ปัจจุบันเก็บอยู่ในอัตรา ๐.๕๐ บาทต่อลิตร และให้โอนเงินที่ได้จัดเก็บไว้แล้วในส่วนนี้ประมาณ ๗,๕๙๖ ล้านบาท มาสมทบกับเงินสำหรับส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน และลดอัตราจัดเก็บเงินกองทุนอนุรักษ์ฯ ของน้ำมันดีเซลสำหรับส่งเสริมอนุรักษ์พลังงานจากที่เก็บอยู่ ๐.๒๕ บาทต่อลิตร เหลือ ๐.๐๕ บาทต่อลิตร เป็นระยะเวลา ๑ ปี จนถึงสิ้นเดือนสิงหาคม ๒๕๕๓ หลังจากนั้นให้กลับมาจัดเก็บในอัตราเดิม คือ ๐.๒๕ บาทต่อลิตร รวมลดอัตราเงินเก็บเข้ากองทุนอนุรักษ์ฯ ของน้ำมันดีเซล ๐.๗๐ บาทต่อลิตร ซึ่งจะทำให้ราคาขายปลีกน้ำมันดีเซลลดลงได้ประมาณ ๐.๗๕ บาทต่อลิตร

๒.๓.๒.๒ ปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ของน้ำมันดีเซล ลง ๑.๑๗ บาทต่อลิตร จาก ๑.๗๐ บาทต่อลิตร เป็น ๐.๕๓ บาทต่อลิตร จะทำให้ราคาขายปลีกน้ำมันดีเซลลดลงประมาณ ๑.๒๕ บาทต่อลิตร

การยกเลิกการจัดเก็บเงินส่งเข้ากองทุนอนุรักษ์ฯ เพื่อให้ราคาขายปลีกน้ำมันดีเซลลดลงได้ประมาณ ๐.๗๕ บาทต่อลิตร ตามข้อ ๒.๓.๒.๑ ควบคู่ไปกับการปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ เพื่อให้ราคาขายปลีกลดลงประมาณ ๑.๒๕ บาทต่อลิตร ตามข้อ ๒.๓.๒.๒ รวมกันแล้วจะทำให้สามารถลดราคาขายปลีกน้ำมันดีเซลลงได้ ๒.๐๐ บาทต่อลิตร ทั้งนี้ การดำเนินการปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ของน้ำมันดีเซลลง ๑.๑๗ บาทต่อลิตร จะส่งผลทำให้กองทุนน้ำมันฯ มีรายรับลดลงประมาณ ๘๕๖ ล้านบาทต่อเดือน

^๙ มติคณะรัฐมนตรี (๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๒) เรื่อง มติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๕๒ (ครั้งที่ ๑๒๖) ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๑๔๑๒๙ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๒

๒.๓.๒.๓

ปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ของน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B5 เพื่อจูงใจและส่งเสริมผู้ผลิต โดยให้มูลค่าการตลาดของน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B5 สูงกว่าน้ำมันดีเซล รวมทั้งจูงใจให้ผู้ใช้น้ำมัน โดยทำให้ราคาขายปลีกของน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B5 ต่ำกว่าน้ำมันดีเซล จึงจำเป็นต้องปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ของน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B5 อีก ๐.๕๔ บาทต่อลิตร จากปัจจุบันซึ่งชดเชยอยู่ ๐.๒๓ บาทต่อลิตร เป็นชดเชย ๐.๘๑ บาทต่อลิตร ซึ่งจะทำให้ราคาขายปลีกดีเซลหมุนเร็ว B5 ต่ำกว่าน้ำมันดีเซล ๑.๒๐ บาทต่อลิตร ทั้งนี้ การดำเนินการปรับอัตราเงินชดเชยสำหรับน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B5 ดังกล่าว ทำให้กองทุนน้ำมันฯ มีรายรับลดลงประมาณ ๔๒๑ ล้านบาทต่อเดือน

๒.๓.๒.๔

ปรับเพิ่มอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ในส่วนของน้ำมันเบนซิน ๙๕ และเบนซิน ๙๑ เพื่อไม่ให้เกิดการดำเนินการปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของกองทุนน้ำมันฯ จึงต้องปรับเพิ่มอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ในส่วนของน้ำมันเบนซิน ๙๕ จำนวน ๐.๕๐ บาทต่อลิตร จากปัจจุบัน ๗.๐๐ บาทต่อลิตร เป็น ๗.๕๐ บาทต่อลิตร และน้ำมันเบนซิน ๙๑ จำนวน ๐.๕๐ บาทต่อลิตร จากปัจจุบัน ๕.๗๐ บาทต่อลิตร เป็น ๖.๒๐ บาทต่อลิตร ซึ่งจะทำให้กองทุนน้ำมันฯ มีรายรับสูงขึ้นประมาณ ๑๒๓ ล้านบาทต่อเดือน โดยที่การปรับเพิ่มอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ของน้ำมันทั้ง ๒ ประเภท จะไม่ส่งผลทำให้ราคาขายปลีกของน้ำมันดังกล่าวเพิ่มขึ้น เนื่องจากการปรับเพิ่มจะทำพร้อมไปกับการยกเลิกการจัดเก็บเงินส่งเข้ากองทุนอนุรักษ์ฯ ในส่วนที่เก็บเพื่อส่งเสริมโครงการลงทุนพัฒนาระบบการขนส่งของน้ำมันเบนซิน ในอัตรา ๐.๕๐ บาทต่อลิตร เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ การดำเนินการปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ของน้ำมันดีเซล การปรับเพิ่มอัตราเงินชดเชยสำหรับน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B5 และปรับเพิ่มเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ของน้ำมันเบนซิน ๙๕ และ ๙๑ ดังกล่าว ทำให้กองทุนน้ำมันฯ มีรายรับรวมลดลงประมาณ ๑,๑๕๔ ล้านบาทต่อเดือน

๒.๓.๓

การใช้เงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อรักษาระดับราคาขายปลีกน้ำมันดีเซล

๒.๓.๓.๑

ใช้เงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงในวงเงินประมาณ ๕,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อรักษาระดับราคาน้ำมันดีเซลไม่ให้เกิน ๓๐ บาทต่อลิตร เป็นการชั่วคราว^{๙๙} จากสถานการณ์ราคาน้ำมันตลาดโลกที่ปรับเพิ่มขึ้นตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๓ ส่งผลให้ราคาขายปลีกน้ำมันสำเร็จรูปในประเทศปรับตัวสูงตาม และมีการปรับเพิ่มราคาขายปลีกน้ำมันดีเซล ๒ ครั้ง เป็นเงิน ๑.๕๐ บาทต่อลิตร โดยเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ ราคาขายปลีกน้ำมันดีเซล อยู่ที่ ๓๐.๒๙ บาทต่อลิตร และต่อมาได้มีการปรับราคาขายปลีกอีก ๒ ครั้ง เป็นเงิน ๐.๖๐ บาทต่อลิตร ณ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๓ ราคาขายปลีกน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๕ อยู่ที่ระดับ ๓๓.๘๔ บาทต่อลิตร ราคาขายปลีกน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B3 อยู่ที่ ๒๙.๖๙ บาทต่อลิตร ดังนั้น ในช่วงปลายปี ๒๕๕๓ ถึงต้นปี ๒๕๕๔ ราคาน้ำมันดิบและน้ำมันดีเซลอาจจะมีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งจะทำให้มีการปรับเพิ่มราคาขายปลีกน้ำมันดีเซลสูงขึ้นเกิน ๓๐ บาทต่อลิตรได้ กพข. จึงมีมติเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ เห็นชอบให้ใช้เงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงในวงเงินประมาณ ๕,๐๐๐ ล้านบาท เป็นกลไกในการบริหารราคาน้ำมันเพื่อไม่ให้กระทบต่อค่าขนส่งและราคาสินค้าเป็นการชั่วคราว ประมาณ ๒-๓ เดือน เพื่อเป็นการรักษาระดับราคาน้ำมันดีเซลไม่ให้เกิน ๓๐ บาทต่อลิตร โดยมอบหมาย กบง. รับผิดชอบดำเนินการและถ้าหากราคาน้ำมันตลาดโลกยังปรับตัวเพิ่มขึ้นมากกว่าที่ได้คาดการณ์ไว้ และเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงในวงเงิน ๕,๐๐๐ ล้านบาทไม่เพียงพอ ให้กระทรวงการคลังและกระทรวงพลังงานร่วมกันพิจารณาหาแนวทางการแก้ไขปัญหาเพิ่มเติม และให้นำเสนอ กพข. พิจารณาต่อไป

๒.๓.๓.๒

ใช้เงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงในการรักษาระดับราคาขายปลีกน้ำมันดีเซลไม่ให้เกิน ๓๐ บาทต่อลิตร ไปจนถึงสิ้นเดือนเมษายน ๒๕๕๔^{๑๐๐} จากสถานการณ์ราคาน้ำมันตลาดโลกที่ยังปรับตัวในระดับสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ราคาขายปลีกน้ำมันเบนซิน ๙๑ ในประเทศอยู่ที่ระดับ ๓๙.๗๔ บาทต่อลิตร น้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๕ อยู่ที่ระดับ ๓๕.๔๔ บาทต่อลิตร ส่วนราคาน้ำมันดีเซลหมุนเร็วธรรมดาและน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B5 สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ได้ขอความร่วมมือผู้ค้าน้ำมันคงราคาอยู่ที่ระดับ ๒๙.๙๙ บาทต่อลิตร ทำให้ค่าการตลาดน้ำมันดีเซลหมุนเร็วธรรมดา และ B5 อยู่ที่ ๐.๙๔๔๙ บาทต่อลิตร และ ๐.๘๑๕๓ บาทต่อลิตร ตามลำดับ จากค่าการตลาดที่อยู่ในระดับต่ำอาจทำให้ผู้ค้าน้ำมันปรับราคาขายปลีกน้ำมันดีเซลหมุนเร็วขึ้นอีก ซึ่งจะส่งผลให้ราคาขายปลีกเกิน ๓๐.๐๐ บาทต่อลิตร ดังนั้น เพื่อเป็นการรักษาระดับราคาน้ำมันดีเซลไม่ให้เกิน ๓๐ บาท

^{๙๙} มติคณะรัฐมนตรี (๑๑ มกราคม ๒๕๕๔) เรื่อง มติคณะกรรมากรนโยบายพลังงานแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๕๓ (ครั้งที่ ๑๓๓) ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๖/๘๖๓ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๔

^{๑๐๐} มติคณะรัฐมนตรี (๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔) เรื่อง มติคณะกรรมากรนโยบายพลังงานแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ (ครั้งที่ ๑๓๔) ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๖/๔๑๗๙ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

ต่อลิตร กพข. จึงมีมติเมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เห็นชอบให้ใช้เงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงในการรักษาระดับราคาขายปลีกน้ำมันดีเซลไม่ให้เกิน ๓๐ บาทต่อลิตร ไปจนถึงสิ้นเดือนเมษายน ๒๕๕๔ โดยมอบหมาย กบง. รับผิดชอบการ หากฐานะกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงสุทธิเหลือวงเงินประมาณ ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท ให้นำเสนอ กพข. พิจารณาต่อไป

๒.๓.๔ การปรับลดอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำมันดีเซล เพื่อเป็นการบรรเทาผลกระทบจากราคาน้ำมัน ป้อนกันสถานะเงินเพื่อ บรรเทาผลกระทบต่อดัชนีของภาคการขนส่ง ภาคการผลิต และเพื่อลดค่าใช้จ่ายของประชาชน คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๔ เห็นชอบร่างประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ลดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ..) (การปรับลดอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมันจนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔) โดยให้ปรับลดอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำมันดีเซลที่มีปริมาณกำมะถัน ไม่เกินร้อยละ ๐.๐๓๕ โดยน้ำหนัก จากอัตราภาษี ๕.๓๑๐ บาทต่อลิตร ลดลงเหลืออัตราภาษี ๐.๐๐๕ บาทต่อลิตร และลดอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำมันดีเซลที่มีไบโอดีเซลประเภทเมทิลเอสเทอร์ของกรดไขมันผสมอยู่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔ จากอัตราภาษี ๕.๐๔๐ บาทต่อลิตร ลดลงเหลืออัตราภาษี ๐.๐๐๕ บาทต่อลิตร โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๔ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔^{๖๒} ซึ่งจากการปรับลดอัตราภาษีสรรพสามิตส่งผลให้ภาษีเทศบาลลดลง ๐.๕๓๐๕ บาทต่อลิตร จาก ๐.๕๓๑๐ เป็น ๐.๐๐๐๕ บาทต่อลิตร (คิดร้อยละ ๑๐ ของภาษีสรรพสามิต) ทำให้ภาษีลดลงทั้งสิ้น ๕.๘๓๕๕ บาทต่อลิตร^{๖๓}

๒.๓.๕ การปรับลดเงินชดเชยน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว^{๖๔} เพื่อเป็นการลดภาระกองทุนน้ำมันฯ กบง. จึงได้ปรับลดเงินชดเชยน้ำมันดีเซลหมุนเร็วจากกองทุนน้ำมันฯ สำหรับน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว ลง ๕.๘๓๕๕ บาทต่อลิตร เท่ากับภาษีที่ลดลงเพื่อรักษาระดับราคาขายปลีกน้ำมันดีเซลหมุนเร็วไว้ที่ ๒๙.๙๙ บาทต่อลิตร มีผลทำให้กองทุนน้ำมันฯ มีสภาพคล่องดีขึ้นจากติดลบ ๓๘๑ ล้านบาทต่อวัน เป็นติดลบ ๕๖ ล้านบาทต่อวัน

๒.๓.๖ การอนุมัติในหลักการให้สถาบันบริหารกองทุนพลังงาน (องค์การมหาชน) กู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินในวงเงินประมาณ ๒๐,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อใช้เสริมสภาพคล่องทางการเงินของกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง^{๖๕} กรณีที่ต้องตั้งราคาน้ำมันดีเซลไว้ไม่เกิน ๓๐ บาทต่อลิตร จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ จะส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องทางการเงินของกองทุนน้ำมันฯ กพข. จึงมีมติเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๔ เห็นชอบแนวทางการแก้ไขปัญหากรณีที่ราคาน้ำมันปรับเพิ่มสูงขึ้นจนทำให้กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงไม่มีสภาพคล่องที่จะไปชดเชยราคาน้ำมันเชื้อเพลิง โดยอนุมัติในหลักการให้สถาบันบริหารกองทุนพลังงาน (องค์การมหาชน) กู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน ในวงเงินประมาณ ๒๐,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อใช้เสริมสภาพคล่องทางการเงินของกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง

๒.๔ รัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี (ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๕)

รัฐบาลได้มีการดำเนินนโยบายเร่งด่วนด้านพลังงานในปีแรกของรัฐบาล โดยมีการกำหนดมาตรการชะลอการเรียกเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงจากน้ำมันเบนซินและน้ำมันดีเซลเป็นการชั่วคราวเพื่อลดภาระของผู้บริโภค โดยจะเริ่มเก็บเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงอีกครั้งเมื่อสถานการณ์เหมาะสม ซึ่งได้มีการดำเนินการ ดังนี้

๒.๔.๑ ปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงน้ำมันเบนซิน ๙๕ เบนซิน ๙๑ และน้ำมันดีเซล^{๖๖} โดยลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนฯ น้ำมันเบนซิน ๙๕ ลงจาก ๗.๕๐ บาทต่อลิตร เบนซิน ๙๑ ลงจาก ๖.๗๐ บาทต่อลิตร และน้ำมันดีเซลลงจาก ๒.๘๐ บาทต่อลิตร เหลือ ๐ บาทต่อลิตร ตั้งแต่วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๔ ซึ่งส่งผล ดังนี้

๒.๔.๑.๑ ราคาขายปลีกของน้ำมันเชื้อเพลิงทั้ง ๓ ประเภทลดลงทันที โดยน้ำมันเบนซิน ๙๕ ราคาลดลง ๘.๐๒ บาทต่อลิตร น้ำมันเบนซิน ๙๑ ลดลง ๗.๑๗ บาทต่อลิตร และน้ำมันดีเซลลดลง ๓.๐๐ บาทต่อลิตร

๒.๔.๑.๒ รายรับของกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงลดลงสุทธิ ๖,๑๖๐ ล้านบาทต่อเดือน โดยรายรับจากน้ำมันเบนซินลดลง ๑,๕๓๐ ล้านบาทต่อเดือน และน้ำมันดีเซลลดลง ๔,๖๒๙ ล้านบาทต่อเดือน

^{๖๒} มติคณะรัฐมนตรี (๒๐ เมษายน ๒๕๕๔) เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ลดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๘๙) ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๙๗๓๐ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔

^{๖๓} มติคณะรัฐมนตรี (๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔) เรื่อง มติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๔ (ครั้งที่ ๑๓๖) ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๑๒๐๒๙ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔

^{๖๔} เรื่องเดียวกัน

^{๖๕} เรื่องเดียวกัน

^{๖๖} มติคณะรัฐมนตรี (๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๔) เรื่อง มติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๕๔ (ครั้งที่ ๑๓๗) ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๑๘๔๓๕ ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๔

๒.๔.๑.๓ ผู้ค้าน้ำมันและเจ้าของสถานบริการเกิดผลการขาดทุนจากน้ำมันคงเหลือที่ซื้อมาในราคาสูง มาลดราคาจำหน่ายตามอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงที่ลดลง ดังนั้น ผู้ค้าน้ำมันและเจ้าของสถานบริการจะลดปริมาณน้ำมัน คงเหลือที่ซื้อมาในราคาเก่าให้เหลือน้อยที่สุด หรือลดปริมาณการจำหน่าย หรือหยุดจำหน่ายชั่วคราวเพื่อหลีกเลี่ยงการขาดทุน รวมทั้งไม่สั่งน้ำมันมาจำหน่าย ซึ่งอาจทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง และในส่วนของโรงกลั่นน้ำมันจะเกิดการชะลอการ กลั่นน้ำมันสำเร็จรูปขึ้นถึงเนื่องจากไม่มีการสั่งซื้อ

๒.๔.๑.๔ รัฐบาลต้องชดเชยน้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือให้ผู้ค้าน้ำมันของน้ำมันเบนซิน ๙๕ น้ำมันเบนซิน ๙๑ และน้ำมันดีเซล ตามปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือที่คลังน้ำมันและสถานบริการน้ำมัน ซึ่งคาดว่ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง จะต้องมีการจ่ายจากการชดเชยประมาณ ๓,๘๐๐ ล้านบาท โดยให้ กบง. กำหนดอัตราเงินชดเชยจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง และจัดทำคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ ๙/๒๕๕๔ เรื่อง กำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔ เพื่อให้สามารถดำเนินการตรวจสอบปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือ ณ คลังน้ำมันและสถานบริการ ตั้งแต่วันที่ ๒๔.๐๐ นาฬิกา ของวันก่อนที่จะมีประกาศราคาขายปลีกใหม่บังคับใช้

ตารางเปรียบเทียบโครงสร้างราคาน้ำมันก่อนและหลังการใช้มาตรการ

หน่วย : บาท/ลิตร

ชนิดของน้ำมันเชื้อเพลิง	ราคาขายปลีกกรุงเทพฯ และปริมณฑล		ราคาขายปลีก ที่ลดลงทั่วประเทศ ^๒	อัตราเงินชดเชย ^๒
	ณ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๔	ณ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๔ ^๑		
น้ำมันเบนซินออกเทน ๙๕	๔๗.๓๔	๓๙.๓๒	๘.๐๒	๗.๕๐
น้ำมันเบนซินออกเทน ๙๑	๔๑.๙๔	๓๔.๗๗	๗.๑๗	๖.๗๐
น้ำมันดีเซล	๒๙.๙๙	๒๖.๙๙	๓.๐๐	๒.๘๐

หมายเหตุ ^๑ มีผลบังคับใช้ในวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๔ เวลา ๐๖.๐๐ นาฬิกาเป็นต้นไป

^๒ ประกาศสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน เรื่อง ราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิง และอัตราเงินชดเชย ฉบับที่ ๘ ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

๒.๔.๒ ปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๕ และเพิ่มอัตราเงินชดเชย สำหรับน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๑ และแก๊สโซฮอล์ ๙๕ (E20) การปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๔ ส่งผลให้ราคาขายปลีกน้ำมันแก๊สโซฮอล์ไม่จูงใจเพียงพอให้ผู้บริโภคใช้น้ำมันดังกล่าว ดังนั้น เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนหันกลับมา ใช้น้ำมันแก๊สโซฮอล์มากขึ้นเช่นเดิม กบง. จึงมีมติเมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๔ เห็นชอบให้ปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง สำหรับน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๕ จากอัตรา ๒.๔๐ บาทต่อลิตร เป็น ๑.๔๐ บาทต่อลิตร และเพิ่มอัตราเงินชดเชยสำหรับน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๑ และแก๊สโซฮอล์ ๙๕ (E20) ชนิดละ ๑.๕๐ บาทต่อลิตร เป็นอัตราชดเชย ๑.๔๐ บาทต่อลิตร และ ๒.๘๐ บาทต่อลิตร ตามลำดับ นับตั้งแต่วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป^{๑๓}

๒.๔.๓ ปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงของน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๕ จากมติ กบง. เมื่อวันที่ ๒๖ และ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๔ ในข้อ ๒.๔.๑ และ ๒.๔.๒ เห็นชอบให้ปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงของน้ำมันเบนซิน น้ำมันดีเซล และแก๊สโซฮอล์ ส่งผลให้ราคาขายปลีกน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๕ มีราคาเท่ากับน้ำมันเบนซิน ๙๑ ที่ระดับราคา ๓๕.๘๗ บาทต่อลิตร ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการใช้น้ำมันแก๊สโซฮอล์มากขึ้น กบง. จึงได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ เห็นชอบให้ปรับลดอัตราเงิน ส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ของน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๕ ลง ๑.๒๐ บาทต่อลิตร จาก ๑.๔๐ บาทต่อลิตร เป็น ๐.๒๐ บาทต่อลิตร โดยมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ เป็นต้นไป^{๑๔}

^{๑๓} สรุปสาระสำคัญแนวทางการจัดหาเงินให้กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง เอกสารประกอบหนังสือกระทรวงพลังงาน ที่ พน ๐๑๐/๔๕๙ เรื่อง มติคณะกรรมการนโยบาย พลังงานแห่งชาติ ครั้งที่ ๕/๒๕๕๔ (ครั้งที่ ๑๓๘) ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๔

^{๑๔} มติคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน ครั้งที่ ๓๖/๒๕๕๔ (ครั้งที่ ๙๔) เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการใช้น้ำมันแก๊สโซฮอล์

๒.๔.๔ ทயอยปรับเพิ่มอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงของน้ำมันเบนซินและแก๊สโซฮอล์ เดือนละ ๑ บาทต่อลิตร ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๕ เป็นต้นไป และปรับเพิ่มอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงของดีเซลหมุนเร็ว อัตรา ๐.๖๐ บาทต่อลิตร ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๕ เป็นต้นไป โดยให้ กบง. พิจารณาระยะเวลาการส่งเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงตามความเหมาะสม^{๙๙} ซึ่ง กบง. ได้มีมติเห็นชอบให้ปรับอัตราเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงไปแล้ว ๔ ครั้ง ได้แก่ เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๕, ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕, ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕ และ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๕ โดยมีอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง และวันที่มีผลบังคับใช้ ดังนี้

อัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง (บาทต่อลิตร)					
ชนิดน้ำมันเชื้อเพลิง	อัตราเดิม	๑๖ ม.ค.๕๕	๑๖ ก.พ.๕๕	๑๖ มี.ค.๕๕	๑๖ เม.ย.๕๕
น้ำมันเบนซิน ๙๕	๐.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๓.๐๐	๔.๐๐
น้ำมันเบนซิน ๙๑	๐.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๓.๐๐	๔.๐๐
น้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๕	๐.๒๐	๑.๒๐	๒.๒๐	๒.๒๐	๒.๒๐
น้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๑	-๑.๔๐	-๐.๔๐	๐.๖๐	๐.๖๐	๐.๖๐
น้ำมันแก๊สโซฮอล์ E20	-๒.๘๐	-๑.๘๐	-๐.๘๐	-๐.๘๐	-๐.๘๐
น้ำมันแก๊สโซฮอล์ E85	-๑๓.๕๐	-๑๓.๖๐	-๑๒.๖๐	-๑๒.๖๐	-๑๒.๖๐
น้ำมันดีเซล	๐.๐๐	๐.๖๐	๐.๖๐	๐.๖๐	๐.๖๐

และเนื่องจากราคาน้ำมันยังคงอยู่ในระดับสูง การปรับเพิ่มอัตราเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเพิ่มขึ้นจะส่งผลกระทบต่อภาระค่าครองชีพของประชาชน ดังนั้น เพื่อรักษาระดับอัตราเงินเพื่อและบรรเทาภาระค่าครองชีพของประชาชนจากภาวะราคาน้ำมันแพง กบง. จึงมีมติเห็นชอบในหลักการให้คงอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงของน้ำมันเบนซิน น้ำมันแก๊สโซฮอล์ และน้ำมันดีเซล ในอัตราเดิม (อัตรา ณ วันที่ ๑๖ เม.ย. ๕๕)^{๑๐๐}

๒.๔.๕ ยกเลิกแนวทางการปรับโครงสร้างราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ในข้อ ๒.๔.๔ เรื่องการทยอยปรับเพิ่มอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ของน้ำมันเบนซินและแก๊สโซฮอล์ และปรับเพิ่มอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ของดีเซลหมุนเร็ว โดย กพช. ได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ให้ยกเลิกการดำเนินการดังกล่าว เนื่องจากการทยอยปรับเพิ่มอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ของน้ำมันเบนซินและน้ำมันแก๊สโซฮอล์ เดือนละ ๑ บาทต่อลิตร โดยมีผลบังคับใช้ทุกวันที่ ๑๖ ของทุกเดือน ทำให้เกิดปัญหาการกักตุนน้ำมันของผู้ค้าน้ำมัน และเกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำมันจากการที่สถานีบริการน้ำมันปิดจำหน่ายน้ำมันก่อนวันที่มีการปรับเพิ่มกองทุนน้ำมันฯ นอกจากนี้ การที่ราคาน้ำมันดีเซลในตลาดโลกมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ในช่วงต้นเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๕) ทำให้ราคาขายปลีกน้ำมันดีเซลปัจจุบันอยู่ในระดับ ๓๐.๘๓ บาทต่อลิตร ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตสินค้าและภาวะเงินเฟ้อของประเทศ ดังนั้น การกำหนดอัตราเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงของน้ำมันดีเซลคงที่ที่อัตรา ๐.๖๐ บาทต่อลิตร จะทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงในการรักษาระดับราคาขายปลีกน้ำมันดีเซลให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมได้ และกำหนดหลักเกณฑ์การปรับอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ โดยมอบหมายให้ กบง. พิจารณาอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ และระยะเวลาให้มีความเหมาะสมภายใต้กรอบหลักเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

^{๙๙} มติคณะรัฐมนตรี (๔ ตุลาคม ๒๕๕๔) เรื่อง มติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ครั้งที่ ๕/๒๕๕๔ (ครั้งที่ ๑๓๘) ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๒๑๔๑๒ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๔

^{๑๐๐} มติคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน ครั้งที่ ๗/๒๕๕๕ (ครั้งที่ ๑๐๔) เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เรื่อง การปรับอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงของน้ำมันเบนซิน น้ำมันแก๊สโซฮอล์ และน้ำมันดีเซล

๒.๔.๕.๑ น้ำมันดีเซล

๑) การปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ของน้ำมันดีเซลให้พิจารณาจากราคาขายปลีกน้ำมันดีเซล หากมีราคาสูงขึ้นจนทำให้มีผลกระทบต่อภาคขนส่งและค่าโดยสารเกินสมควร ให้ กบง. พิจารณาปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ได้ตามความเหมาะสม

๒) การปรับเพิ่มอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ของน้ำมันดีเซล ให้พิจารณาจากราคาขายปลีกน้ำมันดีเซล หากมีราคาต่ำจนทำให้ผู้ประกอบการขนส่งและโดยสารสมควรปรับอัตราค่าบริการลง ให้ กบง. ปรับเพิ่มอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ เพื่อให้ราคาขายปลีกน้ำมันดีเซลอยู่ในระดับที่เหมาะสมไม่กระทบเกินสมควรต่อค่าขนส่งและโดยสาร

๒.๔.๕.๒ น้ำมันเบนซิน/น้ำมันแก๊สโซฮอล์

๑) การปรับเพิ่ม/ลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ของน้ำมันเบนซินและน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ให้พิจารณาปรับเพื่อรักษาระดับส่วนต่าง ราคาระหว่างน้ำมันเบนซินกับน้ำมันแก๊สโซฮอล์ เพื่อจูงใจให้มีการใช้พลังงานทดแทน (เอทานอล) มากขึ้น

๒) การปรับอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ดังกล่าวให้คำนึงถึงสถานการณ์ราคาน้ำมันในตลาดโลกและภาวะเงินเฟ้อของประเทศ การส่งเสริมพลังงานทดแทน และฐานะกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง^{๒๑}

๒.๔.๖ ปรับเพิ่มอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ของน้ำมันเบนซิน ดีเซล และแก๊สโซฮอล์ จากราคาน้ำมันในตลาดโลกที่ปรับตัวลดลงในช่วงปลายเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๕ ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้แก๊สโซฮอล์และเพิ่มเสถียรภาพของกองทุนน้ำมันฯ ให้ดีขึ้น กบง. ในฐานะที่ได้รับมอบหมายให้พิจารณาอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ และระยะเวลาให้มีความเหมาะสม จึงได้มีมติให้ปรับเพิ่มอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ โดยมอบหมายให้สำนักงานนโยบายและแผนพลังงานรับไปดำเนินการออกประกาศ กบง. เพื่อให้มีผลบังคับใช้ต่อไป ดังนี้

ชนิดน้ำมันเชื้อเพลิง	อัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง (บาทต่อลิตร)							
	อัตราเดิม	๒๕ พ.ค. ๕๕	๒ มิ.ย. ๕๕	๖ มิ.ย. ๕๕	๑๔ มิ.ย. ๕๕	๒๒ มิ.ย. ๕๕	๒๓ มิ.ย. ๕๕	๕ ก.ค. ๕๕
น้ำมันเบนซิน ๙๕	๔.๐๐	๔.๕๐	๕.๐๐	๕.๙๐	๖.๔๐	๖.๗๐	๗.๑๐	๗.๑๐
น้ำมันเบนซิน ๙๑	๔.๐๐	๔.๕๐	๕.๐๐	๕.๙๐	๖.๔๐	๖.๗๐	๗.๑๐	๗.๑๐
น้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๕	๒.๒๐	๒.๒๐	๒.๒๐	๒.๕๐	๓.๐๐	๓.๓๐	๓.๓๐	๓.๓๐
น้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๑	๐.๖๐	๐.๖๐	๐.๖๐	๐.๙๐	๑.๔๐	๑.๗๐	๑.๗๐	๑.๗๐
น้ำมันแก๊สโซฮอล์ E20	-๐.๘๐	-	-	-	-	-	-	-
น้ำมันแก๊สโซฮอล์ E85	-๑๒.๖๐	-	-	-	-	-	-	-
น้ำมันดีเซล	๐.๖๐	๐.๙๐	๑.๒๐	๒.๑๐	๒.๑๐	๒.๔๐	๒.๘๐	๒.๓๐

หมายเหตุ: ตัวอักษรสีเข้มคือชนิดน้ำมันที่มีการเปลี่ยนแปลงอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง

๒.๔.๖.๑ ปรับเพิ่มอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ของน้ำมันดีเซลและเบนซิน

๑) กบง. มีมติวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เห็นชอบให้ปรับเพิ่มอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ของน้ำมันดีเซลขึ้น ๐.๓๐ บาทต่อลิตร จาก ๐.๖๐ บาทต่อลิตร เป็น ๐.๙๐ บาทต่อลิตร และปรับเพิ่มอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ของน้ำมันเบนซิน ๙๕ และ ๙๑ ขึ้น ๐.๕๐ บาทต่อลิตร จาก ๔.๐๐ บาทต่อลิตร เป็น ๔.๕๐ บาทต่อลิตร มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เป็นต้นไป ซึ่งจะทำให้ค่าการตลาดน้ำมันของน้ำมันดีเซลลดลง ๐.๓๐ บาทต่อลิตร มาอยู่ที่ ๑.๕๐๗๗ บาทต่อลิตร น้ำมันเบนซิน ๙๑ ลดลง ๐.๕๐ บาทต่อลิตร มาอยู่ที่ ๑.๙๖๐ บาทต่อลิตร โดยที่ราคาขายปลีกไม่มีการเปลี่ยนแปลง กองทุนน้ำมันฯ จะมีรายรับเพิ่มขึ้นประมาณวันละ ๒๒ ล้านบาท จากวันละ ๓๒ ล้านบาท เป็นวันละ ๕๔ ล้านบาท^{๒๒}

^{๒๑} มติคณะรัฐมนตรี (๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕) เรื่อง มติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๕ (ครั้งที่ ๑๔๑) ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๑๒๔๗๖ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕

^{๒๒} มติคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน ครั้งที่ ๙/๒๕๕๕ (ครั้งที่ ๑๐๖) เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เรื่อง การปรับอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงของน้ำมันเบนซิน และน้ำมันดีเซล

ชนิดน้ำมัน	อัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง (บาทต่อลิตร)		เปลี่ยนแปลง (+/-)
	เดิม (๑๖ เม.ย. ๕๕)	ใหม่ (๒๕ พ.ค. ๕๕)	
น้ำมันเบนซิน ๙๕	๔.๐๐	๔.๕๐	+๐.๕๐
น้ำมันเบนซิน ๙๑	๔.๐๐	๔.๕๐	+๐.๕๐
น้ำมันดีเซล	๐.๖๐	๐.๙๐	+๐.๓๐

ที่มา : ประกาศคณะกรรมการนโยบายพลังงาน ฉบับที่ ๕๒ พ.ศ. ๒๕๕๕ และฉบับที่ ๗๔ พ.ศ. ๒๕๕๕ เรื่อง การกำหนดอัตราเงินส่งเข้ากองทุน อัตราเงินชดเชย อัตราเงินคืนกองทุน และอัตราเงินกองทุนคืนสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิง

๒) กบง. มีมติวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ เห็นชอบให้ปรับเพิ่มอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ของน้ำมันดีเซลหมุนเร็วขึ้น ๐.๓๐ บาทต่อลิตร จาก ๐.๙๐ บาทต่อลิตร เป็น ๑.๒๐ บาทต่อลิตร และปรับเพิ่มอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ของน้ำมันเบนซิน ๙๕ และ ๙๑ ขึ้น ๐.๕๐ บาทต่อลิตร จาก ๔.๕๐ บาทต่อลิตร เป็น ๕.๐๐ บาทต่อลิตร มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ เป็นต้นไป โดยที่ราคาขายปลีกไม่มีการเปลี่ยนแปลง กองทุนน้ำมันฯ จะมีรายรับเพิ่มขึ้นจากประมาณวันละ ๖๐ ล้านบาท เป็นวันละ ๘๐ ล้านบาท^{๒๓}

ชนิดน้ำมัน	อัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง (บาทต่อลิตร)		เปลี่ยนแปลง (+/-)
	เดิม (๒๕ พ.ค. ๕๕)	ใหม่ (๒ มิ.ย. ๕๕)	
น้ำมันเบนซิน ๙๕	๔.๕๐	๕.๐๐	+๐.๕๐
น้ำมันเบนซิน ๙๑	๔.๕๐	๕.๐๐	+๐.๕๐
น้ำมันดีเซล	๐.๙๐	๑.๒๐	+๐.๓๐

ที่มา : ประกาศคณะกรรมการนโยบายพลังงาน ฉบับที่ ๗๗ พ.ศ. ๒๕๕๕ เรื่อง การกำหนดอัตราเงินส่งเข้ากองทุน อัตราเงินชดเชย อัตราเงินคืนกองทุน และอัตราเงินกองทุนคืนสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิง

๒.๔.๖.๒ ปรับเพิ่มอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ของน้ำมันดีเซล เบนซิน และแก๊สโซฮอล์

กบง. มีมติวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ เห็นชอบให้ปรับเพิ่มอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ของน้ำมันดีเซลหมุนเร็วและน้ำมันเบนซิน ๙๕ และ ๙๑ อีก ๐.๙๐ บาทต่อลิตร และน้ำมันแก๊สโซฮอล์ทุกชนิดเพิ่มขึ้นอีก ๐.๓๐ บาทต่อลิตร มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๕ เป็นต้นไป ส่งผลให้ราคาขายปลีกน้ำมันในประเทศในส่วนของดีเซล เบนซิน ๙๕ และ ๙๑ ปรับลดลง ๐.๓๐ บาทต่อลิตร ส่วนแก๊สโซฮอล์ทุกชนิดปรับลดลง ๐.๔๐ บาทต่อลิตร^{๒๔}

^{๒๓} มติคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๕ (ครั้งที่ ๑๐๗) เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ เรื่อง การปรับอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงของน้ำมันเบนซิน และน้ำมันดีเซล

^{๒๔} มติคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๕ (ครั้งที่ ๑๐๘) เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ เรื่อง การปรับอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงของน้ำมันเบนซิน และน้ำมันดีเซล

ชนิดน้ำมัน	อัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง (บาทต่อลิตร)		เปลี่ยนแปลง (+/-)
	เดิม (๒ มิ.ย. ๕๕)	ใหม่ (๖ มิ.ย. ๕๕)	
น้ำมันเบนซิน ๙๕	๕.๐๐	๕.๙๐	+๐.๙๐
น้ำมันเบนซิน ๙๑	๕.๐๐	๕.๙๐	+๐.๙๐
น้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๕	๒.๒๐	๒.๕๐	+๐.๓๐
น้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๑	๐.๖๐	๐.๙๐	+๐.๓๐
น้ำมันดีเซล	๑.๒๐	๒.๑๐	+๐.๙๐

ที่มา : ประกาศคณะกรรมการนโยบายพลังงาน ฉบับที่ ๘๒ พ.ศ. ๒๕๕๕ เรื่อง การกำหนดอัตราเงินส่งเข้ากองทุน
อัตราเงินชดเชย อัตราเงินคืนกองทุน และอัตราเงินกองทุนคืนสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิง

๒.๔.๖.๓ **ปรับเพิ่มอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ ของน้ำมันเบนซินและแก๊สโซฮอล์**

เนื่องจากราคาน้ำมันสำเร็จรูปตลาดสิงคโปร์ปรับลดลงค่อนข้างมาก ทำให้ค่าการตลาดลดลง กบง.
จึงได้มีมติวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๕ เห็นชอบการเก็บอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ สำหรับน้ำมันเบนซิน ๙๕ และ ๙๑ และน้ำมันแก๊สโซฮอล์
๙๕ และ ๙๑ เพิ่มขึ้นอีก ๐.๕๐ บาทต่อลิตร มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๕ เป็นต้นไป ส่งผลให้ราคาขายปลีกน้ำมันในประเทศ
ในส่วนของน้ำมันเบนซิน ๙๕ และ ๙๑ และน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๕ และ ๙๑ ปรับลดลง ๐.๓๐ บาทต่อลิตร^{๒๕}

ชนิดน้ำมัน	อัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง (บาทต่อลิตร)		เปลี่ยนแปลง (+/-)
	เดิม (๖ มิ.ย. ๕๕)	ใหม่ (๑๔ มิ.ย. ๕๕)	
น้ำมันเบนซิน ๙๕	๕.๙๐	๖.๔๐	+๐.๕๐
น้ำมันเบนซิน ๙๑	๕.๙๐	๖.๔๐	+๐.๕๐
น้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๕	๒.๕๐	๓.๐๐	+๐.๕๐
น้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๑	๐.๙๐	๑.๔๐	+๐.๕๐

ที่มา : ประกาศคณะกรรมการนโยบายพลังงาน ฉบับที่ ๘๔ พ.ศ. ๒๕๕๕ เรื่อง การกำหนดอัตราเงินส่งเข้ากองทุน
อัตราเงินชดเชย อัตราเงินคืนกองทุน และอัตราเงินกองทุนคืนสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิง

๓. กลไกการดำเนินการ

๓.๑ คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) เป็นคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการ
นโยบายพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม^{๒๖} โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักงาน
นโยบายและแผนพลังงานเป็นกรรมการและเลขาธิการ เพื่อทำหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบายและแผนการบริหารและพัฒนา
พลังงานของประเทศต่อคณะรัฐมนตรี รวมทั้งกำกับดูแลประสานงาน และประเมินผลการปฏิบัติงานด้านพลังงานของหน่วยงานต่าง ๆ

^{๒๕} มติคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน ครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๕ (ครั้งที่ ๑๐๙) เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๕ เรื่อง การปรับอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง
ของน้ำมันเบนซิน และน้ำมันดีเซล

^{๒๖} พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๙ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕
พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๖๘ ก ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๐ และ
พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๔๐ ก ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๑

๓.๒ คณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน (กบง.) เป็นคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นตามคำสั่งคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ที่ ๔/๒๕๔๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๕ โดยอาศัยอำนาจตาม มาตรา ๙ ของพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานเป็นประธาน และผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงานเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยมีหน้าที่สำคัญในการกำหนดราคา และอัตราเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง ตามกรอบและแนวทางที่คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติมอบหมาย

๓.๓ คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) เป็นคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการ พลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐^{๒๙} โดยมีประธานกรรมการและคณะกรรมการอีก ๖ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และเลขาธิการเป็นเลขานุการ คณะกรรมการ ทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการไฟฟ้าและกิจการก๊าซธรรมชาติภายใต้กรอบนโยบายของรัฐ ได้แก่ การกำกับดูแลอัตรา ค่าบริการ กำกับดูแลมาตรฐานการให้บริการและการให้บริการอย่างทั่วถึง ให้ความคุ้มครองผู้ใช้พลังงานและผู้ที่ได้รับผลกระทบ จากการประกอบกิจการพลังงาน การกำหนดมาตรฐานคุณภาพการบริการและความปลอดภัยในการประกอบกิจการพลังงาน การกำกับดูแลการประกอบกิจการพลังงานให้มีการแข่งขันที่เป็นธรรม ป้องกันการใช้อำนาจผูกขาดโดยมิชอบ

๓.๔ คณะกรรมการกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน (กอ.) เป็นคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม^{๓๐} โดยมีรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงานเป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่สำคัญในการเสนออัตรา การส่งเงินเข้ากองทุนสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงต่อคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ และเสนอชนิดของน้ำมันเชื้อเพลิงที่ได้รับยกเว้น ไม่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนต่อคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ

๓.๕ กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง จัดตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของพระราชกำหนดแก้ไขและป้องกันภาวะ การขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๑๖^{๓๑} ที่ให้อำนาจนายกรัฐมนตรีในการออกคำสั่งนายกรัฐมนตรีเพื่อแก้ไขและป้องกันภาวะ การขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งได้มีการปรับปรุงคำสั่งมาเป็นระยะ ๆ ปัจจุบันคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ใช้ คือ คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๑/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๕ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อใช้เป็นกลไกของรัฐในการป้องกันภาวะขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง และใช้ในการรักษาเสถียรภาพระดับราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงภายในประเทศ เพราะประเทศไทยเป็นผู้นำเข้าน้ำมัน เมื่อราคาน้ำมัน ในตลาดโลกผันผวนและปรับตัวสูงขึ้นประเทศไทยจึงได้รับผลกระทบอย่างเต็มที่ การมีกองทุนน้ำมันจึงช่วยลดผลกระทบที่เกิดขึ้น ในภาวะวิกฤตได้ระดับหนึ่ง และช่วยลดการเกิดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและความเดือดร้อนของประชาชนให้น้อยที่สุด ทั้งนี้ ผู้ใช้น้ำมันมีหน้าที่ส่งเงินเข้ากองทุนตามอัตราที่ กบง. กำหนด

๓.๖ กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน เป็นกองทุนที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม^{๓๒} ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงพลังงาน เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายช่วยเหลือหรืออุดหนุน การดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน โดยมีเงินและทรัพย์สิน เช่น เงินที่โอนจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วย การแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิงตามจำนวนที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

๓.๗ สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) กระทรวงพลังงาน เมื่อมีประกาศลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุน ตามนโยบายรัฐบาลในการบรรเทาผลกระทบด้านพลังงานต่อประชาชน สำนักงานนโยบายและแผนพลังงานจะออกประกาศ ราคาขายปลีกใหม่ อัตราเงินชดเชย และภาษีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกำหนดเวลาที่ราคาขายปลีกใหม่ใช้บังคับ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ค้าน้ำมันรับทราบและปฏิบัติตามคำสั่งนี้^{๓๓}

^{๒๙} พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๘๙ ก ลงวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๐

^{๓๐} พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๓๓ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๓๕ และ พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๘๗ ก ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๐

^{๓๑} พระราชกำหนดแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๑๖ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๐ ตอนที่ ๑๗๖ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๑๖

^{๓๒} พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๓๓ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๓๕ และ พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๘๗ ก ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๐

^{๓๓} คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๙/๒๕๕๔ เรื่อง กำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่พิเศษ ๙๗ ง ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

๓.๘ สถาบันบริหารกองทุนพลังงาน (องค์การมหาชน) (สบพน.) เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารกองทุนพลังงาน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดหาเงินมาให้กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงนำไปชดเชยราคาน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อรักษาระดับราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงภายในประเทศไม่ให้สูงเกินกว่าระดับที่คณะรัฐมนตรีกำหนด และดำเนินการใด ๆ ตามนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกองทุนพลังงาน^{๓๒}

๓.๙ กรมสรรพสามิต เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการเก็บเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงและจ่ายเงินชดเชยจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง ในส่วนของน้ำมันเชื้อเพลิงที่ผลิตภายในประเทศ

๓.๑๐ กรมศุลกากร เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการเก็บเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงและจ่ายเงินชดเชยจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง ในส่วนของน้ำมันเชื้อเพลิงที่นำเข้า

๔. ความสอดคล้องหรือเชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี และแผนการบริหารราชการแผ่นดิน

๔.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๘๔ (๓) ควบคุมให้มีการรักษาวินัยการเงินการคลังเพื่อสนับสนุนเสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีอากรให้มีความเป็นธรรมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคม

๔.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ข้อ ๕.๓ การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ เท่าเทียม และเป็นธรรม ข้อ ๕.๓.๕ สร้างความมั่นคงด้านพลังงาน ข้อ ๓) กำกับดูแลกิจการพลังงานให้มีราคาที่เหมาะสม มีเสถียรภาพ และเป็นธรรมต่อผู้ใช้และผู้จัดหาพลังงาน โดยกำหนดโครงสร้างราคาพลังงานที่สะท้อนต้นทุนที่มีประสิทธิภาพและคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และกำหนดโครงสร้างราคาพลังงานทดแทนที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงศักยภาพการผลิตพลังงานทดแทนของประเทศ ควบคู่กับการพิจารณาต้นทุนการผลิตเพื่อส่งเสริมการพัฒนาพลังงานทดแทนอย่างยั่งยืน และมีราคาที่เป็นธรรมทั้งต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค

๔.๓ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี

๔.๓.๑ นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก ข้อ ๑.๗ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและผู้ประกอบการเนื่องจากภาวะเงินเฟ้อและราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ข้อ ๑.๗.๑ ชะลอการเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงบางประเภทชั่วคราวเพื่อให้ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงลดลงทันที และปรับโครงสร้างราคาพลังงานทั้งระบบให้มุ่งสู่การสะท้อนราคาต้นทุนพลังงาน

๔.๓.๒ นโยบายเศรษฐกิจ ข้อ ๓.๕ นโยบายพลังงาน ข้อ ๓.๕.๓ กำกับราคาพลังงานให้มีความเหมาะสม เป็นธรรม และมุ่งสู่การสะท้อนต้นทุนที่แท้จริง โดยปรับบทบาทกองทุนน้ำมันให้เป็นกองทุนสำหรับรักษาเสถียรภาพราคา ส่วนการชดเชยราคาน้ำมันจะดำเนินการอุดหนุนเฉพาะกลุ่ม ส่งเสริมให้มีการใช้ก๊าซธรรมชาติมากขึ้นในภาคขนส่ง และส่งเสริมการใช้แก๊สโซฮอล์และไบโอดีเซลในภาคครัวเรือน

๔.๔ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘ (รัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี)

๔.๔.๑ นโยบายที่ ๑ นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก ข้อ ๑.๗ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและผู้ประกอบการเนื่องจากภาวะเงินเฟ้อและราคาน้ำมันเชื้อเพลิง

^{๓๒} พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารกองทุนพลังงาน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐ ตอนที่ ๒๖ ก ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๖

เป้าประสงค์เชิงนโยบาย	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด
๑. ลดค่าครองชีพของประชาชน และสามารถเข้าถึงสินค้าอุปโภคบริโภคได้อย่างทั่วถึงในระดับราคาที่เป็นธรรม ทั้งต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค	- ประชาชนมีค่าใช้จ่ายด้านพลังงานลดลง โดยเฉพาะในช่วงที่ราคาพลังงานมีความผันผวนมาก - ต้นทุนค่าขนส่งและราคาสินค้าอุปโภคและบริโภคลดลง เป็นเวลา ๓ เดือน - ประชาชนมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางลดลง - ขัอร่องเรียนด้านราคาสินค้าทั้งจากผู้ผลิตและผู้บริโภคลดลง
นโยบาย	กลยุทธ์/วิธีการ
๑. ชะลอการเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงบางประเภทชั่วคราว เพื่อให้ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงลดลงทันที และปรับโครงสร้างราคาพลังงานทั้งระบบให้มุ่งสู่การสะท้อนราคาต้นทุนพลังงาน	- บริหารจัดการสภาพคล่องของกองทุนน้ำมัน โดยการจัดหาเงินให้กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงจากแหล่งที่เหมาะสม เพื่อใช้กองทุนน้ำมันเป็นเครื่องมือในการรักษาเสถียรภาพราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว - กำหนดมาตรการภาษีสรรพสามิตเพื่อทดแทนการชะลอการเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมันสำหรับน้ำมันเบนซินและน้ำมันดีเซล

๔.๔.๒ นโยบายที่ ๓ เศรษฐกิจ ข้อ ๓.๕ นโยบายพลังงาน

เป้าประสงค์เชิงนโยบาย	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด
๑. ประเทศไทยมีความมั่นคงด้านพลังงาน	- ราคาพลังงานในประเทศเป็นไปตามกลไกตลาด และสะท้อนต้นทุนที่แท้จริง
นโยบาย	กลยุทธ์/วิธีการ
๓. กำกับราคาพลังงานให้มีราคาเหมาะสมเป็นธรรม และมุ่งสู่การสะท้อนต้นทุนที่แท้จริง โดยปรับบทบาทกองทุนน้ำมันให้เป็นกองทุนสำหรับรักษาเสถียรภาพราคา ส่วนการชดเชยราคาน้ำมัน จะดำเนินการอุดหนุนเฉพาะกลุ่ม	- กำหนดโครงสร้างราคาพลังงานที่มีความเหมาะสม ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว พร้อมทั้งกำหนดมาตรการอุดหนุนสำหรับกลุ่มประชาชนที่มีความเดือดร้อนจากราคาพลังงานที่ปรับตัวสูงขึ้น - กำหนดบทบาทและการบริหารจัดการกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยมุ่งเน้นการลดความผันผวนด้านราคา และสนับสนุนให้มีการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น

๕. บทวิเคราะห์ผลกระทบจากการดำเนินนโยบายของนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕.๑ ผลกระทบของการลดราคาน้ำมันโดยการปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงตามนโยบายของรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์ในระยะสั้นมากกว่าระยะยาว เนื่องจากราคาน้ำมันที่ถูกกลลิตระยะ ๓-๔ บาทนี้เป็นเพราะการงดการจ้ดเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมัน ไม่ใช่เป็นเพราะราคาน้ำมันในตลาดโลกลดลง ดังนั้น หากราคาตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้นราคาขายปลีกในประเทศก็จะต้องปรับตัวตาม ราคาน้ำมันที่ถูกกลลิตมานี้จึงเป็นเพียงภาวะชั่วคราว ซึ่งอาจส่งผลกระทบในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๕.๑.๑ **ราคาน้ำมัน** นายมนูญ ศิริวรรณ นักวิชาการอิสระผู้เชี่ยวชาญด้านพลังงาน ให้ความเห็นว่าการดำเนินนโยบายนี้จะทำให้น้ำมันขายปลีกลดลงทันที ทำให้ค่าครองชีพของประชาชนลดลง เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจดีขึ้น และประชาชนมีเงินใช้จ่ายใช้สอยมากขึ้น^{๓๓}

๕.๑.๒ **อัตราเงินเฟ้อ** ธนาคารไทยพาณิชย์ให้ข้อมูลว่าราคาน้ำมันที่ลดลงกระทบต่อดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป ประมาณร้อยละ ๐.๕-๑.๐ จากราคาน้ำมันเบนซิน ๙๕ และ ๙๑ และน้ำมันดีเซลที่ลดลงร้อยละ ๑๖, ๑๕ และ ๑๐ ตามลำดับ ส่งผลให้ดัชนีราคาผู้บริโภคในหมวดพลังงานลดลงประมาณร้อยละ ๕-๑๐ โดยที่ราคาพลังงานมีสัดส่วนประมาณร้อยละ ๑๐ ในดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป ดังนั้น การลดลงของราคาน้ำมันเบนซินและดีเซลจากการประกาศยกเลิกการเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมัน จะส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อทั่วไปลดลงประมาณ ๐.๕-๑.๐ เหลือร้อยละ ๓.๐-๓.๕ แต่เงินเฟ้อพื้นฐานอาจลดลงไม่มากนัก เพราะมาตรการนี้เน้นช่วยด้านค่าขนส่งเป็นหลัก แต่ผู้ประกอบการอาจไม่ลดราคาสินค้าลงมากนักเพราะยังมีความเสี่ยงด้านต้นทุนแรงงานที่จะเพิ่มขึ้น^{๓๔}

๕.๑.๓ **ราคาสินค้าอุปโภคบริโภค** นายยรรยง พวงราช ปลัดกระทรวงพาณิชย์ และนายพงษ์ศักดิ์ อัสสกุล รองประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ให้ความเห็นว่า การปรับลดราคาน้ำมันครั้งนี้จะยังไม่มีผลต่อต้นทุนและราคาสินค้าอุปโภคบริโภคให้ลดลงได้ทันที เนื่องจากน้ำมันเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อราคาสินค้า แต่ยังมีปัจจัยอื่นที่มีผลต่อต้นทุนที่เพิ่มขึ้นด้วย เช่น อัตราดอกเบี้ย ค่าแรง และค่าของเงินบาท นอกจากนี้ นายธนิต โสรัตน์ รองประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.) ยังได้ให้ความเห็นว่า การปรับลดราคาน้ำมันดีเซลแม้จะเป็นผลดีต่อภาคการขนส่ง เพราะร้อยละ ๙๐ ของการขนส่งสินค้ายังใช้ดีเซล แต่ราคาน้ำมันดีเซลที่ลดลง ๓ บาท จะช่วยลดต้นทุนขนส่งได้เพียงร้อยละ ๔ ซึ่งคงไม่เพียงพอให้ลดราคาสินค้าได้ เพราะต้นทุนค่าขนส่งคิดเป็นร้อยละ ๑๐ ของต้นทุนทั้งหมด^{๓๕}

๕.๑.๔ **ราคาค่าโดยสาร** นางสุจินดา เชิดชัย นายกสมาคมผู้ประกอบการรถโดยสารแห่งประเทศไทย ให้ความเห็นว่า ราคาน้ำมันดีเซลที่ลดลงประมาณลิตรละ ๓ บาท แม้จะส่งผลดีต่อภาคการขนส่ง แต่สมาคมฯ จะยังคงราคาค่าโดยสารรถทัวร์ในราคาเดิมไปก่อน เนื่องจากอัตราค่าโดยสารในปัจจุบันคิดคำนวณกับราคาน้ำมันที่ ๒๔.๗๑ บาทต่อลิตร แต่การที่ราคาน้ำมันดีเซลลดลง ๓ บาท ทำให้น้ำมันมาอยู่ที่ลิตรละ ๒๑-๒๒ บาท ถือว่ายังอยู่ในเกณฑ์อัตราการค้ารวมราคาค่าโดยสาร ส่วนกรณีรถโดยสารประจำทางของบริษัท ขนส่ง จำกัด หรือ บขส. จะดำเนินการลดค่าโดยสารเป็นหน่วยแรกในวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ เนื่องจากรถโดยสารของ บขส. มีอยู่เพียงจำนวนร้อยละ ๑๐ ส่วนที่เหลือเป็นรถร่วมที่มีสมาชิกอยู่ ๔,๐๐๐ ราย จำนวนรถโดยสารรวมกว่า ๑๐,๐๐๐ คัน^{๓๖}

๕.๑.๕ **โครงสร้างราคาน้ำมันและการผลิต** นายมนูญ ศิริวรรณ นักวิชาการอิสระด้านพลังงาน ได้กล่าวถึงข้อดีของนโยบายนี้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการปรับโครงสร้างราคาน้ำมัน เพราะในอดีตการเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมันจากสัดส่วนของการใช้น้ำมันค่อนข้างสูง และเป็นการนำเงินจากผู้ใช้น้ำมันเบนซินไปอุดหนุนผู้ใช้น้ำมันดีเซล ซึ่งเป็นการบิดเบือนโครงสร้างราคาน้ำมัน และสร้างความไม่เป็นธรรมในกลุ่มผู้ใช้น้ำมัน ดังนั้น การลดการเก็บเงินเข้ากองทุนในส่วนของน้ำมันเบนซิน จึงถือเป็นการเริ่มต้นแก้ไขการบิดเบือน แต่การดำเนินการมีมิติทางการเมืองมากเกินไป เนื่องจากการลดการจัดเก็บมากถึง ๗-๘ บาทต่อลิตรซึ่งมากเกินไปจนความจำเป็น และก่อให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงตามมา ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดมาตรการรอบ ๒ คือการลดการเก็บเงิน

^{๓๓} มติชนออนไลน์. วิจารณ์กรกิจนโยบายด่วน “พิมพ์เขียว” ครม. ยิ่งลักษณ์ [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.matichon.co.th/daily/view_news.php?newsid=01p0104070754§ionid=0101&selday=2011-07-07 (วันที่ค้นข้อมูล : ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔)

* ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป (CPI) คือ การวัดการเปลี่ยนแปลงทางด้านราคาของสินค้าและบริการที่ใช้ในการบริโภค เป็นดัชนีที่ชี้ให้เห็นถึงภาวะของเงินเฟ้อและยังใช้เป็นเครื่องวัดอำนาจซื้อของผู้บริโภคอีกด้วย

** อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาผู้บริโภคที่คำนวณจากรายการสินค้าและบริการ ๒๓๕ รายการ โดยคำนวณจากดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปของประเทศที่หักรายการสินค้ากลุ่มอาหารสด และสินค้ากลุ่มพลังงานจำนวน ๙๑ รายการ ซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ ๒๕ ของสัดส่วนค่าใช้จ่ายทั้งหมด ซึ่งสินค้าที่หักออกมีความเคลื่อนไหวขึ้นลงบ่อยตามฤดูกาล และอยู่นอกเหนือการควบคุมของนโยบายการเงิน เหลือแต่รายการสินค้าที่ราคาเคลื่อนไหวตามกลไกตลาด

^{๓๔} ลดราคาน้ำมัน...เงินเฟ้อทั่วไปลดเหลือราว ๓.๐-๓.๕ % แต่เงินเฟ้อพื้นฐานไม่ลดมากนัก [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.hooninside.com/community-detail.php?m=9&id=420> (วันที่ค้นข้อมูล : ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔)

^{๓๕} งานด่วน “ลดเบนซิน-ดีเซล” วัดใจราคาสินค้า-ค่าครองชีพ, มติชน (๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๔): ๒

^{๓๖} เรื่องเดียวกัน

เข้ากองทุนน้ำมันสำหรับน้ำมันแก๊สโซฮอล์ เพื่อเพิ่มส่วนต่างราคาน้ำมันเบนซินและน้ำมันเบนซินแก๊สโซฮอล์ เพื่อให้ประชาชนหันกลับมาใช้น้ำมันแก๊สโซฮอล์เพิ่มขึ้นเช่นเดิม นอกจากนี้ กระทรวงพลังงานยังได้ให้ข้อมูลว่าในระยะยาวเมื่อมีการปรับโครงสร้างราคาพลังงานแล้ว ราคาพลังงานทุกชนิดจะสะท้อนตามต้นทุนที่แท้จริง ไม่เกิดการบิดเบือนด้านราคาพลังงาน หรือ Cross Over คือไม่เกิดการนำเงินที่เก็บจากน้ำมันเบนซินไปชดเชยราคาแก๊สแอลพีจี และช่วยลดการลักลอบส่งออกแอลพีจีไปต่างประเทศ เนื่องจากราคาในประเทศไทยมีราคาถูกกว่าประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย^{๓๗}

๕.๑.๖ **พฤติกรรมกรใช้น้ำมัน** นายสมภพ มานะรังสรรค์ อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนายมนูญ ศิริวรรณ นักวิชาการอิสระด้านพลังงาน ให้ความเห็นว่าการลดการเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมันในปริมาณมากเช่นนี้จะทำให้น้ำมันถูกลงค่อนข้างมาก จึงมีความเสี่ยงที่ประชาชนจะเกิดพฤติกรรมกรใช้น้ำมันแบบไม่ประหยัดและใช้น้ำมันในปริมาณเพิ่มมากขึ้น ทำให้ต้องนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้ำมันเบนซินและน้ำมันดีเซลที่มาจากน้ำมันดิบ ซึ่งประเทศไทยยังต้องนำเข้าเกือบร้อยละ ๑๐๐^{๓๘}

๕.๑.๗ **นโยบายส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน**^{๓๙} โดยอาจเป็นการทำลายนโยบายส่งเสริมพลังงานทดแทนที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ และได้รับการสานต่อเรื่อยมาจนสามารถเพิ่มปริมาณการใช้เชื้อเพลิงที่เป็นพลังงานทดแทนโดยเฉพาะน้ำมันแก๊สโซฮอล์ได้มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกระทรวงพลังงานได้มีการกำหนดแผนส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนฉบับใหม่ระยะเวลา ๑๕ ปี โดยตั้งเป้าให้มีการใช้พลังงานทดแทนร้อยละ ๒๐ เมื่อสิ้นปี ๒๕๖๕

๕.๑.๗.๑ **ผลกระทบต่อบริษัทน้ำมันต่าง ๆ** ภายใต้นโยบายพลังงานทดแทน บริษัทน้ำมันได้ปรับตัวเปลี่ยนแผนการผลิตและการตลาดเพื่อรองรับการจำหน่ายน้ำมันแก๊สโซฮอล์ เพราะเชื่อมั่นว่ารัฐบาลจะจริงจังกับนโยบายนี้ บางบริษัท เช่น บางจาก ซึ่งมีสถานีบริการน้ำมันทั่วประเทศ ๖๐๐ แห่ง ไม่จำหน่ายน้ำมันเบนซิน แต่จำหน่ายแก๊สโซฮอล์อย่างเดียว บริษัทเชลล์ลดการจำหน่ายน้ำมันเบนซินโดยเฉพาะน้ำมันเบนซิน ๙๔ ลง และเพิ่มหัวจ่ายน้ำมันแก๊สโซฮอล์ โดยมีแรงจูงใจที่สำคัญคือ ราคาทำให้จำนวนผู้ใช้แก๊สโซฮอล์ในปัจจุบันมีมากกว่าผู้ใช้น้ำมันเบนซินในสัดส่วนร้อยละ ๗๐:๓๐

ดังนั้น เมื่อรัฐบาลลดราคาน้ำมันเบนซินโดยการงดเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมันทำให้น้ำมันเบนซินกับน้ำมันแก๊สโซฮอล์ในปัจจุบันไม่ต่างกันมาก จึงอาจส่งผลกระทบในทางลบต่อนโยบายพลังงานทดแทน เนื่องจากผู้บริโภคจะเปลี่ยนพฤติกรรมหันมาใช้น้ำมันเบนซินแทนแก๊สโซฮอล์เพราะราคาแทบจะไม่ต่างกันเมื่อหักลบกับอัตราภาษีเงินได้เมื่อใช้แก๊สโซฮอล์ซึ่งสิ้นเปลืองมากกว่าเบนซินประมาณร้อยละ ๕

^{๓๗} มนูญ ศิริวรรณ, “การปรับโครงสร้างราคาพลังงาน ต้องทำให้ครบวงจร”, *ฐานเศรษฐกิจ* (๗ กันยายน ๒๕๕๔).

^{๓๘} ชวสศรายวัน. *ผลดี-ผลเสียนโยบายลดราคาน้ำมัน* [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.khaosod.co.th/view_news.php?newsid=TUROd2lyd3dNak13TURnMU5BPT0=%C2%A7ionid=TURNd05BPT0=&day=TWpBe1TMHdPQzB6TUE9PQ== วันที่ค้นข้อมูล : ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๔)

^{๓๙} ผู้จัดการออนไลน์. *ท่าทีที่ ลดราคาน้ำมัน พังทันทึ พลังงานทดแทน* [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9540000108624> (วันที่ค้นข้อมูล : ตุลาคม ๒๕๕๔)

เพราะมั่นใจในนโยบายส่งเสริมพลังงานทดแทนของรัฐบาล โดยในสมัยรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร คณะรัฐมนตรีได้มีมติ (๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕) เห็นชอบแนวทางการส่งเสริมเอทานอลเป็นเชื้อเพลิง และมติคณะรัฐมนตรี (๒ กันยายน ๒๕๕๖) เห็นชอบยุทธศาสตร์พลังงานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย โดยกำหนดให้มีการใช้เอทานอลเป็นเชื้อเพลิงวันละ ๓ ล้านลิตร ภายในปี ๒๕๕๔ เพื่อทดแทนน้ำมันในภาคขนส่ง^{๙๐} ซึ่งต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติ (๙ ธันวาคม ๒๕๕๖) เห็นชอบให้มียุทธศาสตร์การส่งเสริมน้ำมันแก๊สโซฮอล์โดยกำหนดให้มีการใช้เอทานอลวันละ ๑ ล้านลิตร ในปี ๒๕๕๙ เพื่อทดแทนสาร MTBE* ในน้ำมันเบนซิน ๙๕ และเห็นชอบให้ตั้งคณะทำงานร่วมระหว่างกระทรวงพลังงาน กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อกำหนดมาตรการส่งเสริมการจัดตั้งโรงงานผลิตเอทานอล และสนับสนุนแผนการจัดการด้านวัตถุดิบ ตลอดจนรูปแบบการนำไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน ปัจจุบันมีผู้ผลิตเอทานอลรวม ๑๙ ราย มีกำลังการผลิตรวม ๒.๙๕ ล้านลิตรต่อวัน ผลิตรวมเพียง ๑.๔ ล้านลิตรต่อวัน โดยเป็นระดับการผลิตที่เพียงพอต่อความต้องการภายในประเทศที่มีประมาณวันละ ๑.๔ ล้านลิตร การเกิดขึ้นของอุตสาหกรรมเอทานอลมีส่วนยกระดับราคาอ้อยและมันสำปะหลังให้สูงขึ้น เพราะได้นำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตเอทานอล เมื่อนโยบายพลังงานทดแทนถูกทำลาย ผู้ที่อยู่ในห่วงโซ่การผลิตทั้งที่เป็นกลุ่มทุนอย่างโรงงานเอทานอลและเกษตรกรชาวไร่อ้อย ไร่มัน ก็ต้องได้รับความเดือดร้อนไปด้วย^{๙๑}

๕.๑.๘ วิธีการเช็กสต็อกน้ำมันคงค้าง และการจ่ายเงินชดเชยให้แก่ผู้ค้าน้ำมัน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย^{๙๒}

๕.๑.๘.๑ ผลกระทบต่อกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง ปัจจุบันกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงยังคงมีเงินไหลเข้าไปสะสมจากการเก็บเงินจากผู้ใช้น้ำมันหรือแอลพีจี ๑.๓๐ บาทต่อกิโลกรัม หรือคิดเป็นรายได้เดือนละ ๔๕๑ ล้านบาท ขณะที่เงินสดอยู่ ๑๖,๗๐๗ ล้านบาท เมื่อคิดรวมกับเงินที่ไหลออกจากการดักเก็บเงินเข้ากองทุนในส่วนของน้ำมันเบนซิน ดีเซล และแก๊สโซฮอล์ ซึ่งมีมูลค่า ๔,๖๐๐ ล้านบาท เงินสดที่มีอยู่จะสามารถใช้ได้ถึงเดือนธันวาคม ๒๕๕๔ เท่านั้น ดังนั้น หากรัฐบาลยังคงมีนโยบายดักเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมันต่อไปก็จำเป็นต้องกู้เงินมาเพื่อชดเชยภาระการตรึงราคาก๊าซเอ็นจีวีเดือนละ ๔๐๐ ล้านบาท และแอลพีจีอีกเดือนละกว่า ๓,๖๐๐ ล้านบาทต่อภาระนี้ยังไม่รวมหนี้ที่ติดค้างอยู่ที่ ปตท. ซึ่งต้องช่วยรัฐชดเชยราคาก๊าซทั้ง ๒ ชนิดนี้มาก่อนเป็นวงเงินรวม ๑๕,๐๐๐ ล้านบาท^{๙๓}

๕.๑.๑๐ ผลกระทบต่อธุรกิจการท่องเที่ยว นายศิษฏ์วิชิต ชีวรัตน์พร นายกสมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยวให้ความเห็นว่า ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอาจยังไม่เห็นผลทันทีเพราะต้องใช้ระยะเวลา ๕-๖ เดือนเป็นอย่างน้อย เนื่องจากรัฐบาลยังไม่มีมาตรการชัดเจนเกี่ยวกับระยะเวลาของการลดราคาน้ำมัน ประกอบกับราคาน้ำมันยังคงมีความผันผวนอยู่ และผู้ประกอบการทัวร์ส่วนใหญ่ที่ใช้น้ำมันดีเซลเห็นว่าผลต่างระหว่างราคาที่ลดกับต้นทุนเดิมไม่แตกต่างกันมาก ดังนั้น ภาคธุรกิจทัวร์โดยรวมจึงคงดำเนินธุรกิจตามปกติต่อไป ทั้งนี้ การลดราคาน้ำมันหากเป็นการดำเนินการในระยะยาวอาจทำให้ต้นทุนทัวร์ยืดหยุ่นได้เพียงเล็กน้อย ประชาชนอาจได้โอกาสจากราคาทัวร์ที่ปรับลงได้เล็กน้อย แต่อาจไม่ถึงขั้นชัดเจนจนเกิดแรงกระตุ้นให้ประชาชนสนใจท่องเที่ยวมากขึ้น นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในภาพรวมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็ยังไม่ได้รับผลจากนโยบายลดราคาน้ำมันเท่าที่ควร เนื่องจาก ทั้งภาคการโรงแรม ร้านอาหาร สินค้า สถานที่ท่องเที่ยว มีแนวโน้มต้องปรับขึ้นราคาตามปัจจัยทางเศรษฐกิจและนโยบายรัฐบาลที่กำหนดค่าแรงขั้นต่ำวันละ ๓๐๐ บาท และเงินเดือนเดือนละ ๑๕,๐๐๐ บาทของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี^{๙๔}

^{๙๐} สรุปผลการประชุมยุทธศาสตร์ส่งเสริมแก๊สโซฮอล์ วันจันทร์ที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖ ณ ห้องประชุม ๖๐๓ ชั้น ๖ อาคาร ๗ กระทรวงพลังงาน เอกสารประกอบหนังสือกระทรวงพลังงาน ด่วนที่สุด ที่ พน ๐๑๐๐/๔๒๔๓ เรื่อง ยุทธศาสตร์ส่งเสริมแก๊สโซฮอล์ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖

* สาร MTBE หรือ Methyl Tertiary Butyl Ether เป็นสารเคมีที่มีออกซิเจนเป็นองค์ประกอบ ในอุตสาหกรรมโรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียมได้มีการนำสารดังกล่าวมาใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยเติมลงในน้ำมันเบนซินเพื่อช่วยลดปริมาณก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ที่ออกมาจากไอเสียของรถยนต์ และช่วยเพิ่มค่าออกเทนของน้ำมันแทนสารตะกั่ว แต่เนื่องจากมีการวิจัยพบว่า MTBE เป็นสารเคมีที่ทำให้น้ำใต้ดินเป็นพิษ จึงมีการรณรงค์ให้ยกเลิกการใช้สาร MTBE ผสมในน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งในปัจจุบันมีหลายประเทศที่ได้ยกเลิกการใช้สาร MTBE แล้วเช่นในบางรัฐของสหรัฐอเมริกา

^{๙๑} มติคณะรัฐมนตรี (๙ ธันวาคม ๒๕๕๖) เรื่อง ยุทธศาสตร์ส่งเสริมแก๊สโซฮอล์ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๔/๑๔๗๐๔ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๖

^{๙๒} Voice TV. ปรึบลดราคาน้ำมัน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://news.voicetv.co.th/business/17118.html> (วันที่ค้นข้อมูล : ตุลาคม ๒๕๕๔)

^{๙๓} หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. महाภาพยกองทุนน้ำมัน ชาวเศรษฐกิจไทยรัฐ วันจันทร์ที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔

^{๙๔} จานด่วน “ลดเบนซิน-ดีเซล” วิกฤตราคาสินค้า-ค่าครองชีพ, มติชน

๕.๒ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายการปรับโครงสร้างราคาน้ำมัน ศ. ดร.พรายพล คุ้มทรัพย์ นักวิชาการ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวว่า โครงสร้างราคาขายปลีกผลิตภัณฑ์น้ำมันในปัจจุบันยังมีข้อบกพร่องสำคัญคือ มีการอุดหนุนราคาสำหรับก๊าซหุงต้มมากเกินไป เป็นการตรึงราคาขายปลีกไว้ต่ำจนทำให้มีการบริโภคในปริมาณที่มากเกินไป และเป็นการใช้เชื้อเพลิงที่ไม่มีประสิทธิภาพในสาขาขนส่งและโรงงานอุตสาหกรรม จนต้องนำเข้าจากต่างประเทศเพื่อมาเสริมปริมาณที่สามารถกลั่นหรือแยกก๊าซได้ในประเทศ ในขณะที่เวลานี้ทำให้กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงต้องจ่ายเงินชดเชยออกไปเป็นจำนวนมาก

แนวทางการกำหนดโครงสร้างราคาน้ำมันที่เหมาะสมควรมีลักษณะและคุณสมบัติที่สอดคล้องกัน ได้แก่ **ส่งเสริมการใช้น้ำมันอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ** ส่งเสริมผลิตภัณฑ์น้ำมันที่ใช้วัตถุดิบซึ่งผลิตได้ในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก๊สโซฮอล์และไบโอดีเซล ส่งเสริมการใช้เชื้อเพลิงที่มีผลในการบรรเทาปัญหาภาวะโลกร้อน ดำเนินการให้แบบแผน การบริโภคและแบบแผนการกลั่นน้ำมันสอดคล้องกัน โดยไม่ทำให้ประเทศต้องนำเข้าหรือส่งออกผลิตภัณฑ์น้ำมันมากเกินไป นอกจากนี้ ภาครัฐควรเก็บรายได้ภาษีจากการใช้ผลิตภัณฑ์น้ำมันในอัตราที่เหมาะสม โดยอาจต้องเข้าแทรกแซงการกำหนดราคาขายปลีก ผลิตภัณฑ์น้ำมันให้ราคาขายปลีกผลิตภัณฑ์น้ำมันควรสะท้อนต้นทุนที่แท้จริง ไม่ควรตรึงราคาน้ำมัน ทั้งที่เป็นราคาขายปลีก ราคาขายส่ง และราคา ณ โรงกลั่น เพราะการตรึงราคาส่วนใหญ่มักเป็นการกดราคาไว้ต่ำ จนทำให้การใช้พลังงานไม่มีประสิทธิภาพ **ควรลดตัวราคาน้ำมันให้สามารถเคลื่อนไหวขึ้นลงไปได้ตามราคาตลาดโลก** ยกเว้นในกรณีที่ราคาน้ำมันในตลาดโลกมีความผันผวนขึ้นลงอย่างมาก ภาครัฐก็อาจเข้าแทรกแซงราคาโดยใช้กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อลดความผันผวนดังกล่าวในระยะสั้น

นอกจากนี้ **ราคา ณ โรงกลั่นของผลิตภัณฑ์น้ำมันต่าง ๆ ควรเท่ากับราคานำเข้า** เช่น ราคา ณ โรงกลั่นที่สิงคโปร์ เพื่อส่งเสริมโรงกลั่นในประเทศสามารถแข่งขันกับโรงกลั่นที่มีประสิทธิภาพในระดับสูงได้ พร้อมทั้งให้มีการเก็บภาษีน้ำมันและ ผลิตภัณฑ์น้ำมันที่สอดคล้องกับสถานะของตลาดที่เกิดขึ้น โดยรวมต้นทุนภายนอกอื่น ๆ เข้าไป เพื่อให้ระดับราคาน้ำมันอยู่ในระดับที่สะท้อนถึงประสิทธิภาพในทางเศรษฐศาสตร์ การกำหนดค่าการตลาดรวมค่าใช้จ่ายทั้งหมดบวกกำไรในการทำธุรกิจของผู้ค้าปลีก น้ำมันด้วย การกำหนดเป้าหมายกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงให้สามารถเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงได้รายปีมากกว่าจำนวนเงินที่ต้องใช้ในการชดเชยออกไป เพื่อรักษาเสถียรภาพของราคาขายปลีกและช่วยลดความผันผวนของราคาขายปลีกไม่ให้ปรับเปลี่ยนขึ้นลงตามราคาตลาดโลก การกำหนดช่วงห่างของราคาผลิตภัณฑ์น้ำมันในกลุ่มที่สามารถทดแทนกันได้ให้มีราคาแตกต่างพอสมควร เพื่อกระตุ้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาใช้น้ำมันในประเภทที่ภาครัฐส่งเสริม

การกำหนดนโยบายและราคาพลังงานที่เหมาะสมต่อประเทศไทยเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาโครงสร้าง การบริโภคและจัดสรรพลังงานให้เพียงพอต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ตลอดจนครัวเรือนต่าง ๆ ในประเทศไทย โดยจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับความร่วมมือจากภาครัฐในการบรรจุเป็นวาระแห่งชาติเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนรับผิดชอบด้านพลังงาน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ดำเนินการ และสร้างผลสัมฤทธิ์ให้เกิดขึ้นจริง^{๕๕}

ผู้ประมวล : นางสาวกัญญา ธิรสถยาพิทักษ์
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
ผู้ตรวจสอบ : นางสาววันนภี จารุสมบัติ
ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและประสานงาน
คณะรัฐมนตรี

^{๕๕} สถาบันวิจัยพลังงาน ฟันักวิชาการ ชี้แนวทางปรับโครงสร้างราคาพลังงาน วอนภาครัฐเผยโครงสร้างราคาพลังงานแท้จริง [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.newswit.com/nrg/2012-05-04/3237da911c199cd51d90876446a8d939/> (วันที่ค้นข้อมูล : มิถุนายน ๒๕๕๕)

เรื่อง ขยายระยะเวลาดำเนินการมาตรการลดภาระค่าครองชีพของประชาชนด้านการเดินทาง (ระยะที่ ๑๐)

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ลงมติว่า

๑. เห็นชอบทั้ง ๒ ข้อ ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ ดังนี้

๑.๑ ให้ความเห็นชอบการขยายระยะเวลาดำเนินมาตรการลดภาระค่าครองชีพของประชาชนด้านการเดินทางต่อไปเป็นระยะที่ ๑๐ ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม จนถึงสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๕๕ ในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕ ทั้งนี้ การดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายตามมาตรการดังกล่าว มีดังนี้

๑.๑.๑ มาตรการลดค่าใช้จ่ายเดินทางรถโดยสารประจำทาง : ดำเนินการผ่านองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ โดยรัฐรับภาระค่าใช้จ่ายการจัดรถโดยสารประจำทางธรรมดาจำนวน ๘๐๐ คันต่อวัน ใน ๗๓ เส้นทาง ให้บริการแก่ประชาชนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งได้ประมาณการค่าใช้จ่ายในวงเงินจำนวน ๑,๒๐๘ ล้านบาท

๑.๑.๒ มาตรการลดค่าใช้จ่ายเดินทางโดยรถไฟชั้น ๓ : ดำเนินการผ่านการรถไฟแห่งประเทศไทย โดยรัฐรับภาระค่าใช้จ่ายการจัดรถไฟชั้น ๓ เชิงสังคม จำนวน ๑๖๔ ขบวนต่อวัน และรถไฟชั้น ๓ ระยะทางไกลในขบวนรถเชิงพาณิชย์ จำนวน ๘ ขบวนต่อวัน ให้บริการแก่ประชาชนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งได้ประมาณการค่าใช้จ่ายในวงเงินจำนวน ๔๕๘ ล้านบาท

ทั้งนี้ ให้องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพและการรถไฟแห่งประเทศไทยกู้เงินเพื่อชดเชยการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว โดยให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ค้ำประกันเงินกู้และให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดเชยเงินต้นและดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นให้แก่องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพและการรถไฟแห่งประเทศไทยสำหรับการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวต่อไป โดยในกรณีขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพที่ได้กำหนดให้ได้รับชดเชยค่าใช้จ่ายการดำเนินการตามต้นทุนที่แท้จริงนั้น องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพจะต้องจัดให้มีการตรวจสอบจากผู้ประเมินอิสระ เพื่อให้การชดเชยมีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

๑.๒ ให้กระทรวงคมนาคมเร่งดำเนินการศึกษาแนวทางการสนับสนุนมาตรการการลดภาระค่าครองชีพด้านการเดินทางที่มีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป โดยงบประมาณสำหรับการดำเนินการตามมาตรการที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามความเห็นของสำนักงบประมาณ ทั้งนี้ ให้กระทรวงคมนาคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปพิจารณาดำเนินการด้วย

๒. มอบหมายให้กระทรวงคมนาคมรีบไปพิจารณาตรวจสอบและติดตามการกำหนดเส้นทางและช่วงเวลาการปล่อยขบวนรถของการรถไฟแห่งประเทศไทยและรถโดยสารขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ตามมาตรการลดภาระค่าครองชีพของประชาชนด้านการเดินทางให้สอดคล้องกับจำนวนผู้โดยสารและเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนผู้ใช้บริการด้วย

ที่มา : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว ๑๒๓ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเรื่อง การเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕ ลงมติว่า

๑. เห็นชอบการปรับแก้ไขหลักเกณฑ์และแนวทางในการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการตามที่กระทรวงการคลังเสนอ ดังนี้

๑.๑ กำหนดระยะเวลาการทำสัญญาเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการเป็นระยะเวลา ๕ ปี

๑.๒ ปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการคำนวณอัตราค่าเช่ารถยนต์จากอัตราเดิม ปรับลดลงประมาณร้อยละ ๑๐ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและประหยัดงบประมาณของทางราชการสูงสุด

๒. มอบหมายให้กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) รับไปพิจารณาร่วมกับสำนักงานงบประมาณและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว เกี่ยวกับรถยนต์ที่นำมาใช้ในราชการ เช่น การจ้างพนักงานขับรถ การเบิกจ่ายเงินตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลา ราชการของพนักงานขับรถที่จ้างจากภายนอก (outsourcing) และการดำเนินการสำหรับรถราชการที่มีอายุใช้งานนาน เช่น ใช้งานมาเกินกว่า ๑๐ ปี และยังไม่สามารถจัดหารถยนต์ใหม่ทดแทน เป็นต้น และหากจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขข้อกฎหมาย ระเบียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องก็ให้ดำเนินการ แล้วให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ต่อมาในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอว่า ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕ (เรื่อง ขอบปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเรื่อง การเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ) ในส่วนของข้อ ๑

“๑. เห็นชอบการปรับแก้ไขหลักเกณฑ์และแนวทางในการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการตามที่กระทรวงการคลังเสนอ” นั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีส่วนราชการหลายแห่งได้มีการสอบถามและ/หรืออยู่ระหว่างการดำเนินการตามกระบวนการการจัดซื้อจัดจ้าง หรือที่สำนักงานงบประมาณได้พิจารณาให้ความเห็นชอบให้เช่ารถยนต์เป็นระยะเวลา ๓ ปี ไปก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะมีมติแล้ว และอยู่ระหว่างการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนั้น เพื่อให้การเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ได้เริ่มดำเนินการตามกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างไปแล้วก่อนวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ (๒๔ เมษายน ๒๕๕๕) รวมทั้งเพื่อให้การเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ เพื่อการดังกล่าวเป็นไปด้วยความรวดเร็ว จึงเห็นควรเพิ่มเติมข้อความมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕ (เรื่อง การเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ) ในส่วนของข้อ ๑. เป็นว่า “๑. เห็นชอบการแก้ไขหลักเกณฑ์และแนวทางในการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการตามที่กระทรวงการคลังเสนอ ยกเว้นกรณีการเช่ารถยนต์ของส่วนราชการที่ได้เริ่มดำเนินการตามกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือที่สำนักงานงบประมาณได้พิจารณาให้ความเห็นชอบให้เช่ารถยนต์เป็นระยะเวลา ๓ ปี ไปก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะมีมติ (๒๔ เมษายน ๒๕๕๕) ก็ให้ดำเนินการต่อไปได้ตามหลักเกณฑ์เดิม”

ซึ่งคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วลงมติเห็นชอบตามที่เลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ

ที่มา : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว ๑๒๔ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง

พัฒนาระบบประกันสุขภาพ (๓๐ บาท รักษาทุกโรค)

ส่วนราชการผู้รับผิดชอบหลัก : สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข

ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง : สำนักงานประมาณ กรมบัญชีกลาง สำนักงานประกันสังคม

สรุปสาระสำคัญโดยย่อ :

ระบบหลักประกันสุขภาพของประเทศไทยมีความหลากหลายจนก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำด้านสิทธิประโยชน์ในการเข้ารับบริการด้านสาธารณสุขของประชาชน และยังมีประชาชนบางส่วนที่ไม่มีหลักประกันสุขภาพใด ๆ เลย จนกระทั่งในปี ๒๕๔๔ ได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบหลักประกันสุขภาพครั้งสำคัญ โดยเกิดขึ้นเมื่อได้มีการนำนโยบายการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า หรือชื่อที่เรียกติดปากว่า “๓๐ บาท รักษาทุกโรค” กำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เพื่อให้ประชาชนได้รับสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน โดยกำหนดให้มีการจ่ายร่วมในการรักษาพยาบาลเป็นเงิน ๓๐ บาทต่อครั้ง

ในช่วงเริ่มต้นได้มีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ เพื่อให้มีความคล่องตัวในการดำเนินการเตรียมการช่วงระยะเปลี่ยนผ่าน ก่อนที่จะมีกฎหมายหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พร้อมทั้งมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายสร้างหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและคณะกรรมการบริหารหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตามระเบียบฯ เพื่อความรวดเร็วในการจัดการและสามารถปฏิบัติได้ทันที ต่อมาได้มีการออกพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ และจัดตั้งสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติขึ้นเป็นองค์กรของรัฐ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารงานตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยมีคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุขเป็นผู้กำหนดนโยบายในการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าโดยมีการพัฒนาระบบประกันสุขภาพมาโดยตลอด พัฒนาในส่วนของคุณภาพและมาตรฐานของบริการสาธารณสุข พัฒนาในส่วนของคุณสิทธิประโยชน์ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ารับบริการด้านสาธารณสุขได้อย่างเท่าเทียม

ในปี ๒๕๔๙ คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้ประกาศให้ยกเลิกการเก็บเงินร่วมจ่ายในการรักษาพยาบาล ๓๐ บาทต่อครั้ง และดำเนินนโยบายบัตรประชาชนใบเดียวรักษาฟรีทั่วประเทศ ๔๔ ล้านคน ซึ่งต่อมารัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้สานต่อจากรัฐบาล พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

ปี ๒๕๕๕ รัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีมีนโยบายให้นำการจ่ายร่วมในการรักษาพยาบาลเป็นเงิน ๓๐ บาทต่อครั้งมาใช้อีกครั้ง และดำเนินการบูรณาการการทำงานร่วมกันของ ๓ กองทุนประกันสุขภาพ ประกอบด้วย กองทุนประกันสังคม กองทุนสวัสดิการข้าราชการ และกองทุนประกันสุขภาพแห่งชาติ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำระหว่าง ๓ กองทุนประกันสุขภาพ ในเรื่องของสิทธิประโยชน์หลักที่จะครอบคลุมการรักษาทุกโรคที่จำเป็น และการได้รับสิทธิการบริการขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกันโดยอยู่บนพื้นฐานตามหลักการของแต่ละกองทุน ตลอดจนการรักษาพยาบาลในกรณีที่มีประชาชนเจ็บป่วยฉุกเฉิน ซึ่งเริ่มให้บริการประชาชนพร้อมกันทั่วประเทศเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๕ เป็นต้นไป ภายใต้นโยบายเดียวกันคือ “เจ็บป่วยฉุกเฉิน ถึงแก่ชีวิต ไม่ถูกถามสิทธิ รักษาทันที ทุกที่ทุกคน”

๑. ความเป็นมาและหลักการในการดำเนินการ

๑.๑ ก่อนการเปลี่ยนแปลงระบบหลักประกันสุขภาพ (ก่อนปี ๒๕๔๔)^๑

การประกันสุขภาพหรือการจัดสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลให้แก่ประชาชนในประเทศไทย มีหลากหลายรูปแบบและมีความเหลื่อมล้ำด้านสิทธิประโยชน์ในการเข้ารับบริการด้านสาธารณสุขของประชาชนสรุปในภาพรวม ก่อนการเปลี่ยนแปลงระบบหลักประกันสุขภาพครั้งใหญ่ในปี ๒๕๔๔ ประเทศไทยมีระบบหลักประกันสุขภาพดังนี้

๑.๑.๑ ระบบสวัสดิการรักษายาพยาบาลข้าราชการ ข้าราชการบำนาญ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ รวมทั้ง บุคคลในครอบครัว

๑.๑.๒ ระบบประกันสังคมภาคบังคับสำหรับลูกจ้างในสถานประกอบการภาคเอกชนตามพระราชบัญญัติ ประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓

๑.๑.๓ ระบบสงเคราะห์ประชาชนผู้มีรายได้น้อยและผู้ที่ยังคงต้องช่วยเหลือเกื้อกูล เช่น โครงการสวัสดิการ ประชาชนด้านการรักษาพยาบาล (สปร.) โครงการบัตรประกันสุขภาพ (บัตร ๕๐๐ บาท) เป็นต้น

๑.๑.๔ การประกันสุขภาพเฉพาะด้าน เช่น พระราชบัญญัติผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕

๑.๑.๕ ระบบประกันสุขภาพภาคเอกชน

๑.๒ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี

ความเหลื่อมล้ำด้านสิทธิประโยชน์ในการเข้ารับบริการด้านสาธารณสุขของประชาชน เป็นที่มาของโครงการ สร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าสำหรับประชาชนชาวไทย (๓๐ บาทรักษาทุกโรค)^๒ ซึ่งเป็นโครงการตามนโยบายเร่งด่วน ของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ที่ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ เพื่อให้ประชาชนได้รับ สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม โดยกำหนดให้มีการจ่ายร่วมในการรักษาพยาบาลเป็นเงิน ๓๐ บาทต่อครั้งโดยมีวัตถุประสงค์การดำเนินการ^๓ ดังนี้

๑.๒.๑ สร้างความเสมอภาคในการกระจายภาระค่าใช้จ่ายและมาตรฐานด้านการดูแลสุขภาพ โดยมีกองทุน ประกันสุขภาพแห่งชาติเป็นผู้ดูแลในเรื่องงบประมาณและค่ารักษาพยาบาลของประชาชนเมื่อเจ็บป่วย

๑.๒.๒ สร้างระบบสุขภาพที่มีประสิทธิภาพ ให้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า และมีสถานพยาบาล ที่มีคุณภาพอยู่ใกล้ชิดกับประชาชน

๑.๒.๓ มีการจัดสรรงบประมาณให้สถานพยาบาลตามจำนวนประชาชนที่มาใช้บริการ เพื่อให้เกิดการแข่งขัน การพัฒนาให้เป็นที่พึงพอใจของประชาชน

๑.๒.๔ สถานพยาบาลมุ่งเน้นการป้องกัน และส่งเสริมสุขภาพเพื่อให้ประชาชนไม่เจ็บป่วย และส่งเสริม สุขภาพเพื่อให้ประชาชนไม่เจ็บป่วยหรือเจ็บป่วยน้อยที่สุด

ทั้งนี้ ได้เริ่มดำเนินโครงการภายใต้นโยบายรัฐบาลที่ชื่อว่า “โครงการ ๓๐ บาทรักษาทุกโรค” ระยะที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๔ นำร่องในพื้นที่ ๖ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดปทุมธานี สมุทรสาคร นครสวรรค์ พะเยา ยโสธร และยะลา โดยสถานพยาบาลที่เข้าร่วมให้บริการเป็นสถานพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๔ ได้ดำเนินโครงการในระยะที่ ๒ ขยายพื้นที่ดำเนินงานอีก ๑๕ จังหวัด ประกอบด้วยจังหวัดนนทบุรี สระบุรี สระแก้ว เพชรบุรี สุรินทร์ นครราชสีมาหนองบัวลำภู อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ศรีสะเกษ สุโขทัยแพร่ เชียงใหม่ ภูเก็ต และนราธิวาส ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ ได้ดำเนินโครงการในระยะที่ ๓ โดยขยายครอบคลุม ๕๕ จังหวัดทั่วประเทศและ ๑๔ เขตของกรุงเทพมหานคร และเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๕ ได้ดำเนินโครงการในระยะที่ ๔ โดยขยายพื้นที่ดำเนินการในเขตกรุงเทพมหานครเพิ่มอีก ๒๕ เขต^๔

^๑ การสาธารณสุขไทย ๒๕๔๘-๒๕๕๐. เข้าถึงได้จาก: http://www.moph.go.th/ops/health_50/2548_2550.html (วันที่ค้นข้อมูล: พฤศจิกายน ๒๕๕๔)

^๒ มติคณะรัฐมนตรี (๒๐ มีนาคม ๒๕๔๔) เรื่อง โครงการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว(ล) ๒๔๒๕ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๔

^๓ โปรดดูเชิงอรรถ ๒ ข้างต้น

^๔ มติคณะรัฐมนตรี (๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๕) เรื่อง รายงานผลการดำเนินโครงการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ประจำปีเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามหนังสือ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/๗๑๕๓ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๕

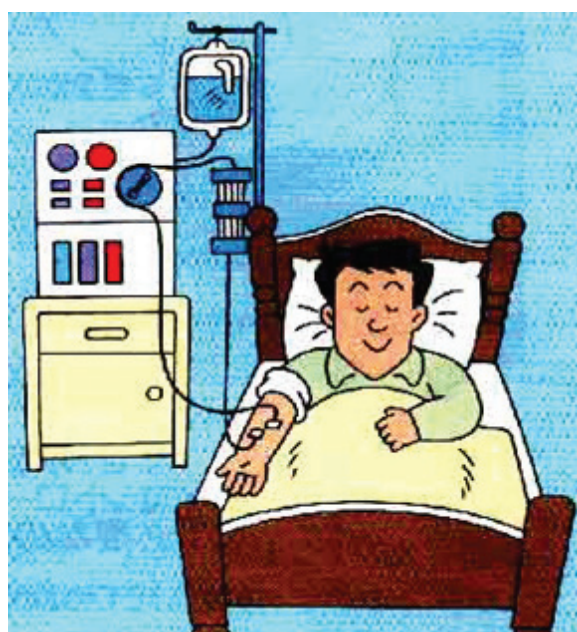

ในช่วงเริ่มดำเนินโครงการได้มีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายสร้างหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และคณะกรรมการบริหารหลักประกันสุขภาพแห่งชาติตามระเบียบดังกล่าว เพื่อให้มีความคล่องตัวในการดำเนินการเตรียมการช่วงระยะเปลี่ยนผ่านก่อนที่จะมีกฎหมายหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ต่อมาในปี ๒๕๔๕ ได้มีการออกพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๕) และจัดตั้งสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ขึ้นเป็นองค์กรของรัฐเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารงานตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุขเป็นผู้กำหนดนโยบายในการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าเพื่อให้ประชาชนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตที่มีมาตรฐาน อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยไม่ต้องกังวลในเรื่องภาระค่าใช้จ่าย

๑.๓ รัฐบาล พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี

คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติมีมติให้ยกเลิกค่าธรรมเนียม ๓๐ บาทต่อครั้งของโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า* ต่อมารัฐบาลได้เพิ่มอัตราเหมาจ่ายรายหัวเป็น ๒,๑๐๐ บาทต่อประชากร รวมทั้งขยายสิทธิประโยชน์ผู้ป่วยไตวายระยะสุดท้ายโดยจะคุ้มครองการผ่าตัดปลูกถ่ายไตในกรณีที่ได้รับบริจาค และการล้างไตผ่านช่องท้องอย่างต่อเนื่อง มีผลตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๑ ในจังหวัดที่มีความพร้อม ๒๓ จังหวัด และได้ขยายให้ครบทุกจังหวัดภายใน ๑ ปี ในส่วนของการบริหารงบประมาณเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ได้ปรับระบบให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเน้นหนักงบประมาณเพื่อการบริหารงานในระดับพื้นที่ให้มากขึ้น และงบประมาณเพื่อการจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับตำบล^๖

ในส่วนของการพัฒนาระบบประกันสุขภาพ
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ดำเนินโครงการตรวจประเมินการปฏิบัติงานบริการการแพทย์ฉุกเฉินปี ๒๕๕๑ เป็นโครงการจัดทำขึ้นเพื่อกระตุ้นให้เกิด

ระบบการทบทวนและพัฒนาคุณภาพและการบริหารจัดการระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินอย่างต่อเนื่องในระดับจังหวัด และดำเนินโครงการพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิเขตชนบท ทำให้เกิดศูนย์แพทย์ชุมชนแบบมีแพทย์ให้บริการประจำและเต็มเวลาเพิ่มขึ้นทุกปี จาก ๘๘ แห่ง ในปี ๒๕๔๙ เป็น ๑๖๔ แห่ง ในปี ๒๕๕๑ การพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิเขตเมืองมีอัตราส่วนผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลต่อผู้ป่วยนอกในสถานีนอคมัย/หน่วยบริการปฐมภูมิของโรงพยาบาลในโครงการลดลงเมื่อเทียบกับโรงพยาบาลนอกโครงการ^๗

* คณะกรรมการพัฒนาหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, “บันทึกการประชุมคณะกรรมการพัฒนาหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, ครั้งที่ ๑๔/๒๕๔๙,” ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๙, เข้าถึงได้จาก: http://nhsfront.nhso.go.th/FrontEnd/page-about_resolution.aspx (วันที่ค้นข้อมูล: ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔)

^๖ รายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาล พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ตุลาคม ๒๕๔๙-ธันวาคม ๒๕๕๐, หน้า ๑๓๕

^๗ มติคณะรัฐมนตรี (๒๔ มีนาคม ๒๕๕๒) เรื่อง ผลการดำเนินงานการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ปีงบประมาณ ๒๕๕๑ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๐-๓๐ กันยายน ๒๕๕๑) ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/๕๑๘๔ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๒

๑.๔ รัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี

ดำเนินนโยบายบัตรประชาชนใบเดียวรักษาฟรีทั่วประเทศ ๔๘ ล้านคน ซึ่งรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้สานต่อมาจากรัฐบาล พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ และดำเนินโครงการนำร่องระบบการรับส่งข้อมูลการรักษาและการใช้ยาของผู้ป่วยนอกรายบุคคล เพื่อให้สามารถส่งข้อมูลแลกเปลี่ยนกันระหว่างหน่วยบริการ ทำให้ทราบประวัติการรักษาและลดการจ่ายยาซ้ำซ้อน โดยนำร่องใน ๘ จังหวัด (จังหวัดแพร่ พิษณุโลก อุบลราชธานี ยโสธร ราชบุรี นครนายก นครศรีธรรมราช และพังงา)^๙

ในส่วนของพัฒนาระบบประกันสุขภาพ **ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒** พัฒนาโครงการที่เอื้อประโยชน์แก่ประชาชนในการเข้าใช้บริการได้สะดวก รวดเร็ว ใกล้บ้าน ได้แก่ โครงการใช้บัตรประจำตัวประชาชนแทนบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า การเข้ารับบริการโดยไม่จำกัดหน่วยบริการปฐมภูมิภายในจังหวัด ซึ่งในบัตรมีข้อมูลบอกถึงสิทธิหลักประกันสุขภาพทั้ง ๓ กองทุน ได้แก่ สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า สิทธิประกันสังคม และสิทธิสวัสดิการรักษาพยาบาลข้าราชการ ข้อมูลการเกิดและการตาย สร้างความสะดวกและลดขั้นตอนในการลงทะเบียนของผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยได้ขยายครอบคลุมทุกจังหวัดตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๒ และโครงการลดการรอคิว (Waiting lists) การรักษาในทางเดินปัสสาวะ^{๑๐}

ต่อมาปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ ริเริ่มหรือพัฒนาโครงการที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนในการเข้าถึงบริการได้ทั่วถึง เท่าเทียม มากขึ้น ได้แก่ ๑) การให้สิทธิ (คืนสิทธิ) ขึ้นพื้นฐานด้านสาธารณสุขแก่บุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ ๒) เพิ่มประกาศรายการยาเป็นสิทธิประโยชน์ภายใต้ระบบหลักประกันฯ ๓) การพัฒนาบริการผู้ป่วยจิตเวชภายใต้ระบบหลักประกันฯ ๔) การต่ออายุการประกาศใช้สิทธิตามสิทธิบัตรโดยรัฐ^{๑๑}

ในไตรมาสสองของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ ริเริ่มหรือพัฒนาโครงการที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนในการเข้าถึงบริการได้ทั่วถึง เท่าเทียม มากขึ้น ได้แก่ ๑) บัญชียากำพร้าเพิ่มเติมสำหรับใช้ในกรณีจำเป็น จำนวน ๔ รายการ คือ ยารักษาผู้ป่วยที่ได้รับพิษจากการรับประทานอาหาร ยาโรคคอติด รักษาภาวะเป็นพิษจาก Digoxin และยารักษาภาวะเป็นพิษจาก สารตะกั่ว สังกะสี แมงกานีส ๒) เพิ่มบัญชียากจากสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ จำนวน ๗๑ รายการ ๓) การให้บริการผ่าตัดปลูกถ่ายตับในเด็ก อายุไม่เกิน ๑๘ ปี สำหรับผู้ป่วยเด็กที่เป็นโรคท่อน้ำดีตีตันแต่กำเนิด และโรคอื่น ๆ ที่ทำให้เกิดภาวะตับวาย โดยการปลูกถ่ายทั้งจากผู้บริจาคที่ยังมีชีวิต และจากผู้เสียชีวิต ภายใต้ “โครงการเฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา : ผ่าตัดปลูกถ่ายตับในเด็กที่มีภาวะตับวายแต่กำเนิด เพื่อลดอัตราการเสียชีวิต และภาระค่าใช้จ่ายของครอบครัว” ๔) การปลูกถ่ายหัวใจ เป็นสิทธิประโยชน์ในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า^{๑๒}

๑.๕ รัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี (๙ สิงหาคม ๒๕๕๔-ปัจจุบัน)

รัฐบาลกำหนดให้การพัฒนาคุณภาพของระบบหลักประกันสุขภาพเป็นนโยบายเร่งด่วน ด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ๓๐ บาทรักษาทุกโรค โดยเก็บค่าธรรมเนียม ๓๐ บาทต่อครั้ง โดยบูรณาการการทำงานร่วมกันของกองทุนประกันสุขภาพประกอบด้วย กองทุนประกันสังคม กองทุนสวัสดิการข้าราชการ และกองทุนประกันสุขภาพแห่งชาติ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำระหว่าง ๓ กองทุนประกันสุขภาพ ในเรื่องของสิทธิประโยชน์หลักที่จะครอบคลุมการรักษาทุกโรคที่จำเป็น และการได้รับสิทธิการบริการขึ้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกันโดยอยู่บนพื้นฐานตามหลักการของแต่ละกองทุน โดยเริ่มจากโครงการ**เจ็บป่วยฉุกเฉิน รักษาทุกที่ ทั่วถึงทุกคน** เป็นการรักษาพยาบาลในกรณีที่ประชาชนเจ็บป่วยฉุกเฉินตามประกาศคณะกรรมการการแพทย์ฉุกเฉิน^{๑๓} ซึ่งการบูรณาการการทำงานร่วมกันดังกล่าว ได้คำนึงถึงหลักการต่อไปนี้

^๙ รายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ปีที่หนึ่ง (วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒), หน้าที่ ๖๘

^{๑๐} มติคณะรัฐมนตรี (๕ มกราคม ๒๕๕๓) เรื่อง ผลการดำเนินงานการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ปีงบประมาณ ๒๕๕๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๑-๓๐ กันยายน ๒๕๕๒) ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/๑๑๘ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๓

^{๑๑} มติคณะรัฐมนตรี (๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔) เรื่อง ผลการดำเนินงานการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ปีงบประมาณ ๒๕๕๓ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๒-๓๐ กันยายน ๒๕๕๓) ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/๒๒๕๘ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

^{๑๒} สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, ผลการดำเนินงานการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ปีงบประมาณ ๒๕๕๔ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๓-๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔), บทสรุปผู้บริหาร, หน้า ๒. เข้าถึงได้จาก: http://www.nhso.go.th/FrontEnd/page-about_result.aspx (วันที่ค้นข้อมูล: พฤศจิกายน ๒๕๕๔)

^{๑๓} ประกาศคณะกรรมการการแพทย์ฉุกเฉิน เรื่อง หลักเกณฑ์การประเมินเพื่อคัดแยกระดับความฉุกเฉินและมาตรฐานการปฏิบัติการฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๔. ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ ตอนพิเศษ ๑๓๑ ง ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

๑.๕.๑ ใช้หลักบูรณาการไม่ใช่เป็นการยุบรวมกองทุน ในส่วนของค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จะต้องมีเกณฑ์มาตรฐานเดียวกัน โดย สปสช. ทำหน้าที่ Clearing House เพื่อที่จะเทียบในการเบิกจ่ายให้แก่กองทุน แต่สิทธิหรือผลประโยชน์ของแต่ละกองทุนจะคงอยู่ในแต่ละกองทุนเหมือนเดิม

๑.๕.๒ ความเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยเฉพาะผู้ป่วยฉุกเฉิน เพราะผู้ป่วยอุบัติเหตุฉุกเฉินไม่สามารถรอได้ ว่าต้องเบิกค่ารักษาพยาบาลที่กองทุนใดแต่จะต้องพบแพทย์ให้เร็วที่สุด เพื่อให้ได้รับการบริการขั้นพื้นฐานที่เท่าเทียมกัน

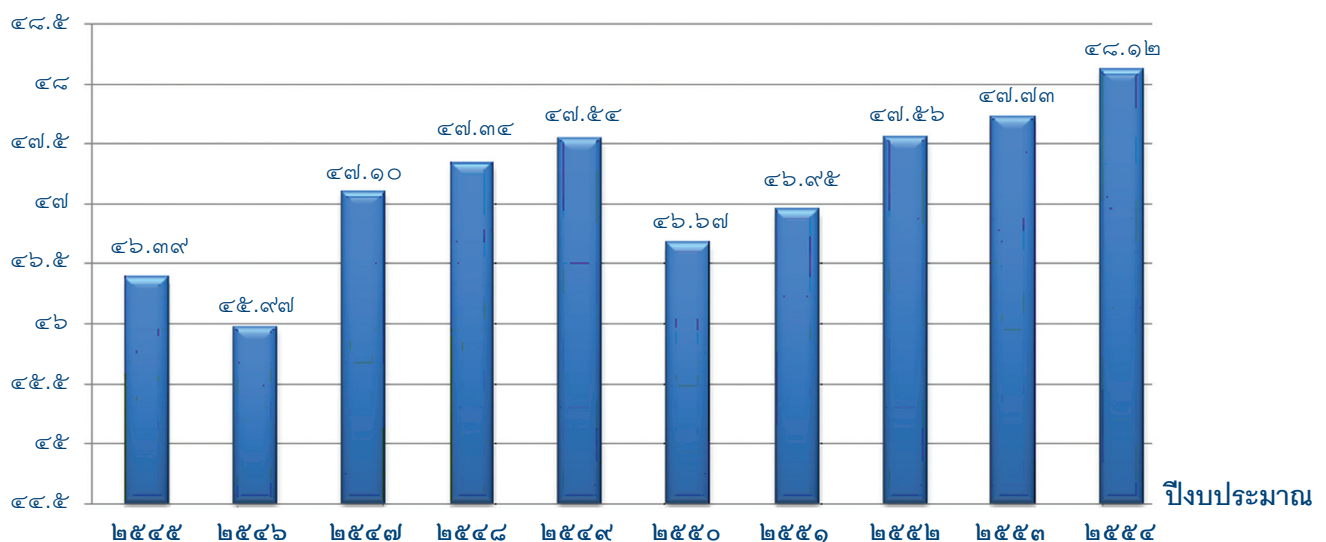
๑.๕.๓ ประสิทธิภาพ คุณภาพ และราคา ยา อยู่ภายใต้มาตรฐานเดียวกัน โดยองค์การเภสัชกรรม สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ร่วมกับ ๓ กองทุน กำหนดมาตรการควบคุมราคาและการบริโภคยาระยะยาว เช่น การรวมซื้อยาที่ส่วนกลาง การต่อรองราคา และส่งเสริมการสั่งยาโดยใช้ชื่อสามัญทางยา

และเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๕ ได้มีการลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการสร้างหลักประกันสุขภาพที่มีประสิทธิภาพแก่ประชาชนไทยและระบบบริการในภาพรวม ระหว่างกรมบัญชีกลาง สำนักงานประกันสังคม สำนักงานประกันสุขภาพแห่งชาติ และ ๖ หน่วยงานผู้ให้บริการ นอกจากนี้ ยังมีการประชุมเชิงนโยบายเพื่อสร้างความเป็นเอกภาพและบูรณาการสิทธิประโยชน์ภายใต้ระบบปรับปรุงสุขภาพภาครัฐอย่างต่อเนื่อง เช่น การสร้างเอกภาพและบูรณาการระบบดูแลรักษาผู้ติดเชื้อเอชไอวี/ผู้ป่วยเอดส์สำหรับประชาชนทุกสิทธิ เพื่อให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวี/ผู้ป่วยเอดส์ได้รับการตามมาตรฐานเดียวกัน การบูรณาการการให้บริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายสำหรับประชาชนไทย เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถเข้าบำบัดทดแทนไตในช่วงเวลาที่เหมาะสม และการพัฒนาระบบการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการอย่างมีคุณภาพ สะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ มีการรายงานสรุปความก้าวหน้าการให้บริการเจ็บป่วยฉุกเฉินสำหรับประชาชนไทย ภายใต้โครงการ “เจ็บป่วยฉุกเฉิน รักษาทุกที่ทั่วถึงทุกคน” ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๕ เป็นต้นมา โดยมีประชาชนเข้ารับบริการโรงพยาบาลเอกชนนอกระบบ จำนวน ๒,๓๕๓ คน ใน ๑๙๑ โรงพยาบาล ใน ๕๐ จังหวัด แบ่งเป็นผู้ป่วยนอกระบบร้อยละ ๒๘.๐ และผู้ป่วยในร้อยละ ๗๒.๐ ใช้บริการในเขตกรุงเทพฯ ร้อยละ ๔๒.๐ และต่างจังหวัด ร้อยละ ๕๘.๐ เฉลี่ยวันละ ๗๒ คน สามารถช่วยชีวิตประชาชนได้ร้อยละ ๙๒.๖ ลดค่าใช้จ่ายของประชาชนได้กว่า ๕๐ ล้านบาท โดยรัฐบาลได้จ่ายเงินชดเชยให้โรงพยาบาลไปแล้ว ๓๑.๕๑ ล้านบาท สำหรับผู้ป่วย ๑,๖๙๘ ราย (ที่เหลืออยู่ระหว่างบันทึกข้อมูลทางการเงิน หรือยังไม่จำหน่ายออกจากโรงพยาบาล)^{๙๓}

๑.๖ สรุปภาพรวมการดำเนินการพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพ^{๙๔}

นับตั้งแต่มีการใช้ระบบดังกล่าว มีประชาชนลงทะเบียนสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

จำนวน (ล้านคน)

^{๙๓} กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนการประชาสัมพันธ์ สำนักโฆษก, ข่าวทำเนียบ [ออนไลน์], ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๕, แหล่งที่มา <http://media.thaigov.go.th>

^{๙๔} สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, ผลการดำเนินงานการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๔๕-๒๕๕๔

โดยในปี ๒๕๕๔ มีอัตราการให้บริการผู้ป่วยนอกต่อประชากรเท่ากับ ๓.๒๓ ครั้ง/คน/ปี อัตราการให้บริการผู้ป่วยในต่อประชากรเท่ากับ ๐.๑๐๘ ครั้ง/คน/ปี มีการกำหนดอัตราเหมาจ่ายรายหัวต่อประชากร ดังนี้

ปีงบประมาณ	อัตราเหมาจ่ายรายหัวต่อประชากร (บาท) : ครม. อนุมัติ	อัตราเหมาจ่ายรายหัว (บาท/คน/ปี)*	อัตราเหมาจ่ายรายหัวเพิ่ม (%)*	งบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (ทุกรายการ) ต่อหัวประชากร*
๒๕๔๔	๑,๑๙๗.๐๐ ^{๑๕}	๑,๒๐๒.๔๐	-	-
๒๕๔๕	-	๑,๒๐๒.๔๐	-	๑,๑๔๒.๓๙ ^๑
๒๕๔๖	-	๑,๒๐๒.๔๐	๐.๐๐	๑,๒๑๙.๓๗
๒๕๔๗	๑,๓๐๘.๕๔ ^{๑๖}	๑,๓๐๘.๕๐	๘.๘๒	๑,๓๐๗.๔๐
๒๕๔๘	๑,๓๙๖.๓๐ ^{๑๗}	๑,๓๙๖.๓๐	๖.๗๑	๑,๔๓๗.๙๓
๒๕๔๙	๑,๕๑๐.๕๐ ^{๑๘}	๑,๖๕๙.๒๐	๑๘.๘๓	๑,๗๑๗.๗๖
๒๕๕๐	๑,๘๙๙.๖๙ ^{๑๙}	๑,๘๙๙.๖๙	๑๔.๔๙	๑,๙๘๓.๔๔
๒๕๕๑	๒,๑๐๐.๐๐ ^{๒๐}	๒,๑๐๐.๐๐	๑๐.๕๔	๒,๑๙๔.๒๙
๒๕๕๒	๒,๒๑๗.๐๐ ^{๒๑}	๒,๒๐๒.๐๐	๔.๘๖	๒,๒๙๗.๙๙
๒๕๕๓	๒,๗๐๗.๕๒ ^{๒๒}	๒,๔๐๑.๓๓	๙.๐๕	๒,๔๙๗.๒๔
๒๕๕๔	๒,๕๔๖.๔๘ ^{๒๓}	๒,๕๔๖.๔๘	๖.๐๔	๒,๖๙๓.๕๔
๒๕๕๕	๒,๘๙๕.๖๐ ^{๒๔}	๒,๗๕๕.๖๐	๘.๒๑	๒,๙๐๙.๑๘

แหล่งข้อมูล : * ศูนย์บริการสารสนเทศการประกันสุขภาพ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และผลการดำเนินงานการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ปีงบประมาณ ๒๕๔๔-๒๕๕๓ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ข้อมูล ณ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕

- ^{๑๕} มติคณะรัฐมนตรี (๕ มิถุนายน ๒๕๔๔) เรื่อง การสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าตามนโยบายรัฐบาล (ร่างระเบียบและร่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการรวม ๓ ฉบับ) ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๒๐๔/๕๓๒๑ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๔
- ^{๑๖} มติคณะรัฐมนตรี (๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๖) เรื่อง ขออนุมัติใช้งบกลางโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๔/๑๗๕๖๘ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖
- ^{๑๗} มติคณะรัฐมนตรี (๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗) เรื่อง ขอสัญอัตราเหมาจ่ายรายหัวสำหรับการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ปีงบประมาณ ๒๕๔๘-๒๕๔๙ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๔/๑๖๗๓๐ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๗
- ^{๑๘} โปรดดูเชิงอรรถ ๑๒ ข้างต้น
- ^{๑๙} มติคณะรัฐมนตรี (๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๙) เรื่อง อัตราเหมาจ่ายรายหัวสำหรับการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๔/๑๓๕๖๒ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๙
- ^{๒๐} มติคณะรัฐมนตรี (๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๐) เรื่อง ข้อเสนออัตราเหมาจ่ายรายหัวสำหรับการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ปีงบประมาณ ๒๕๕๑ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๑๐๘๒๔ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๐
- ^{๒๑} มติคณะรัฐมนตรี (๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๑) เรื่อง งบประมาณสำหรับงานหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๒ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๑๐๗๘๐ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑
- ^{๒๒} มติคณะรัฐมนตรี (๒๑ เมษายน ๒๕๕๒) เรื่อง ข้อเสนอของงบประมาณสำหรับงานหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๓ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๗๒๖๓ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๒
- ^{๒๓} มติคณะรัฐมนตรี (๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๓) เรื่อง ข้อเสนอของงบประมาณสำหรับงานหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๘๓๔๘ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓
- ^{๒๔} มติคณะรัฐมนตรี (๒๒ มีนาคม ๒๕๕๔) เรื่อง ข้อเสนอของงบประมาณสำหรับงานหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/๗๕๓๕ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔

๒. กลไกในการดำเนินการพัฒนาระบบประกันสุขภาพ

๒.๑ กลไกระดับชาติ

ในช่วงเริ่มดำเนินการพัฒนาระบบประกันสุขภาพได้มีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายสร้างหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และคณะกรรมการบริหารหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตามระเบียบฯ เพื่อให้มีความคล่องตัวในการดำเนินการเตรียมการช่วงระยะเปลี่ยนผ่าน ก่อนที่จะมีกฎหมายหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ต่อมาในปี ๒๕๔๕ ได้ออกพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๕) และมีกลไกในการดำเนินการดังนี้

๒.๑.๑ **คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ^{๒๕}** โดยพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้มีคณะกรรมการ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธานกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดมาตรการเกี่ยวกับหลักประกันสุขภาพ สนับสนุนและส่งเสริมองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การเอกชน และภาคเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรตามมาตรา ๔๗ การรับฟังความคิดเห็น กำหนดเงื่อนไขการรับเงินช่วยเหลือตามมาตรา ๔๑ บริหารและจัดการด้านนโยบาย สำนักงานการเงิน และกองทุน

๒.๑.๒ **คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข^{๒๖}** โดยพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้มีคณะกรรมการ โดยมีนายแพทย์เอื้อชาติ กาญจนพิทักษ์ เป็นประธาน คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลหน่วยบริการ และการให้บริการ ให้ข้อเสนอแนะการกำหนดราคากลางของโรคทุกโรคต่อคณะกรรมการเพื่อประกอบการวางหลักเกณฑ์ กำหนดค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขให้แก่หน่วยบริการ ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของประชาชน การจ่ายเงินช่วยเหลือตามมาตรา ๔๑ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๕๗

๒.๑.๓ **สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ^{๒๗} (สปสช.)** โดยพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ จัดตั้งสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติขึ้น มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารงานตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ และทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข โดย สปสช.

๒.๒ กลไกระดับจังหวัด^{๒๘}

๒.๒.๑ **สำนักงานสาขาประจำจังหวัด** มีบทบาทและหน้าที่เช่นเดียวกับ สปสช. แต่ดูแลเฉพาะในขอบเขตพื้นที่รับผิดชอบ (จังหวัด) นอกจากนี้ยังมีบทบาทหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นในระดับจังหวัด และทำสัญญาจัดซื้อบริการสำหรับหน่วยบริการและการบริการหน่วยบริการคู่สัญญา

๒.๒.๒ **คณะอนุกรรมการในระดับจังหวัด** ประกอบด้วย

- (๑) คณะอนุกรรมการบริหารหลักประกันสุขภาพระดับจังหวัด
- (๒) คณะอนุกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานระดับจังหวัด
- (๓) คณะอนุกรรมการพิจารณาจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามมาตรา ๔๑ (ระดับจังหวัด)
- (๔) คณะอนุกรรมการในระดับพื้นที่

๓. กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙ ตอนที่ ๑๑๖ ก ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๕

^{๒๕} มาตรา ๑๓ และ ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๒๖} มาตรา ๔๘ และ ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๒๗} มาตรา ๒๔ และ ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๒๘} คู่มือหลักประกันสุขภาพสำหรับประชาชน, สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, หน้า ๕๑-๕๓, เข้าถึงได้จาก: http://library.nhso.go.th/pages/nhsodoc/e-nhso/aw_handbook54.zip (วันที่ค้นข้อมูล: พฤศจิกายน ๒๕๕๔)

๔. ความสอดคล้องหรือเชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี และแผนการบริหารราชการแผ่นดิน

๔.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๘๐ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

(๒) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอันนำไปสู่สุขภาพที่ยั่งยืนของประชาชน รวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพและการจัดบริการสาธารณสุข โดยผู้มีหน้าที่ให้บริการดังกล่าวซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพและจริยธรรม ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

๔.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

๔.๒.๑ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม มีแนวทางการพัฒนา คือ เพื่อพัฒนาช่องทางการเข้าถึงบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึงเพื่อสร้างโอกาสให้กลุ่มด้อยโอกาสสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง โดยสนับสนุนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามกรอบที่รัฐธรรมนูญกำหนด ทั้งบริการการศึกษา สุขภาพ สวัสดิการสังคม กระบวนการยุติธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็ก เยาวชน สตรี ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม คนยากจน และผู้อยู่ในพื้นที่ห่างไกล และเพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลที่จะสะท้อนคุณภาพบริการสาธารณสุขและพัฒนาช่องทางการเผยแพร่เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคด้านบริการสาธารณสุข อาทิ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ เป็นต้น เพื่อสร้างความเป็นธรรมแก่ผู้บริโภค และลดความแตกต่างคุณภาพบริการสาธารณสุขในระหว่างพื้นที่และกลุ่มคน รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประโยชน์ต่อการสร้างองค์ความรู้เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค

๔.๒.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาค้นสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน มีเป้าหมาย คือ โอกาสในการเข้าถึงระบบสุขภาพที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้นและปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพลดลงอย่างเป็นองค์รวม และมีแนวทางการพัฒนา คือ เพื่อพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะระบบบริการขั้นพื้นฐาน ควบคู่กับการส่งเสริมการแพทย์ทางเลือก การพัฒนาด้านเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาพของประเทศ การพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขให้เหมาะสมทั้งการผลิต การกระจายด้านสาธารณสุข ค่าตอบแทน และการอำนวยความสะดวกในชีวิตความเป็นอยู่เพื่อเป็นแรงจูงใจให้บุคลากรมีการกระจายที่เหมาะสม รวมทั้งการเข้ามาตรึงการเงินการคลังเพื่อสุขภาพที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

๔.๓ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี

๔.๓.๑ นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก ข้อ ๑.๑๔ พัฒนาระบบประกันสุขภาพ เพิ่มประสิทธิภาพของระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ๓๐ บาทรักษาทุกโรค เพื่อให้ประชาชนทุกคนได้รับบริการอย่างมีคุณภาพ สะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม รวมทั้งบูรณาการสิทธิของผู้ป่วยที่พึงได้รับจากระบบประกันสุขภาพต่าง ๆ บูรณาการแผนงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องไปในแนวทางเดียว ตลอดจนส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย และคุ้มค่าต่อการให้บริการมาใช้ให้แพร่หลาย รวมทั้งจัดให้มีมาตรการลดปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อสุขภาพและภาวะทุพโภชนาการที่นำไปสู่การเจ็บป่วยเรื้อรัง ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคหลอดเลือดสมอง และโรคมะเร็ง รวมทั้งการเฝ้าระวังโรคอุบัติใหม่ และมาตรการป้องกันอุบัติเหตุจากการจราจร

๔.๓.๒ นโยบายที่จะดำเนินการในระยะ ๔ ปี ข้อ ๔ นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ๔.๓ นโยบายการพัฒนาสุขภาพของประชาชน

๔.๔ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘ (รัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี)

๔.๔.๑ นโยบายที่ ๑ นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก ข้อ ๑.๑๔ พัฒนาระบบประกันสุขภาพ

๔.๔.๒ นโยบายที่ ๕ นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ข้อ ๕.๓ นโยบายการพัฒนาสุขภาพของประชาชน

๕. บทวิเคราะห์ของนักวิชาการ

๕.๑ ข้อเสนอแนะเพื่อทำให้ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีความยั่งยืนต่อไปในอนาคต^{๒๐๔} สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขได้ร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศดำเนินการประเมินผลระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าไทยในช่วงทศวรรษแรก (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๔) โดยคณะผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อทำให้ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีความยั่งยืนต่อไปในอนาคต โดยสังเคราะห์จากข้อมูลและความรู้ที่ได้จากการประเมิน รวมทั้งสิ้น ๑๑ ข้อ ดังนี้

๕.๑.๑ ควรรักษาและขยายการปกป้องครัวเรือนจากภาระค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาล เพื่อลดการจ่ายเมื่อไปใช้บริการ และป้องกันภาระค่าใช้จ่ายที่อาจทำให้ล้มละลายและยากจน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วของสถานพยาบาลเอกชนและประกันสุขภาพเอกชน

๕.๑.๒ ควรพัฒนาการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ลดความเหลื่อมล้ำระหว่างระบบประกันสุขภาพต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ให้บริการไม่เลือกปฏิบัติ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารระหว่างกองทุน และให้มีการเชื่อมต่อสิทธิเมื่อมีการเปลี่ยนสิทธิของสมาชิกจากสิทธิหนึ่งไปยังอีกสิทธิหนึ่ง อย่างน้อยควรต้องให้ระบบมีมาตรฐานเดียวกันในด้านสิทธิประโยชน์ วิธีจ่ายที่เป็นมาตรฐานและอัตราเดียวกัน ระบบการเรียกเก็บค่าบริการ และระบบตรวจสอบ โดยควรมีการศึกษาจุดแข็งและจุดอ่อนของแต่ละระบบเพื่อหาทางในการผสมผสานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำระหว่างกองทุนต่อไป

๕.๑.๓ ระบบการแยกบทบาทระหว่างผู้ซื้อและผู้ให้บริการยังทำงานได้ไม่ดี จากการที่กระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้ให้บริการรายเดียวในชนบท จำเป็นต้องหาระบบใหม่ที่มีลักษณะเป็นพันธมิตรระยะยาวที่มีประสิทธิภาพระหว่างสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและกระทรวงสาธารณสุขเพื่อจัดการกับปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการระหว่างพื้นที่ต่าง ๆ

๕.๑.๔ แม้ภารกิจบางประเภทของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจำเป็นต้องมีการรวมศูนย์ เช่น การกำหนดมาตรฐานและอัตราการจ่าย การตรวจสอบเวชปฏิบัติ เป็นต้น แต่ในระดับพื้นที่จำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นและต่อรองระหว่างผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ เพื่อจัดการกับปัญหาอุปสรรคและความท้าทายต่าง ๆ ตกกลงในวิธีการดำเนินงาน และสร้างความร่วมมือในการนำนโยบายไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

๕.๑.๕ พัฒนาศักยภาพของระบบบริการสาธารณสุขระดับอำเภอให้สามารถให้บริการได้อย่างรอบด้านแก่ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ และพัฒนาระบบส่งต่อให้มีประสิทธิภาพ เพิ่มกำลังคนในระดับอำเภอ โดยเฉพาะควรต้องสร้างมาตรฐานการให้คำตอบแทนและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แก่บุคลากรที่ทำงานในพื้นที่

๕.๑.๖ กระทรวงสาธารณสุขต้องเป็นแกนนำและอาศัยหลักฐานเชิงประจักษ์ในการกำหนดนโยบายกระจายและจัดสรรบุคลากรให้เป็นธรรมแก่พื้นที่ต่าง ๆ เนื่องจากเงินเดือนเป็นองค์ประกอบสำคัญในงบประมาณระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า หากบุคลากรมีการกระจายอย่างเป็นธรรมมากขึ้น จะทำให้การซื้อบริการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๕.๑.๗ ลดการใช้บริการในโรงพยาบาลใหญ่ โดยหาแนวทางใหม่ ๆ เพิ่มการลงทุนในการป้องกันปฐมภูมิด้วยการให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านสังคมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพมากขึ้น

๕.๑.๘ เพิ่มความเชื่อมั่นต่อระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าโดยเพิ่มความเข้มแข็งในการกำกับด้านคุณภาพบริการ พัฒนาระบบการบริหารโรงพยาบาลทุกระดับ ทำให้ผู้ให้บริการต้องรับผิดชอบต่อและเพิ่มการเข้าถึงข้อมูลของหน่วยบริการ และป้องกันการเรียกเก็บที่ไม่ถูกต้อง

^{๒๐๔} ๑๐ ปีหลักประกันสุขภาพฯ, เข้าถึงได้จาก: <http://www.komchadluek.net/detail/20120127/10%E0%B8%9B%E0%E8%B5%E0%B8%AB%...>
(วันที่ค้นข้อมูล: ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๕)

๕.๑.๙ เพิ่มความเข้มแข็งของกลไกการอภิบาลระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยทำให้ระบบมีความเป็นตัวแทนมากขึ้น โปร่งใส และรับผิดชอบต่อสังคม ที่สำคัญป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของสมาชิกในคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ควรเพิ่มบทบาทตัวแทนของภาคประชาสังคมและภาคชุมชน และป้องกันการแทรกแซงทางการเมือง

๕.๑.๑๐ ควรพัฒนาศักยภาพขององค์กรในการประเมินเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ข้อมูลในการซื้อบริการหรือเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ

๕.๑.๑๑ ควรทำงานร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติต่อไปในการผลิตข้อมูลจากการสำรวจครัวเรือน

๕.๒ บทความเรื่อง “ความเหลื่อมล้ำระหว่างระบบหลักประกันสุขภาพในประเทศไทย”^{๙๐} สำนักงานวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักประกันสุขภาพไทยได้เผยแพร่บทความเรื่อง ความเหลื่อมล้ำระหว่างระบบหลักประกันสุขภาพในประเทศไทย ในส่วนของวิธีการที่จะลดความเหลื่อมล้ำในหลักประกันสุขภาพไทยว่า การปฏิรูปวิธีการจ่ายเงินในระบบประกันสุขภาพให้เป็นระบบงบประมาณปลายปิด มีวิธีการจ่ายและอัตราที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งสามกองทุน สอดคล้องกับความจำเป็นด้านสุขภาพของผู้มีสิทธิและต้นทุนการจัดบริการ นอกจากนี้ก็ควรส่งเสริมให้เกิดระบบบริการปฐมภูมิที่มีคุณภาพมาตรฐานทั้งในเขตเมืองและชนบท รวมถึงให้มีการกระจายบริการทุติยภูมิ/ตติยภูมิที่ได้มาตรฐานกระจายอย่างทั่วถึง รวมถึงมีกลไกกลางในการอภิบาลระบบให้มีทิศทางพัฒนาสอดคล้องกับเป้าหมายระบบสาธารณสุข และติดตามประเมินคุณภาพบริการเชิงผลลัพธ์ด้านสุขภาพอย่างต่อเนื่อง

๕.๓ บทความเรื่อง “การร่วมจ่ายในระบบหลักประกันสุขภาพ คุณค่าที่มากกว่าตัวเงิน”^{๙๑} นพ. อมร รอดคล้าย อดีตผู้อำนวยการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต ๑๒ สงขลา และผู้เชี่ยวชาญพิเศษสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ มองการร่วมจ่ายในระบบหลักประกันสุขภาพเป็นการไม่ปล่อยให้ภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพทั้งหมดเป็นของรัฐ ซึ่งรัฐก็ได้เงินที่มาจากภาษีของประชาชนมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพด้วยการสร้างระบบการร่วมจ่ายในระบบหลักประกันสุขภาพเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่มีการดำเนินการอย่างกว้างขวางแม้แต่ในประเทศที่มีฐานะทางการเงินการคลังเข้มแข็ง เช่นบางประเทศมีการร่วมจ่ายตามรายการยา ร่วมจ่ายกรณีใช้ยานอกสิทธิที่กำหนด ร่วมจ่ายกรณีใช้บริการพิเศษที่อยู่นอกสิทธิ ร่วมจ่ายในกรณีที่ใช้บริการในสถานพยาบาลในระดับที่แตกต่างกัน โดยประเทศส่วนใหญ่ก็ยกเว้นการร่วมจ่ายไว้สำหรับผู้ป่วยโรค ผู้ป่วยโรคเรื้อรังบางโรคหรือผู้ที่สังคมควรช่วยเหลือเกื้อกูล ทำให้ประเทศที่พัฒนาแล้วจึงยังมีระบบร่วมจ่าย เหตุที่ประเทศต่าง ๆ มีระบบร่วมจ่าย เพราะเขาต่างก็มีประสบการณ์ว่า การมีบริการที่ไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ จะทำให้เกิดการเข้ารับบริการที่ไม่เหมาะสมหรือเกินจำเป็นตามมาในกลุ่มประชากรบางกลุ่ม เมื่อมีการใช้บริการมากขึ้น ย่อมต้องมีการตั้งทรัพยากรต่าง ๆ มาใช้มากขึ้น ในเมื่อของฟรีไม่มีในโลก ต้นทุนที่เกิดขึ้นย่อมต้องมีผู้จ่าย ไม่ว่าจะเป็นรัฐหรือสังคม ในกรณีของบริการสุขภาพ บริการที่ไม่เหมาะสม ก่อนที่รัฐจะเป็นผู้ที่ต้องจ่ายเพิ่มหรือหาทรัพยากรมาเพิ่ม ผู้ป่วยหนักหรือผู้มีความจำเป็นด้านสุขภาพคือผู้ได้รับผลกระทบที่สำคัญเป็นอันดับแรก เนื่องจากทรัพยากรที่จำเป็นส่วนหนึ่งจะต้องถูกนำไปใช้ ในประเทศที่รายรับของรัฐจากภาษีมีจำกัด การร่วมจ่ายนอกจากจะช่วยแก้ปัญหาการใช้บริการเกินจำเป็น ยังเป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มงบประมาณทางด้านสุขภาพ รวมทั้งสามารถลดภาระทางภาษีของประชาชนโดยรวม สำหรับประเทศที่มีฐานะร่ำรวยมีงบประมาณเพียงพอ การร่วมจ่ายก็นำมาเป็นกลไกในการควบคุมการใช้บริการสุขภาพที่เกินจำเป็น บริการสุขภาพที่ยังไม่มีข้อบ่งชี้ชัดเจนในเรื่องประสิทธิผลและความคุ้มค่าของการรักษาพยาบาล ดังนั้นการกำหนดการร่วมจ่ายที่เหมาะสม ยังนำไปสู่การสร้างความเสมอภาคในเชิงระบบ การจ่ายเพิ่มจึงเป็นความจำเป็นสำหรับบริการเสริมหรือบริการที่เกินสิทธิประโยชน์ที่รัฐได้กำหนด เพื่อรัฐจะได้ใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด จัดบริการตามสิทธิที่กำหนดให้ได้ครอบคลุมและได้มาตรฐานตามที่วางไว้แก่คนทั้งมวล ด้วยเหตุนี้การกำหนดสิทธิประโยชน์ให้เหมาะสมกับสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศ และการกำหนดรายการร่วมจ่ายให้สอดคล้องกับการพัฒนาของระบบบริการสุขภาพ ย่อมเป็นเครื่องมือที่จะทำให้ระบบสามารถดำรงอยู่และพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง

^{๙๐} ความเหลื่อมล้ำระหว่างระบบหลักประกันสุขภาพในประเทศไทย, เข้าถึงได้จาก: <http://www.hisro.or.th/main/?name=knowledge&file=readknowledge&id=๑๓> (วันที่ค้นข้อมูล: มีนาคม ๒๕๕๕)

^{๙๑} การร่วมจ่ายในระบบหลักประกันสุขภาพ คุณค่าที่มากกว่าตัวเงิน, เข้าถึงได้จาก: <http://prachatai.com/print/35751> (วันที่ค้นข้อมูล: ตุลาคม ๒๕๕๔)

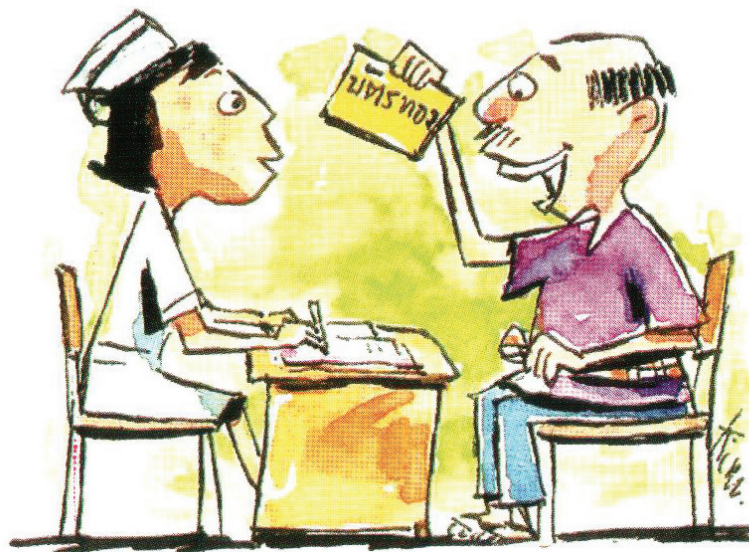

๕.๔ การเสวนาหัวข้อเรื่อง “ทางแพ่งระบบประกันสุขภาพ ภายใต้รัฐบาลยิ่งลักษณ์”^{๓๒} เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ร่วมกับสถาบันอิศรา มูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย จัดกิจกรรมราชดำเนินเสวนา “ทางแพ่งระบบประกันสุขภาพ ภายใต้รัฐบาลยิ่งลักษณ์” โดยมีนายวิทยา บุรณศิริ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข นายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์ อธิบดีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข นพ.เกรียงศักดิ์ วัชรนุกุลเกียรติ ประธานชมรมแพทย์ชนบท นพ.วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข และนายนิมิตร เทียนอุดม กรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ร่วมเสวนา ณ ชั้น ๓ อาคารสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย โดยมีการเสวนาถึงการกลับมาเก็บค่าธรรมเนียม ๓๐ บาทและการรวมกองทุนประกันสุขภาพ สรุปได้ดังนี้

๕.๔.๑ นายวิทยา บุรณศิริ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข กล่าวถึงเรื่องการเก็บ ๓๐ บาทว่า “กรณีที่หลายคนห่วงเรื่องการเก็บเงินค่ารักษาพยาบาล ๓๐ บาทนั้น เรื่องนี้มีข้อมูลอยู่แล้วว่าใครต้องจ่ายหรือไม่ต้องจ่าย ซึ่งถือว่าไม่ใช่สาระสำคัญ แต่สิ่งสำคัญคือการเก็บ ๓๐ บาทแล้วจะเอาไปทำอะไร ส่วนเรื่องการรวมกองทุนเป็นการหาแนวทางร่วมกันเพื่อให้การรักษาพยาบาลของประชาชนมีมาตรฐานเดียวกัน

สำหรับเรื่องที่หลายฝ่ายกังวลเกี่ยวกับคณะกรรมการบริหาร สปสช. ส่วนตัวมีความมั่นใจในคณะทำงานดังกล่าว และพร้อมแก้ไขหากมีปัญหา การทำงานภายใน จะไม่ปล่อยให้เกิดการกีดกัน หรือความเปราะบางต่าง ๆ ในองค์กร อยากให้คำนึงถึงประเด็นที่ว่า ทำอย่างไรจะให้ประชาชนเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขเป็นหลัก”

๕.๔.๒ นพ.วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข ให้ความเห็นว่า “การมีระบบหลักประกันสุขภาพ เป็นการปฏิรูปเพื่อประชาชนที่มีการสังเคราะห์จนสามารถแยกผู้ให้บริการ และผู้รับบริการอย่างชัดเจน เพื่อการปกป้องสิทธิให้ประชาชนได้เข้าถึงบริการอย่างทั่วถึง กรณีที่โรงพยาบาลอ้างว่าขาดทุนนั้น เป็นเรื่องของการบริหารจัดการของแต่ละโรงพยาบาลมากกว่าจะบอกว่าเป็นผลจากการปฏิรูประบบสุขภาพ ส่วนตัวมองว่าสิ่งสำคัญในการจัดการปัญหาในระบบสุขภาพไทยมี ๒ เรื่อง คือ หนึ่งปัญหาประสิทธิภาพในการลดการเสียชีวิตของวัยเด็กก่อนเป็นผู้ใหญ่ยังไม่ได้นัก ที่ผ่านมาพบว่า เด็กอายุ ๑๕ ปีจะมีอายุถึง ๖๐ ปี เพียง ๔๐ คน หายไป ๒๐ คน ขณะที่ประเทศพัฒนาแล้วหายไปเพียง ๒-๓ คนเท่านั้น สองคือ ปัญหาผู้สูงอายุที่น่าเป็นห่วง เนื่องจากสังคมไทยกำลังจะก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ แต่เท่าที่ทราบขณะนี้ยังไม่มีมาตรการรองรับสังคมผู้สูงอายุ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้ง สธ. และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ต้องมีความชัดเจนเรื่องนี้ด้วย”

^{๓๒} ก้าวใหม่ สปสช., วารสารเพื่อสร้างสรรค์...งานหลักประกันสุขภาพให้ก้าวไกล, ทางแพ่งระบบหลักประกันสุขภาพ, หน้า ๑๒-๑๓, เข้าถึงได้จาก: <http://www.nhso.go.th/FrontEnd/Index.aspx>, (วันที่ค้นข้อมูล: มีนาคม ๒๕๕๕)

๕.๔.๓ นายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์ อธิบดีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข กล่าวว่า “ก่อนหน้านี้มีสัญญาณในการบูรณาการระบบสุขภาพทั้ง ๓ ระบบ อันได้แก่ ระบบสวัสดิการข้าราชการ ระบบประกันสังคม และระบบหลักประกันสุขภาพ ส่วนตัวเห็นว่าการพิจารณาในเรื่องนี้ต้องรอบคอบ ระบบการรักษาฟรีตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่มีอยู่ถือว่าดีอยู่แล้ว หากกลับไปใช้ ๓๐ บาทรักษาทุกโรค ก็ถือว่าเป็นการถอยหลังเข้าคลอง ย้อนยุคกลับไปสู่จุดเดิม ถือว่ารัฐบาลไม่มีเหตุผลเพียงพอในการดำเนินการเรื่องนี้ การเปิดโอกาสให้คนรักษาฟรีแล้วจะทำให้ยอดการใช้บริการด้านสาธารณสุขสูงขึ้น หากพิจารณารายงานประจำปีของ สปสช. จะพบว่ามีความจำเป็นที่เข้ามาใช้บริการเพิ่มขึ้นจากเดิม ๑๑๕ ล้านครั้ง เป็น ๑๒๐ ล้านครั้ง ประเด็นนี้จึงไม่ช่วยให้โรงพยาบาลพ้นจากการขาดทุนได้เลย ทางที่รัฐบาลควรให้ความสำคัญเรื่องคุณภาพบริการซึ่งเป็นเรื่องสำคัญกว่า”

๕.๔.๔ นพ.เกรียงศักดิ์ วัชรนุกุลเกียรติ ประธานชมรมแพทย์ชนบท ให้ทัศนะว่า “เรื่องการเก็บ ๓๐ บาท เห็นว่าไม่มีความจำเป็น และไม่ใช่วิธีการสำหรับแก้ปัญหาเบื้องต้น แต่เป็นการทำร้ายชาวบ้านมากกว่า การจัดเก็บค่ารักษาเพื่อลดจำนวนผู้ใช้บริการด้านสาธารณสุขอย่างไม่มียั้งคิด หรือการให้บริการโรงพยาบาลอย่างไม่มีบันยะบันยัง ถือว่าเป็นความคิดที่แคบ ไม่เข้าใจรากฐานของประชาชนในการเข้ารับบริการสุขภาพ เพราะผู้ป่วยไม่ได้มีเพียงค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเพียงอย่างเดียว ขณะเดียวกันก็มีค่าใช้จ่าย ค่าเดินทางเพิ่มขึ้นด้วย นอกจากนี้ผู้ป่วยยังขาดรายได้ในวันที่ป่วยด้วย จึงคิดว่าการเก็บค่ารักษาพยาบาล ๓๐ บาท ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการใช้บริการสาธารณสุขได้ รัฐบาลไม่จำเป็นต้องเก็บเงิน ๓๐ บาท เพราะเป็นการกีดกันคนจน ซึ่งไม่มีผลกับคนรวย”

๕.๔.๕ นายนิมิตร เทียนอุดม กรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ให้ความเห็นว่า “ตลอดเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมา หลายประเทศให้ความชื่นชมไทย เพราะเห็นว่ามีคุณภาพและความมีประสิทธิภาพของระบบหลักประกันสุขภาพ ถ้วนหน้าเป็นกลไกที่ดีและมีจริยธรรม แต่ปัจจุบันเห็นว่าการแต่งตั้งบอร์ด สปสช. มีการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนใหม่ พยายามปลูกบั่นให้แพทย์ในโรงพยาบาลชุมชนกลัวความผิดจากการรักษาคนไข้ ส่งผลกระทบให้ที่ผ่านมามีการส่งต่อผู้ป่วยมาก เพราะฉะนั้นเรื่องสำคัญคือจะทำอย่างไรที่เราจะตั้งกติกาเพื่อนำไปสู่การเดินหน้าได้ เราจะกลับไปตั้งต้นกันใหม่เรื่องการตั้งกรรมการที่มีคุณภาพ ถ้าเรากลับไปสู่ตรงนั้นได้งานคงเดินหน้าได้” ★

- ผู้ประมวล : ๑. นางดวงกมล แสงสุวรรณ
เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๒. นางสาวเชมจิรา ชันแก้ว
เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
- ผู้ตรวจสอบ : ๑. นางสุกัญญา ถิรสัตยาพิทักษ์
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๒. นางสาวอ้นฟ้า เวชชาชีวะ
ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศ
๓. นางสาววันนิศ จารุสมบัติ
ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและประสานงาน
คณะกรรมการ

พับนก ส่งใจ ไปแดนใต้

เมื่อ ๘ ปีก่อน ท่ามกลางปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้น ไม่เว้นแต่ละวันในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่ว่าจะเป็น การเผาโรงเรียน การลอบวางระเบิดสถานที่สาธารณะ การลอบสังหาร พระภิกษุ ครู หรือแม้กระทั่งชาวบ้านตาต้า ๆ ที่ไม่รู้อิโหนอิเหน่ ซึ่งได้สร้างความหวาดผวาทันทีแก่ผู้คนที่ต้องอาศัยอยู่ในพื้นที่ ดังกล่าวเป็นอย่างมาก รัฐบาลในขณะนั้นซึ่งอยู่ภายใต้การนำของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี มีความพยายามคิด หาวิธีการต่าง ๆ นานาที่จะดับไฟแห่งความรุนแรงดังกล่าว

ในขณะที่แนวทางการแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในช่วงเวลานั้นดูเหมือนจะยังคง ไม่เห็นผลเชิงประจักษ์มากนักในสายตาของประชาชน พันตำรวจโท ทักษิณฯ ก็ได้มีความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับการสร้างสันติภาพ เชิงสัญลักษณ์ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านปฏิบัติการ ทางด้านจิตวิทยาขึ้น นั่นก็คือ “การพับนกกระดาษเพื่อสันติภาพ” นั่นเอง

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ พันตำรวจโท ทักษิณฯ ได้เสนอแนวคิดดังกล่าวต่อที่ประชุม โดยเล่าว่า จากการที่ท่านได้พบปะหารือกับกลุ่มนักวิชาการกลุ่มหนึ่ง เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ซึ่งกลุ่มนักวิชาการดังกล่าว ได้พับนกกระดาษมามอบให้ท่าน ๑ ตัว พร้อมกับบอกว่าอยากเห็น

สันติภาพในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ท่านเกิดความคิดว่าการแสดงความร่วมมือร่วมใจเพื่อให้เกิดสันติภาพในพื้นที่ดังกล่าวเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาความรุนแรงลงได้ ดังนั้นการรณรงค์ให้คนไทยทั่วประเทศร่วมกันพับนกกระดาษ (ซึ่งในทางสากล “นก” ถือเป็นสัญลักษณ์แห่ง “สันติภาพ”) เพื่อนำไปโปรยในเขตชุมชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็น่าจะเป็นหนทางหนึ่ง que แสดงถึงความรักความห่วงใยของคนไทยทั่วประเทศที่มีต่อพี่น้องคนไทยที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว รวมทั้งยังแสดงให้เห็นด้วยว่าคนไทยทุกคนมุ่งหวังให้สันติภาพและสันติสุขกลับคืนสู่พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเร็ว

ด้วยเหตุนี้ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติ (๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๗) เห็นชอบให้ส่วนราชการต่าง ๆ ส่งการหน่วยงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ รวมทั้งขอความร่วมมือจากภาคเอกชนและประชาชนทั่วไป ให้ร่วมดำเนินการเรื่องนี้อย่างพร้อมเพรียงกัน โดยให้กระทรวงกลาโหมเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบดำเนินการรวบรวมและจัดหาอากาศยานเพื่อใช้ขนส่งนกกระดาษทั้งหมดแล้วนำไปโปรยลงในพื้นที่เป้าหมาย ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๗ ซึ่งถือเป็นโอกาสเหมาะสมที่ประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่าจะได้ร่วมกันแสดงออกซึ่งพลังสามัคคีของคนไทยทั้งชาติ เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วย

เมื่อนานนกกระดาษที่ประชาชนทั่วสารทิศร่วมกันพับมารวมกันแล้วพบว่า มียอดรวมทะลุเป้าหมายซึ่งรัฐบาลตั้งไว้ที่จำนวน ๖๐ ล้านตัวไปมากโขเลยทีเดียว โดยกระทรวงมหาดไทยได้นำผลการดำเนินโครงการ “พับนก ส่งใจ ไปแดนใต้” รายงานต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ว่า ยอดรวมของนกกระดาษจากทั่วประเทศที่นับได้ ณ วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ มีจำนวนทั้งสิ้น ๘๐,๙๖๔,๐๕๕ ตัว

แม้ว่า โครงการ “พับนก ส่งใจ ไปแดนใต้” จะถูกวิพากษ์วิจารณ์ไปต่าง ๆ นานา แต่ก็ต้องยอมรับว่า ในช่วงเวลานั้นรัฐบาลของพันตำรวจโท ทักษิณฯ ได้สร้างปรากฏการณ์ “พับนกฟิเวอร์” ให้เกิดขึ้นในหมู่ชาวไทยทุกเพศทุกวัยไม่น้อยเลยทีเดียว เด็ก ๆ บางคน หรือแม้กระทั่งผู้หลักผู้ใหญ่ คนเฒ่าคนแก่ ที่ไม่เคยพับนกกระดาษมาก่อนในชีวิต ก็ได้มีโอกาสเรียนรู้วิธีการพับนกกันอย่างสนุกสนาน ใครที่มีโอกาสได้ร่วมพับนกในช่วงเวลานั้น น่าจะยังคงจดจำบรรยากาศ “พับนกฟิเวอร์” ได้เป็นอย่างดี และคงยังภาวนาให้เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของเรายุติลงได้ในเร็ววันเหมือนดังที่เคยอธิษฐานไว้เมื่อ ๘ ปีก่อน...จริงไหม?

และทั้งหมดนี้ก็คือมติดคณะรัฐมนตรีที่เราน่ากลับมาปิดฝุ่นให้อ่านกันอีกครั้ง ★

รู้ไว้ใช่ว่า...?

ทนนมดี

เด็กหญิงซาตาโกะกับตำนานนกกระเรียน ๑,๐๐๐ ตัว

ในตำนานมีเรื่องเล่าต่อ ๆ กันมาว่า นอกจากมังกรและเต่าแล้ว นกกระเรียนยังเป็นสัตว์อีกชนิดหนึ่งที่ชาวญี่ปุ่นถือว่าเป็นสัญลักษณ์ของการมีอายุยืนขวัญยืน โดยชาวอาทิตย์อุทัยเชื่อกันว่า นกกระเรียนคือตัวแทนด้านสุขภาพ ดังนั้น หากใครสามารถพบนกกระเรียนกระดาษได้ครบ ๑,๐๐๐ ตัว จะทำให้คน ๆ นั้นมีอายุที่ยืนยาว หลีกเลี่ยงโรคภัยไข้เจ็บทั้งหลายทั้งปวง

ตำนานการพบนกกระเรียนกระดาษของชาวญี่ปุ่นเริ่มเป็นที่แพร่หลายไปทั่วโลก เมื่อชาวโลกได้รับรู้เรื่องราวของเด็กหญิงซาตาโกะ ซาซากิ หนูน้อยผู้ตกเป็นเหยื่อของความขัดแย้งในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ แบบไม่รู้อิโคโนะ

เด็กหญิงซาตาโกะเกิดและเติบโตในเมืองฮิโรชิมา ซึ่งเป็นเมืองที่ถูกกองทัพสหรัฐฯ ทิ้งระเบิดนิวเคลียร์ในวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ ก่อนที่ญี่ปุ่นจะประกาศยอมแพ้สงครามอย่างเป็นทางการ บ้านของเธออยู่ห่างจากจุดที่ระเบิดพเนตลงมาถึง ๒ กิโลเมตร โดยขณะเกิดเหตุเธออายุได้เพียง ๒ ขวบ ซึ่งเธอและครอบครัวสามารถรอดชีวิตมาได้

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดลง เด็กหญิงซาตาโกะก็ได้รับการเลี้ยงดูให้เจริญเติบโตขึ้นมาด้วยความสมบูรณ์แข็งแรง เช่นเด็กหญิงแดนปลาดิบทั่ว ๆ ไป โดยที่ครอบครัวและตัวเธอเองหารู้ไม่ว่าสงครามโลกได้ทิ้งอะไรบางอย่างไว้ในร่างกายของเธอ จนกระทั่งเธอเกิดอาการป่วยเมื่อตอนอายุได้ ๑๑ ขวบ ซึ่งต่อมาแพทย์วินิจฉัยว่าเธอป่วยเป็นโรคลูคีเมียอันเนื่องมาจากกัมมันตรังสีของระเบิดนิวเคลียร์

เด็กหญิงซาตาโกะและครอบครัวของเธอแทบจะหมดหวังกับผลวินิจฉัยของแพทย์ แต่แล้ววันหนึ่งเมื่อเพื่อนนักเรียนของเธอมาเยี่ยมเธอที่โรงพยาบาลพร้อมกับแนะนำให้เธอพบนกกระเรียนกระดาษให้ครบ ๑,๐๐๐ ตัว เพื่อขอพรให้หายป่วยจากโรคร้ายนี้ เด็กหญิงซาตาโกะก็เริ่มกลับมามีความหวังขึ้นอีกครั้ง เธอเริ่มเรียนรู้วิธีการพบนกกระเรียนกระดาษจากเพื่อนของเธอและมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติตามที่ตั้งเป้าไว้

ด้วยกำลังใจจากคนรอบข้างรวมทั้งตัวเธอเอง ทำให้เธอมีอาการดีขึ้นราวกับปาฏิหาริย์ เมื่อพ้นนกระเรียนกระดาศไปได้จำนวนหนึ่ง เธอจึงขออนุญาตแพทย์ที่ดูแลเธอกลับไปพักที่บ้าน ทว่าน่าเสียดายที่ปาฏิหาริย์อยู่กับเธอได้เพียงไม่นาน หลังจากเธอกลับมาพักที่บ้านไม่นานนัก อาการของเธอก็เริ่มทรุดลงอีกครั้ง และคราวนี้ปาฏิหาริย์ไม่เกิดขึ้นกับเธอซ้ำอีกแล้ว เธอจึงจากโลกใบนี้ไปด้วยวัยเพียงแค่ ๑๒ ปีเท่านั้น ว่ากันว่าก่อนที่เด็กหญิงซาดาโกะจะเสียชีวิต เธอพ้นนกระเรียนกระดาศได้เพียงแค่ ๖๔๔ ตัวเท่านั้น เพื่อน ๆ ของเธอ จึงช่วยกันพับต่อจนครบ ๑,๐๐๐ ตัว แล้วนำไปไว้ที่หลุมฝังศพของเธอ

ในเวลาต่อมา เรื่องราวชีวิตอันแสนเศร้าของเด็กหญิงซาดาโกะได้รับการเผยแพร่ไปทั่วประเทศญี่ปุ่นทำให้ผู้มีจิตศรัทธาจำนวนมากร่วมกันบริจาคเงินเพื่อสร้างอนุสาวรีย์ขึ้นเป็นอนุสรณ์ให้ระลึกถึงเด็กหญิงผู้ตกเป็นเหยื่อของสงครามโลกผู้นี้ รวมทั้งเพื่อให้อนุสาวรีย์แห่งนี้เป็นสัญลักษณ์แห่งสันติภาพด้วย

เด็กหญิงซาดาโกะได้รับการยกย่องให้เป็นตัวแทนแห่งสันติภาพของชาวอาทิตย์อุทัย ด้วยเพราะเล่ากันว่าบนนกระเรียนกระดาศที่เธอพับในขณะที่เธอป่วยอยู่นั้น เธอได้เขียนข้อความว่า “สันติภาพ” ลงบนตัวนกเพื่อเป็นเครื่องเตือนใจว่าโรคร้ายที่ทำให้เธอต้องล้มป่วยลงนั้นเป็นผลจากสงครามซึ่งเธอไม่เคยปรารถนา เธอจึงต้องการเรียกร้องให้เกิดสันติภาพขึ้น

ปัจจุบันอนุสาวรีย์ของเด็กหญิงซาดาโกะยังคงตั้งอยู่ในสวนสาธารณะแห่งสันติภาพที่เมืองฮิโรชิมา ประเทศญี่ปุ่น และทุกวันนี้จะมีนักท่องเที่ยวผู้รักสันติภาพจากทั่วทุกมุมโลกแวะมาทักทายเธอที่อนุสาวรีย์อยู่อย่างไม่ขาดสาย หากใครที่มีโอกาสได้ไปเยือนเมืองฮิโรชิมาก็อย่าลืมแวะไปเยี่ยมเธอกันนะ... ☆

ร่างหนังสือไม่เป็น

เพียง ๔ คำนี้คงเดาไม่ออกว่าจะเป็นคำพูดจากใคร
จากคนที่บอกว่าตัวเองร่างหนังสือไม่เป็น
หรือจากคนที่กำลังบอกว่าคนอื่นร่างหนังสือไม่เป็น

แต่จะจากใครก็ตาม สิ่งที่จะนำเสนอให้ช่วยกันพิจารณาในเรื่องนี้ ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะเสนอเป็นเรื่องเป็นราวว่า เราจะร่างหนังสือให้เป็นอย่างใด เพราะมีตำรามากมายที่เขียนแนะนำไว้เกี่ยวกับเรื่องนี้ แต่กำลังจะมองอีกมุมว่า ทำไม “คนเรา” จึงร่างหนังสือไม่เป็น (เมื่อใช้คำว่า “คนเรา” นั้นแปลว่า ทั้งเราทั้งเขานั้นแหละ)

ร่างหนังสือออกมาอย่างไรจึงถูกตีตราว่าเป็นคนร่างหนังสือไม่เป็น

ในที่นี้ขอจำกัดอยู่เฉพาะ ๓ ลักษณะสำคัญ ๆ ที่ส่วนตัวผู้เขียนเองเห็นว่าเป็นเรื่องใหญ่สำหรับหนังสือราชการ นั่นคือ

- ข้อความเนื้อหาในหนังสือผิดข้อเท็จจริง
- อ่านแล้วไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจ และ
- รูปแบบของหนังสือผิดระเบียบงานสารบรรณ

“ข้อความเนื้อหาในหนังสือผิดข้อเท็จจริง” ไม่ได้หมายถึงการจงใจหรือเจตนาใส่ข้อความอันเป็นเท็จในหนังสือ

“อ่านแล้วไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจ” ไม่ได้หมายถึงเรื่องที่มีการใช้ศัพท์เฉพาะ หรือภาษาทางเทคนิค แต่เป็นการเขียนบอกเล่าเรื่องธรรมดา

ส่วน “รูปแบบของหนังสือผิดระเบียบงานสารบรรณ” นั้น เป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญสำหรับหนังสือราชการ เพราะระเบียบดังกล่าวได้กำหนดรูปแบบวิธีการใช้หนังสือแต่ละประเภทในแต่ละโอกาส

เท่าที่พอจะคิดหาเหตุได้ในขณะนี้ก็คือ

๑. ระบบความคิดไม่ดี หรือจะพูดอีกนัยหนึ่งก็คือเป็นคนคิดไม่เป็นระบบ

ระบบความคิดมีผลต่อความสามารถในการลำดับความ ลำดับเหตุการณ์ การคิดเชื่อมโยง การจับใจความที่เป็นเหตุเป็นผลที่ตรงกัน และอื่น ๆ อีกหลายอย่าง ถ้าความสามารถในเรื่องเหล่านี้ไม่มี หรือมีน้อย เมื่อร่างออกมาเป็นหนังสือก็จะทำให้เนื้อหาสาระของเรื่องผิดเพี้ยน เบี่ยงเบนไปจากข้อเท็จจริง ก็ไม่ได้ตั้งใจให้เป็นเช่นนั้น และเกือบทุกกรณีที่ทำผิดหรืออธิบายโดยละเอียดให้ผู้ร่างได้ทำความเข้าใจใหม่ ผู้ร่างก็ไม่เคยคิดว่าหนังสือที่ตัวเองยกวางขึ้นมาจะมีเนื้อหาที่ผิดข้อเท็จจริง (อันตรายนะ) นี่ยังไม่รวมถึงความวุ่นวายของเนื้อหาสาระด้วย หนังสือบางฉบับอ่านจนจบหลายรอบยังหาคำตอบไม่ได้ว่าคนร่างกำลังจะบอกอะไร

๒. เป็นคนไม่มีสมาธิ

จะอาจเป็นโดยธรรมชาติว่าไม่สามารถจดจ่อทำความเข้าใจอะไรได้นาน ๆ หรือจะเพราะไม่มีสมาธิตั้งใจในขณะที่ร่างหนังสือ ก็สุดแล้วแต่ แต่ก็นำไปสู่การร่างหนังสือที่วุ่นวายหรือไม่ก็มีข้อความเนื้อหาในหนังสือผิดข้อเท็จจริงได้

๓. ชอบคิดเอาเอง

อาการนี้เป็นกันมาก ลำพังพูดคุยกันให้สนุกสนาน แต่งบ้าง เสริมบ้างก็ว่ากันไป แต่บางทีก็ทำให้มีปัญหาถ้าไปเจอคนที่จริงจังกับการพูด และยังมาคิดเอาเองในการร่างหนังสือราชการด้วยแล้ว ก็จะไปกันใหญ่ เพราะเรื่องของราชการไม่ใช่เรื่องที่เราจะมาเสริมเติมต่อข้อความได้ตามอำเภอใจโดยคิดว่าจะให้สมบูรณ์ขึ้นเนื่องจากหลายเรื่องไม่เพียงแต่ทำให้เข้าใจผิดกันเท่านั้น แต่ยังอาจจะส่งผลกระทบไปในวงกว้างด้วย เช่น กรณีที่เป็นหนังสือสั่งการ หรือแม้แต่จะเป็นเรื่องการประสานงานในเรื่องต่าง ๆ ก็ตาม

๔. ไม่ชอบอ่านหนังสือ

เรื่องนี้สังเกตได้ชัดเจนว่าคนที่อ่านหนังสือน้อยมักจะร่างหนังสือไม่ค่อยได้ หรือคนที่ชอบอ่านแต่ร่างหนังสือราชการไม่ได้เหมือนกัน เพราะหนังสือที่อ่านมีการใช้ภาษาไม่ดี ไม่ถูกต้อง ไม่เป็นแบบฉบับที่ดี เราเรียนภาษาไทยมาตั้งแต่เด็ก ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน แต่เมื่อโตขึ้น เราจะบอกคืนครูบาอาจารย์กันมาก การได้อ่านหนังสือมาก โดยเฉพาะหนังสือที่มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง สวยงาม จะมีส่วนทำให้เราแตกฉานในเรื่องการใช้ภาษามากขึ้น

๕. เป็นคนไม่ละเอียด

ดูจะไม่น่าเกี่ยวกันเลย แต่จริง ๆ แล้วสังเกตดูก็พบว่าเมื่อผลต่อการเขียนหนังสือเหมือนกัน เพราะไม่เห็นความต่างของคำแต่ละคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ซึ่งแม้จะใกล้เคียงแต่ก็มีส่วนต่าง การใช้คำเชื่อมประโยคบางครั้งเหมือนต้องการเพียงให้อ่านดูดี แต่ลืมคิดถึงความหมายตามที่ต้องการจะบอกกล่าวหรือไม่

๖. ติดแบบฟอร์ม

เรื่องนี้ก็เป็นเอามาก ๆ แบบฟอร์มต่าง ๆ ที่เราคิดขึ้นมาใช้เพื่อให้งานหนังสือสะดวกและรวดเร็วขึ้น บางเรื่องก็เพียงแค่เปลี่ยนข้อความบางตอนก็ใช้ได้ แต่สุดท้ายเราก็ชินกับการมีแบบฟอร์มจนคิดร่างหนังสือขึ้นมาด้วยตัวเองไม่เป็น บางคนถูกลงโทษแบบฟอร์มมาใช้จนอยากรู้ถามว่า “สบายดีหรือเปล่า” เพราะเนื้อเรื่องกับแบบฟอร์มไม่เข้ากันเลย

๗. ไม่รู้ระเบียบสารบรรณ

ทำงานราชการแต่ไม่รู้ระเบียบสารบรรณก็แสนจะจวนใจ สมัยก่อนเมื่อใครเริ่มเข้าทำงานในหน่วยงานราชการ ก็จะถูกบังคับให้อ่านให้ศึกษาระเบียบสารบรรณก่อน มีการอบรมการฝึกเรื่องการเขียนหนังสือราชการ แต่ทุกวันนี้รับเข้ามาทำงาน คุณจะสนใจแต่ว่าข้อความพิพาทเป็นหรือไม่ ใช้โปรแกรมโน้มนั้นนั่นได้หรือเปล่า เราให้ความสำคัญในเรื่องของความรู้ และทักษะพื้นฐานของการร่างหนังสือราชการน้อยเกินไป

๗๑

เคยคิด เคยเชื่อ ว่าคนที่พูดจารู้เรื่องดี ก็น่าจะร่างหนังสือได้ เพราะภาษาเขียนก็เป็นสิ่งที่ใช้สื่อความคิดของเราให้ผู้อื่นได้ทราบเหมือนกับการพูด การสามารถร่างหนังสือได้และยังจะสามารถใช้ภาษาได้สละสลวย รัดกุมด้วย อาจจำเป็นต้องฝึกทักษะในเรื่องนี้เป็นพิเศษ มิฉะนั้นคงได้เกิดมาเป็นนักเขียนกันหมดแล้ว แต่เวลานี้ขอเพียงเขียนให้ตรงกับข้อเท็จจริง เขียนให้อ่านรู้เรื่อง และสอดคล้องกับรูปแบบที่ราชการกำหนดก็ดูจะเป็นเรื่องยากสำหรับหลายคน

หลายคนบ่นให้ฟังว่าร่างหนังสือเสนอผู้บังคับบัญชาแล้วถูกแก้ทุกฉบับ แถมฉบับละหลายหนด้วย ทำให้เสียความมั่นใจ ก็ได้แนะนำว่าให้ลองพิจารณาดูว่าหนังสือที่เราร่างเข้าข่ายลักษณะใดลักษณะหนึ่งใน ๓ ลักษณะที่ว่ามาข้างต้นหรือไม่

ถ้าเข้าข่าย ก็ดีแล้วที่จะไม่มั่นใจเพราะเท่ากับยังมีช่องทางที่จะพัฒนาตัวเองให้เป็นคนร่างหนังสือให้เป็นที่

แต่ถ้าเจอผู้บังคับบัญชาที่ร่างหนังสือไม่เป็นเหมือนกัน แล้วก็มาแก้หนังสือของเรา ก็คงเป็นกรรมร่วมกัน

นอกจากจะเสียเวลาตัวเองแล้ว ไม่อยากคิดว่าจะทำให้ราชการพลอยสิ้นเปลืองไปด้วยอีกเท่าไร ☆

ยุติธรรมชุมชน

(Community Justice) :

ทุนทางสังคมกับการแก้ปัญหาสังคม

ชนิตา อิงผาสุข

ด้วยปัจจุบันสังคมและชุมชนต้องเผชิญกับปัญหาสังคมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่แพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วเป็นผลทำให้การควบคุมดูแลสังคม ชุมชน การทำหน้าที่ (Functions) และความรับผิดชอบ (Responsibilities) มีลักษณะแคบลง ปัญหาที่เราเผชิญบ่อยที่สุด ก็คือ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาวัยรุ่นนรกพวกตึกกัน ปัญหายาเสพติดที่กำลังแพร่ระบาดอย่างรุนแรงทั้งในสังคมเมืองและสังคมชนบท ปัญหาอุบัติเหตุการจราจรที่คร่าชีวิตคนหนุ่มสาวบาดเจ็บหรือตายจำนวนมากในแต่ละวัน ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการวางระเบิดและฆ่ากันตายเป็นรายวัน ก่อให้เกิดความสูญเสียชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินจำนวนมาก หรือแม้กระทั่งปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง อันนำไปสู่ความแตกแยกและไม่มีความสมานฉันท์ของคนในชาติ เป็นต้น

ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นนับวันจะมีความสลับซับซ้อนภายใต้โลกาภิวัตน์ของอาชญากรรม (Globalization of Crime) ที่เกิดขึ้นภายในสังคมชุมชนหรือรัฐแต่ละรัฐ ซึ่งจะถูกกำหนดโดยนิยามตามกฎหมายว่าการกระทำหรือความประพฤติเป็นข้อห้ามตามกฎหมาย (Prohibited by law) โทษตามกฎหมายอาญา หากจะดำเนินคดีตามความผิดเพื่อเอาผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดมาฟ้องร้องและลงโทษก็จะต้องนำบุคคล

ดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา (Criminal Justice Process) อันได้แก่ หน่วยงานตำรวจ อัยการ ศาล และกรมราชทัณฑ์ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นระบบและกลไกของรัฐในการควบคุมสังคม การดำเนินงานของหน่วยงานดังกล่าวได้ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการอำนวยความสะดวกอย่างมากต่อสังคมและชุมชนจนนำไปสู่การบัญญัติรองรับสิทธิของบุคคลตามกระบวนการยุติธรรมไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรมให้มากขึ้น ได้แก่

- ๑) สิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง
- ๒) สิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีโดยเปิดเผยและเที่ยงธรรม
- ๓) สิทธิที่จะให้คดีของตนได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม
- ๔) สิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- ๕) สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองและการให้การช่วยเหลือทางกฎหมายจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

๖) เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ สตรี คนพิการหรือทุพพลภาพ มีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองและได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม ในกระบวนการยุติธรรม

๗) ในคดีอาญาผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม และมีโอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ ตลอดจนสามารถตรวจสอบหรือได้รับทราบพยานหลักฐานตามสมควร การได้รับความช่วยเหลือในทางคดีจากทนายความ และการได้รับการปล่อยชั่วคราว

ทั้งนี้ เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔๐ ซึ่งเป็นการยืนยันสาระสำคัญในสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนจะพึงได้รับอย่างครบถ้วน เพื่อเป็นหลักประกันแห่งสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดไว้

ในขณะเดียวกันแนวนโยบายด้านกฎหมายและการยุติธรรมนั้น หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามแนวนโยบายดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกัน ในทางปฏิบัติ คือ

๑) ให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างถูกต้อง เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ และไม่เลือกปฏิบัติ

๒) ให้มีการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ให้พ้นจากการกระทำละเมิดหรือการถูกระงับหรือความรุนแรงไม่ว่าทางใด ๆ

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม

๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือแก่ประชาชนทางกฎหมาย ทั้งทางแพ่งและทางอาญา

๕) จัดให้มีการพัฒนาและปฏิรูปกฎหมาย ปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม โดยให้ประชาชนทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางและติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาหลักของระบบและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในปัจจุบัน คือ

๑) บทบาทและความรับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมาย (The law enforcement role and responsibilities) และความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ๆ

๒) การบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมและการจัดการที่ขาดประสิทธิภาพ ล่าช้า และไม่เป็นธรรม

๓) การบริหารงานบุคคล (Personnel administration) และการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุม

๔) การดำเนินวิธีปฏิบัติของหน่วยงานดังกล่าว ที่มีต่อผู้กระทำความผิดมีทางเลือกน้อย

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยมุ่งหมายให้ผู้กระทำความผิดเข้าสู่ระบบกระบวนการยุติธรรมมากขึ้น (Over criminalization) เป็นผลทำให้เกิดคดีล้นศาลและนักโทษล้นเรือนจำเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาดังกล่าวได้ใช้กฎหมายและโทษทางอาญาเป็นมาตรการของระบบเพื่อควบคุมพฤติกรรมผู้กระทำความผิด ซึ่งที่ผ่านมาพบว่าสถิติและอัตราอาชญากรรม (Crime rate) จำนวนสูง

ซึ่งหน่วยงานของรัฐโดยส่วนใหญ่จะพอใจตัวเลขดังกล่าว เนื่องจากพิจารณาว่าตัวเลขสถิติเป็นเครื่องชี้ถึงความสำเร็จของงาน แต่ในความเป็นจริงแล้วตัวเลขที่พบมิใช่ตัวเลขที่แท้จริงแต่อย่างใด ตัวเลขดังกล่าวนี้ทำให้ส่งผลนำไปสู่การแก้ไขปัญหาทางสังคมที่ผิดพลาดและคลาดเคลื่อนตามไปด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้น รัฐควรทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนอย่างจริงจังเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นมาตรการทางเลือกหรือแก้ไขปัญหาข้อพิพาท (Alternative dispute resolutions) เพื่อลดจำนวนผู้กระทำความผิดให้น้อยลง แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีทางเลือกในการบริหารงานยุติธรรมอีกทางหนึ่ง นั่นคือ การนำเอาหลักการยุติธรรมชุมชน (Community Justice) มาปรับใช้ เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงสังคมตั้งแต่ระดับสังคมชนบทจนถึงสังคมเมือง ซึ่งเป็นงานที่สอดคล้องกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาสังคม (Civil Society) รวมทั้งจะทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อันเป็นการสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบให้กับทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ภาคประชาชน ภาคชุมชน ท้องถิ่น ผู้กระทำความผิด และผู้เสียหายให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของสังคมชุมชนมากยิ่งขึ้น

ยุติธรรมชุมชน (Community Justice) เป็นกระบวนการที่คนใหม่ของยุติธรรมทางเลือกที่เกิดจากกระบวนการปฏิสัมพันธ์ของพลเมืองที่มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและการควบคุมปัญหาอาชญากรรม ในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนหรือเป็นพันธมิตรของผู้มีส่วนได้เสียในชุมชน ภายใต้หลักการ ๓ ประการคือ (๑) บรรทัดฐานของสังคมที่สนับสนุน (Norm affirmation) (๒) การฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำความผิดให้กลับคืนสู่สภาพเดิม (Restoration) (๓) เพื่อความปลอดภัยของสาธารณะ (Public safety) ดังนั้น ยุติธรรมชุมชนจึงถือเป็นกลไกและวิธีการส่งเสริมสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันควบคุมการจัดการความขัดแย้งลดและเยียวยาความเสียหายหรือความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากปัญหาสังคม ตลอดจนฟื้นฟูแก้ไขให้ผู้กระทำความผิดกลับคืนสู่สังคมชุมชน ซึ่งภารกิจหลักของยุติธรรมชุมชนนั้นจะเน้นในเรื่องการป้องกันและควบคุมอาชญากรรม (Crime control and crime prevention) หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดจากสังคมมากกว่าที่จะมุ่งปราบปราม โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสังคมทั้งภาครัฐและภาคชุมชน ไม่ว่าจะเป็นบทบาทของผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน ผู้อาวุโสที่เคารพนับถือของชุมชน บทบาทของครู อาจารย์ บทบาทของวัด กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อจัดการแก้ไขปัญหาสังคม ปัญหาความขัดแย้ง ปัญหาเศรษฐกิจหรือปัญหาอื่น โดยวิธีการที่ช่วยเหลือเกื้อกูลและสามัคคีกัน มีความสมานฉันท์ปรองดองกัน ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน การสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบในสังคมและชุมชนร่วมกันเพื่อหาทางออกหรือทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมโดยใช้ทุนทางสังคมและภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่นบนพื้นฐานของความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ทั้งนี้ การทำหน้าที่และบทบาทของแต่ละฝ่ายจะเป็นไปในลักษณะการรวมพลังของสังคมและชุมชน (Reintegration) ให้มีศักยภาพเข้มแข็งเพื่อจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจมากกว่าที่จะมุ่งใช้กฎหมายและลงโทษเพียงอย่างเดียว ดังนั้น รัฐ หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องเปิดใจกว้างและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนทุกระดับได้เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจสิทธิ บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาของตนเอง ในขณะเดียวกันรัฐควรจะส่งเสริมให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าที่จะเข้าไปควบคุมหรือจัดการทุกอย่าง กล่าวคือ รัฐต้องสร้างปัญญา ประสพการณ์ และการเรียนรู้ให้แก่คนในสังคมทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นผู้กระทำความผิดเหยื่อผู้เสียหาย และสังคมชุมชนบนความรับผิดชอบของทุกฝ่ายประกอบกัน อันจะแสดงให้เห็นว่ารัฐจะต้องส่งเสริมและสนับสนุน

ให้สังคมชุมชนแก้ไขปัญหามาของตนเองตั้งแต่ปัญหาเล็กไปถึงปัญหาใหญ่บนความรับผิดชอบที่เกิดขึ้นในขนาดอย่างจริงจัง โดยยอมรับความแตกต่างทางความคิด ยอมรับบทบาทหน้าที่ซึ่งกันและกันอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัย และให้กำลังใจช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ตลอดจนร่วมมือร่วมใจและสร้างสายใยความสัมพันธ์ระหว่างกัน อันจะทำให้สังคมชุมชนมีความเป็นปึกแผ่น (Homogeneous society) และเกิดสันติสุขร่วมกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เป็นกระบวนการทัศน์เก่า (Old paradigm) และกระบวนการทัศน์ใหม่ (New paradigm) โดยพิจารณาว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เป็นกระบวนการทัศน์เก่านั้นมีศูนย์กลางของการอำนวยความสะดวกยุติธรรมและการควบคุมอยู่ที่รัฐเป็นส่วนใหญ่ สิทธิในการเข้าถึงกระบวนการดังกล่าวของประชาชนเป็นไปด้วยความยากลำบาก ลำบาก ไม่เป็นธรรม แต่ในส่วนของการกระบวนการทัศน์ใหม่ (New paradigm) คือยุติธรรมชุมชนนั้น เป็นกระบวนการยุติธรรมที่เปิดพื้นที่ให้กับสังคมและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับรัฐในการที่แก้ไขปัญหาหรือหาทางออกให้แก่สังคมและชุมชนบนพื้นฐานของการสร้างสติปัญญาและคุณค่าของความเป็นมนุษย์ โดยพิจารณาได้จากตารางเปรียบเทียบดังนี้

ตารางเปรียบเทียบระหว่างความยุติธรรมทางอาญากับความยุติธรรมชุมชน

ความยุติธรรมทางอาญา (Retributive Justice)	ความยุติธรรมชุมชน (Restorative Justice)
๑. อาชญากรรมถูกกำหนดโดยพฤติกรรมการฝ่าฝืนกฎหมายโดยรัฐ (Violation of the state) การกระทำใดเป็นความผิดและมีโทษ	๑. อาชญากรรมถูกกำหนดโดยพฤติกรรมการฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมายโดยบุคคลในชุมชน
๒. กระบวนการยุติธรรมทางอาญา จะเป็นเรื่องการประณาม (Blame) การตำหนิตัวดีตนไม่ดีของผู้กระทำผิด	๒. จุดศูนย์รวมแห่งความสนใจอยู่ที่การแก้ไขปัญหา (Problem-Solving) บนความรับผิดชอบที่จะเกิดในอนาคตหรือผลลัพธ์ในอนาคตของสังคมชุมชน
๓. ความสัมพันธ์ตามกระบวนการของคู่ความ (ผู้เสียหาย-ผู้กระทำผิด โจทก์-จำเลย) จะมีลักษณะเป็นเชิงปฏิปักษ์และเป็นผู้ปรับต่อกัน	๓. ความสัมพันธ์ตามกระบวนการยุติธรรมชุมชน จะมีลักษณะไม่เป็นทางการ โดยใช้อำนาจความรู้ ปัญญา การสนทนา การเจรจา การแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับจารีตประเพณี วัฒนธรรมตามบริบทของสังคม ชุมชน
๔. กระบวนการยุติธรรมทางอาญามีลักษณะบีบคั้น กดดันบุคคล เครียด ทำให้เกิดความเกรงกลัวต่ออำนาจรัฐและกลัวการลงโทษ (Punish and deter)	๔. ยุติธรรมชุมชนอยู่บนพื้นฐานของสายใยความสัมพันธ์ที่ดี และมีความปรองดองกันของทุกฝ่ายถือเป็นเป้าหมายอันสูงสุด
๕. กระบวนการยุติธรรมทางอาญาถูกกำหนดและดำเนินการอย่างเป็นทางการอย่างจริงจังตามกระบวนการและกฎเกณฑ์ตามกฎหมาย	๕. ความยุติธรรมถูกกำหนดและเป็นการนิยามตามความสัมพันธ์แห่งสิทธิ และตัดสินใจโดยมองผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น
๖. ธรรมชาติของอาชญากรรม ความขัดแย้ง สภาวะถดถอยด้วยโอกาส การปราบปราม และการข่มขู่ผู้กระทำผิด เป็นสิ่งที่ต้องเผชิญต่อผู้รัฐและอำนาจรัฐ	๖. การยอมรับอาชญากรรมเช่นเดียวกับปัญหา ความขัดแย้งเพราะเป็นธรรมชาติ เป็นผลผลิต และเป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในสังคมชุมชนได้ตามสภาวะและเงื่อนไข
๗. กระบวนการยุติธรรมทางอาญาถือว่าความเสียหายหรือพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อสังคม อาจจะถูกเปลี่ยนแปลงหรือแปรเปลี่ยนไปและไม่มีหลักประกัน	๗. ยุติธรรมชุมชนมุ่งที่จะดูแลรักษาแก้ไขให้ถูกต้องตามความเสียหายหรือพฤติกรรมแห่งความเสียหายของสังคม โดยกลุ่มคนในสังคมชุมชนเอง
๘. “ชุมชน” ในความหมายของรัฐคือความวุ่นวายที่ไม่มีความสัมพันธ์ ไม่มีบทบาทเท่าใดนัก รัฐเท่านั้นคือความถูกต้องชอบธรรมในการผูกขาดและการจัดการ	๘. “ชุมชน” คือกระบวนการที่จะอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรมทางสังคม
๙. กระบวนการยุติธรรมทางอาญา รัฐได้เร่งเข้าเหตุแห่งการต่อสู้ แข่งขัน ช่วงชิงในการเข้าถึงอำนาจ และได้สร้างค่านิยมแต่ละบุคคลขึ้นมาตามระบบ	๙. ยุติธรรมชุมชน : ชุมชนได้ปลุกเร้าให้กำลังใจกัน และร่วมมือและสร้างสายใยความสัมพันธ์ เกื้อกูลแก่กันและกัน
๑๐. การดำเนินกิจกรรมทุกอย่างเป็นไปตามระบบ โดยรัฐเป็นผู้เกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิด (Offender) โดยตรง	๑๐. การยอมรับบทบาทของผู้กระทำความผิดและผู้เสียหาย หรือเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายทั้งสองฝ่าย และหาทางออกในปัญหาร่วมกัน สำหรับผู้กระทำความผิดก็ยอมที่จะรับผิดชอบต่อค่าเสียหายที่เกิดขึ้น
๑๑. ภาระหน้าที่ในความรับผิดชอบของผู้กระทำความผิดได้ถูกกำหนดขึ้น ถือเป็นภาระโทษแก่ผู้กระทำ ความผิดโดยตรง	๑๑. ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้กระทำความผิดในชุมชน ได้ถูกกำหนดขึ้นตามความรู้สึก สำนึก ความเข้าใจ ในผลกระทบของการกระทำของตนเอง การหาทางออกที่ถูกต้องและเหมาะสม ทำให้ไม่รู้สึกว่าเป็นการถูกลงโทษ

ความยุติธรรมทางอาญา (Retributive Justice)	ความยุติธรรมชุมชน (Restorative Justice)
๑๒. การกระทำความผิดในทางอาญานั้น เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ถือว่าเป็นการตัดบุคคลขาดออกจากสังคม ก่อให้เกิดผลกระทบในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านศีลธรรม เศรษฐกิจ สังคม	๑๒. ความผิดที่เกิดขึ้นในชุมชน ผู้กระทำความผิด จะไม่ถูกตัดขาดออกจากสังคม ชุมชน มีการยอมรับ และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน บนพื้นฐานของ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
๑๓. กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ผู้กระทำความผิดตกเป็นหนี้ต่อรัฐและสังคม โดยเป็นหนี้เพียงในทางทฤษฎีเท่านั้น ไม่มีความหมายในความเป็นจริงเท่าใดนัก	๑๓. ภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการเป็นหนี้ของผู้กระทำ ความผิดที่มีต่อเหยื่อผู้เสียหายในชุมชนนั้น ได้ยอมรับ และชดเชยเยียวยาให้โดยตรงตามความเป็นจริง
๑๔. ความสนใจของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อยู่ที่การสนองตอบต่อพฤติกรรมผู้กระทำผิดในอดีต หรือพวกมีประวัติไม่ดี	๑๔. ความสนใจและการสนองตอบต่อพฤติกรรมผู้กระทำผิด ในชุมชนนั้น จะมองผลกระทบหรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นของ ผู้กระทำความผิดในอนาคตมากกว่า
๑๕. กระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้สร้างรอยจารึก หรือรอยด่างพร้อยของอาชญากรรมที่เป็นตราบาป ไปตลอดชั่วชีวิตให้แก่บุคคลผู้กระทำผิด	๑๕. กระบวนการยุติธรรมชุมชนจะไม่สร้างรอยจารึก ที่เป็นตราบาปให้แก่ผู้กระทำความผิด มีแต่ส่งเสริม บำรุงขวัญ พื้นฟูสภาพจิตใจให้กลับคืนสู่สังคม และสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมชุมชนได้อย่างเป็นปกติ
๑๖. กระบวนการยุติธรรมทางอาญามีช่องว่าง ขาดกระบวนการส่งเสริมสนับสนุนการให้กำลังใจ เยียวยาแก่ผู้กระทำความผิด เพื่อให้เกิดการสำนึกผิดและการให้อภัยกัน	๑๖. ยุติธรรมชุมชนเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมปรองดองกัน พื้นฟูความสัมพันธ์โดยใช้ปัญญา ความรู้ความสามารถ ทางพฤติกรรมในชุมชนให้เกิดการสำนึกผิดและ แก้ไขสิ่งที่ตนได้กระทำผิดได้มากกว่า
๑๗. กระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยหลักแล้ว ผู้มีอำนาจฟ้องร้องในคดีอาญาทั้งปวงคือตัวแทน ผู้เสียหาย ได้แก่ พนักงานอัยการหรือทนายความ ตัวแทนผู้รับมอบอำนาจ ซึ่งประชาชนจำเป็นต้อง ฟังฟังอาศัยหรืออยู่ในอาณัติของบุคคลดังกล่าว เนื่องจากประชาชนโดยทั่วไปส่วนใหญ่ ยากที่จะเข้าถึงความยุติธรรมด้วยตนเอง	๑๗. ยุติธรรมชุมชนนั้นสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้ โดยตรงตามความเป็นจริงด้วยตนเอง บนพื้นฐาน ของความเชื่อในองค์ความรู้และประสบการณ์ที่สั่งสมไว้ ทั้งทางตรงและทางอ้อมซึ่งมีลักษณะเฉพาะของตัวอง สามารถนำมาพัฒนาและประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหา เพื่อความปลอดภัยและเหมาะสมกับการดำรง คุณภาพชีวิตของบุคคลในชุมชน

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่าความยุติธรรมทางอาญา (Criminal Justice) หรือ Retributive Justice เป็นกระบวนทัศน์เก่า โดยมีศูนย์กลางของความยุติธรรมอยู่ที่การควบคุมของรัฐ และมีจุดประสงค์เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด ซึ่งมีวิธีที่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง แต่อาจสร้างปัญหา และก่อให้เกิดผลกระทบในเรื่องของการบริหารจัดการที่ขาดประสิทธิภาพ ไม่คุ้มค่า และสิ้นเปลืองงบประมาณ ตลอดจนไม่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินการที่ไม่มีความโปร่งใสและมีการเลือกปฏิบัติ รวมทั้งขาดการตรวจสอบและขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งนี้ ถือว่าระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เป็นกระบวนทัศน์เก่านี้ (Old paradigm) เป็นระบบที่รัฐผูกขาด มาโดยตลอดและกระทบต่อระบบความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ กับสังคม ดังนั้น รัฐควรปล่อยวางและมอบอำนาจให้แก่สังคม ชุมชนมากขึ้น เพื่อให้มีการพัฒนาทั้งระบบในส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างจริงจัง โดยทางเลือกหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมที่ถือเป็นนวัตกรรม

คือ หลักและแนวคิดของยุติธรรมชุมชน (Community Justice) หรือความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่เป็นความยุติธรรมอันเกิดจากความปรองดองหรืออาจเกิดจากการสร้างขวัญและกำลังใจ ให้คนในสังคมชุมชนเข้าใจซึ่งกันและกันเพื่อแก้ไขปัญหาของสังคม และทำให้เกิดความสมานฉันท์ขึ้นในสังคม ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าว ประชาชนควรเข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการส่งเสริมหลัก นิติธรรม (The rule of law) ส่งเสริมให้มีการบังคับใช้กฎหมายด้วยความ เป็นธรรมชาติเหมาะสม และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล บนพื้นฐานของความสำนึกผิด หลงผิด (Remorse) ความ รับผิดชอบ (Responsibility) และบนความถูกต้องดีงามทางสังคม (Social Justice) เพื่อที่จะคืนคนดีกลับสู่สังคมชุมชนได้ โดยไม่รู้สึ กว่าตัวเองมีปมด้อยหรือตราบาปที่ถูกประทับตรา (Label) เหมือน อย่างเช่น การดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ที่ผ่านมา นอกจากนี้ ยุติธรรมชุมชนยังถือเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ ของกระบวนการยุติธรรมซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่มีคุณค่าและ ยังยืนสำหรับการแก้ไขปัญหาสังคม ตลอดจนปัญหาความขัดแย้ง ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี ★

ณ บ้านริมทะเลสาบสงขลา : ในฤดูร้อน

ณณา

ทะเลสาบสงขลาเป็นทะเลสาบที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๐๔๐ ตารางกิโลเมตร พื้นที่โดยรอบของทะเลสาบหรือพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาอยู่ในเขต ๓ จังหวัด คือ สงขลา พัทลุง และนครศรีธรรมราช ทางด้านทิศตะวันตกของพื้นที่ลุ่มน้ำเป็นแนวเทือกเขาบรรทัดที่ทอดตัวยาวในแนวเหนือ-ใต้ และมีพื้นที่ลาดเอียงจากด้านตะวันตกไปตะวันออก จึงมีลักษณะพื้นที่เป็นเนินเขา พื้นที่ราบลุ่มน้ำ และพื้นที่ราบริมทะเลสาบเป็นลำดับ เมื่อฝนตกน้ำไหลจากต้นน้ำ ลำคลองเล็ก ๆ กว่าร้อยสาย ไหลลงสู่พื้นที่ลุ่มและลงสู่ทะเลสาบในที่สุด และมีทางออกสู่ทะเลอ่าวไทยที่อำเภอเมืองจังหวัดสงขลา

ด้านทิศตะวันออกเป็นที่ราบชายฝั่งติดกับอ่าวไทย ซึ่งคาดว่าเกิดจากการสะสมของตะกอนแล้วออกเป็นสันดอนชายฝั่ง ปิดกั้นท้องน้ำที่เป็นอ่าวเดิมจนกลายเป็นทะเลสาบสงขลา

ทะเลสาบสงขลาตามระบบนิเวศวิทยาแบ่งออกเป็น ๔ ตอนใหญ่ ๆ คือ ทะเลน้อย อยู่ตอนบนสุด มีพื้นที่ประมาณ ๒๘ ตารางกิโลเมตร เป็นทะเลน้ำจืด ทะเลหลวง (ทะเลสาบสงขลาตอนบน) มีพื้นที่ประมาณ ๔๕๘.๘๐ ตารางกิโลเมตร อดีตเป็นท้องน้ำจืดขนาดใหญ่ แต่บางปีมีการรุกล้ำของน้ำเค็มค่อนข้างสูง ทะเลสาบ (ทะเลสาบสงขลาตอนกลาง) มีพื้นที่ประมาณ ๓๗๗.๒๐ ตารางกิโลเมตร เป็นส่วนที่มีเกาะมากมาย เช่น เกาะสี้ เกาะห้า (เป็นเกาะให้สัมปทานรังนกนางแอ่น) เกาะหมาก เกาะนางคำ เป็นต้น ทะเลสาบส่วนนี้เป็นบริเวณที่มีการผสมผสานระหว่างน้ำเค็มและน้ำจืด จึงมีระบบนิเวศเป็นทั้งน้ำจืดและน้ำกร่อย ตอนที่อยู่ของทะเลสาบเป็นทะเลสาบสงขลา (ทะเลสาบสงขลาตอนล่าง) เป็นส่วนของทะเลสาบตอนนอกสุดที่เชื่อมต่อกับอ่าวไทย มีพื้นที่ประมาณ ๑๗๖ ตารางกิโลเมตร ช่องแคบที่ติดต่อกับอ่าวไทยซึ่งเป็นช่องเดินเรือ มีความลึกประมาณ ๑๒-๑๔ เมตร ทะเลสาบส่วนนี้เป็นบริเวณที่มีน้ำเค็ม ได้รับอิทธิพลจากน้ำขึ้น น้ำลง บริเวณตอนใต้มีป่าชายเลนปกคลุม

บริเวณโดยรอบของทะเลสาบตอนล่างเป็นที่ตั้งของชุมชนอำเภอเมืองและอำเภอหาดใหญ่ การทำประมงในทะเลสาบตอนล่างมีการใช้เครื่องมือขนาดเล็ก เช่น ไซ แห โป๊ะน้ำตื้น โพงพาง ตาข่าย เรืออวนขนาดเล็ก และอวนรุน

ฉันจะเล่าเรื่องบ้านของฉันที่ทะเลสาบสงขลาให้นานมาแล้ว แต่ยังไม่เคยลืม

ด้านทิศตะวันตกของอำเภอเมืองสงขลาเป็นช่วงของทะเลสาบสงขลาตอนล่าง มีบ้านเรือนเรียงรายอยู่ริมทะเลสาบหน้าบ้านของฉันเป็นถนนชื่อว่า “ถนนนครนอก” คนสงขลาเรียกบ้านริมถนนสายนี้ว่า “บ้านชายเล” บ้านแต่ละหลังที่เรียงรายเป็นแถวยาวจากหัวถนนสุดปลายถนนจะเป็นบ้านที่ทั้งกว้างทั้งลึก แถมหลังบ้านมีลานเรือนที่คนพื้นบ้านเรียก “นอกชาน” สร้างยื่นลงไปในทะเลสาบอีก ๕-๖ เมตร

ในฤดูร้อน ผิวน้ำทะเลสาบสงขลาสงบราบเรียบเรือประมงออกหาปลาแต่เช้าตรู่ มีทั้งเรือพาย เรือแจว และยังมีเรือสัญจรไปมาระหว่างอำเภอเมืองสงขลากับชุมชนอื่นรอบทะเลสาบด้วย ขณะนั้นยังไม่มีเรือหางยาว เรือยนต์ การเดินทางไปในบางท้องที่ เช่น อำเภอระโนดต้องนั่งเรือแจวไปใช้เวลาเป็นวันกว่าจะถึงก็มืดค่ำ แต่ยังต้องอยู่ข้างก็ตรงที่ไม่มีคลื่นลมแรง ที่เป็นเรือแจวก็นั่งให้เห็นอยู่ทั่วไป เรื่องของเรือแจวมีเรื่องให้เล่าเหมือนกันที่ฉันเห็นว่าน่าสนใจก็คือคนแจวจะตั้งเสาสูงระดับสะเอวไว้ที่ส่วนท้ายของเรือ ใกล้กราบเรือข้างขวา มัดก้านพายไว้กับเสาที่ว่านี้ เมื่อเวลาแจวจะยืนโดยใช้ทั้งสองมือจับด้ามพายแล้ววาดพายไปข้างหน้าพร้อมกับคัดท้ายเรือไปตามทิศทางที่ต้องการแล้วดึงพายกลับมาข้างหลังใหม่ ที่น่าสนใจคือบางครั้งใช้ทักษะส่วนตัวเข้าช่วยโดยจะมีการแกว่งขาข้างหนึ่งไปด้วยเพื่อออกแรงพายให้นักหนองมากขึ้นซึ่งจะมีส่วนช่วยให้การพายแต่ละครั้งทำให้เรือพุ่งตัวออกไปไกลมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีเรือพายลำเล็ก ๆ สำหรับใช้พายไปที่ที่ไม่ไกลมาก บางลำจะพายเข้ามาใกล้ริมฝั่งเป็นระยะ ๆ แล้วก็แวะเฉี่ยวไปตามเสา

นอกชานบ้านเพื่อจับกุ้งที่เกาะหาอาหารอยู่กับช่อใบเสม็ดที่เอามาผูกติดกับเสาไว้เมื่อหลายวันก่อน วิธีจับกุ้งแบบนี้ง่ายมาก เพียงแค่ยกช่อใบเสม็ดจากน้ำขึ้นมาสะบัดแรง ๆ บนเรือเพื่อสลัดกุ้งที่เกาะหาอาหารอยู่ ช่อหนึ่ง ๆ ได้กุ้งมากกว่า ๒๐ ตัว แล้วก็ทิ้งช่อใบเสม็ดไว้อีกหลายวันจึงค่อยมาเกี่ยวใหม่ ช่อใบเสม็ดแต่ละช่อใช้งานได้เพียง ๒-๓ ครั้ง ก็เริ่มจะไม่เป็นอาหารของกุ้งเสียแล้ว สังเกตได้จากการที่มีกุ้งมาเกาะน้อยลง ในที่สุดก็ต้องทิ้งแล้วเปลี่ยนเป็นช่อใหม่

ถ้ายืนอยู่ที่นอกชานบ้านของฉันแล้วมองไปทางทิศตะวันตก จะเห็นฝั่งตรงกันข้ามอยู่ไม่ไกลนัก ประมาณว่านั่งเรือแจวข้ามไปใช้เวลาสัก ๑๕ นาที ฝั่งที่ว่านี้ไม่ใช่เป็นพื้นที่ราบอย่างเดียว หากแต่เป็นภูเขาสูงใหญ่มาก มองดูเหมือนเกาะลอยอยู่ในทะเลสาบ รูปร่างคล้ายจะเซ่ตัวใหญ่หมึมาโผล่ด้านข้างครึ่งหัว ครึ่งหลังลำตัว หัวหันไปทางทิศใต้ ลำตัวทอดยาวไปทางทิศเหนือถึงปากอ่าวทะเลสาบออกอ่าวไทยบริเวณชุมชนหัวเขาแดง ฉันนั่งมองเสมอ เคยคิดให้ตัวเองตื่นตื่นหวาดเสียวเล่นบ่อย ๆ ว่าหากจะเซ่หินตัวนี้ขยับตัวกระดูกกระดิกได้คงน่ากลัวมาก หมู่บ้านที่อยู่ริมชายฝั่งบนเกาะที่เหมือนจะเซ่นั้นเรียกว่า “แหลมสน” ช่วงเวลาเช้า ๆ ที่ริมฝั่งแหลมสน มักจะเห็นคน ๒-๓ คนเดินไปเดินมา แล้วหายเข้าไปในแมกไม้ สักพักแล้วก็เห็นเดินออกมาอีก บางครั้งก็เห็นคนกำลังเก็บ ๆ กุ้ง อยู่กับเรือแจว คงกำลังขึ้นฝั่งหรือไม่ก็จะข้ามมาฝั่งบ่อย ๆ ฉันได้แต่ติดตามประสาของฉันว่าแหลมสนสวยงามและน่าจะเป็นที่ที่สบายมาก แต่เพราะการพาเด็กนั่งเรือข้ามทะเลคงจะอันตรายมากสำหรับเวลานั้น จึงไม่มีใครพาฉันไปแหลมสนเลย

ที่บ้านของฉันมีกฎว่า ทุกคนต้องตื่นแต่เช้าไม่เกิน ๖ โมง ตื่นแล้วต้องแปรงฟัน อาบน้ำ และแต่งตัวให้เรียบร้อยทันทีที่ไม่สามารถที่จะไปนั่งลอยชายรับสายลมแสงแดดที่ไหนโดยที่ยังไม่อาบน้ำ ดังนั้น ในตอนเช้าเมื่อทุกคนได้ปฏิบัติตามกฎแล้ว ที่นอกชานหลังบ้านจึงเป็นพื้นที่ที่สำคัญของเด็ก ๆ เช่น นั่งเล่น ทานข้าวเช้า เล่นขายของ ทำขนมทองพับ ขนมฝักบัว ขนมอื่น ๆ หลายอย่าง แน่นอนว่าทำไปพาลงกินไปพาลง บางครั้งก็นั่งอ่านนิทาน ช่วยผู้ใหญ่ทำอะไรเล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นต้น แม้เป็นหน้าร้อนอากาศก็เย็นสบายดี มีลมพัดโชยอ่อน ๆ จากทะเลตลอดเวลา เงาของบ้านสูงช่วยให้นั่งสบายได้จนเกือบ ๑๑ โมงเช้า จากพื้นที่กลางบ้านไปจนถึงนอกชานแทบจะไม่ได้ว่าปลอดไข้ฝุ่น เพราะบ้านลึกลงอย่างที่บอกแต่แรก ท้องฟ้าเป็นสีฟ้า มีเมฆบางสีขาวลอยฟ่อง บางวันสงบเงียบมากจนสามารถได้ยินเสียงน้ำทะเลที่ไหลออกสู่ปากอ่าวทะเลสาบไหลเบา ๆ อยู่ได้นอกชาน

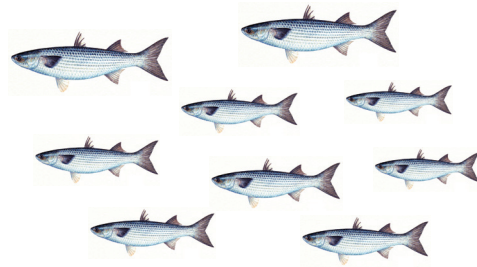
จากปลายเดือนมกราคม เข้าเดือนกุมภาพันธ์ มาถึงเดือนเมษายน ทะเลสาบยังดูสงบ ผิวน้ำราบเรียบ น้ำแลดูใสยิ่งขึ้น แต่ระดับน้ำค่อย ๆ ลดลง ริมฝั่งทะเลเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของสัตว์ทะเลทั้งหลาย เรามองลอดร่องไม้กระดานนอกชานลงไปใต้ถุน เห็นปลาซีจิ้น (ชื่อไม่มีความสะอาดเลย) ตัวเล็ก ๆ ยาวประมาณ ๓ นิ้ว ว่ายน้ำเล่นเป็นฝูง ๆ ละ ๒๐-๓๐ ตัว น้ำทะเลที่ลดลง ทำให้เห็นฐานคอนกรีตสี่เหลี่ยมใต้นอกชาน โผล่สูงจากผิวน้ำประมาณ ๑ ฟุต คอนกรีตที่ว้านเขาหล่อเป็นแท่งกว้าง ๑ ฟุต ปิด ๓ ด้าน เปิด ๑ ด้าน น้ำทะเลจึงไหลเข้าออกได้ตลอดเวลา ช่วงที่มีการก่อสร้างจะมีหินก้อนเล็กก้อนใหญ่ตกลงไปบ้าง ซึ่งเมื่อนานวันเข้าก็จะมีตะไคร่น้ำขึ้นปกคลุมเต็มใต้ถุนนอกชานจึงเป็นแอ่งน้ำมีกุ้ง ปูหิน ปลาตัวเล็ก และมีหอยเพรียง (หอยนางรม) เกาะตามหิน ที่น่าตื่นตาตื่นใจอีกอย่างคือ ห่างจากรั้วนอกชานประมาณ ๑ เมตร จะมีปลากระบอกว่ายมาเป็นฝูงใหญ่ไม่ต่ำกว่า ๒๐ ตัว ส่วนใหญ่

มีขนาดใหญ่และขนาดกลาง เรียกว่าว่ายมาเป็นเวลาทีเดียว คือประมาณ ๙-๑๐ โมงเช้าทุกวัน (การมาเป็นเวลานี้แหละ มีผลต่อชะตากรรมความเป็นความตายของปลากระบอกที่ฉันจะเล่าต่อไป)

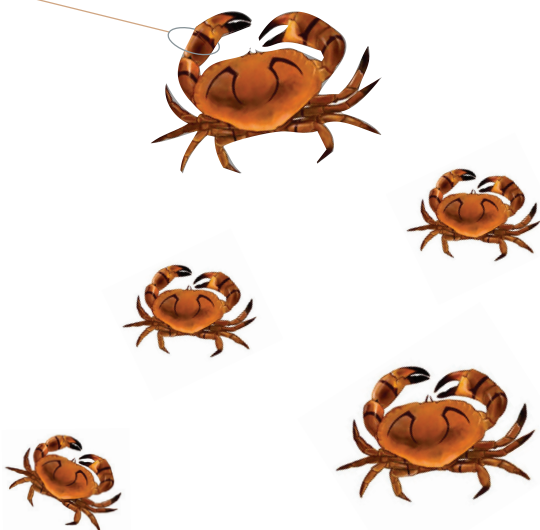
มีอยู่วันหนึ่ง ฉันเห็นพี่สาวนั่งจ้องน้ำทะเลใต้นอกชาน เหมือนจะคิดอะไรอยู่ในใจ นั่งจ้องอยู่ ๒-๓ วัน วันต่อมาก็วิ่งไปซื้อเบ็ดตัวเล็ก ๆ ขนาดน่าจะโตกว่าเบ็ดเล็กสุดหนึ่งเบอร์ จากนั้นก็ไปดึงด้ายเย็บผ้าของแม่มาทาบเป็นสองเส้น ตรงปลายส่วนที่ทาบผูกตาเบ็ดไว้ แล้วถักจากเบ็ดขึ้นมาประมาณ ๓ เซนติเมตร จะผูกตะปูตัวเล็กยาว ๒ ตัวสลับหัวท้ายไว้กับด้ายที่ใช้เป็นสายเบ็ด นัยว่าตะปูคู่นี้จะทำหน้าที่เป็นตัวถ่วงน้ำหนัก และช่วยพยุงด้ายที่เบาไม่ให้ลอยตามน้ำอย่างไร้ทิศทาง เสร็จจากทำเบ็ดก็มาก้มหน้าก้มตาปอกเปลือกกุ้งตัวเล็ก แล้วหันเป็นชิ้นเล็ก ๆ เกี่ยวไว้กับเบ็ดเพื่อเป็นเหยื่อ ปลายเชือกเบ็ดต้องผูกไว้กับไม้หรืออะไรก็ได้ที่ช่วยไม่ให้เชือกเลื่อนหลุดจากมือเมื่อเครื่องมือ (ที่จะทำบาป) ครบแล้ว พี่สาวฉันก็หย่อนเบ็ดลงระหว่างร่องกระดาน พอเบ็ดพร้อมเหยื่อแตะพื้นน้ำบรรดาปลาซีจิ้นตัวเล็กขนาด ๓ นิ้วได้กลิ่นหอมของเหยื่อตรงหน้า ก็ปราดเข้ามามกระดมตะมั่วสุบเหยื่อทันที ดูเหมือนพี่สาวฉันตกปลาด้วยวิธีนี้ด้วยความชำนาญเพราะใช้เวลาไม่นานก็ได้หลายตัวทีเดียว เรียกว่าตกได้เดียวตัว เดียวตัว ตกได้แล้ว ตอนแกะเบ็ดออกจากปลาแสนจะทุลักทุเล เพราะต้องค่อย ๆ แกะเพื่อไม่ให้ปากปลาฉีกขาด ผู้ใหญ่ก็พลอยร่วมทำบาปด้วยการถูกลูกจอกตักน้ำทะเลใส่กะละมังให้สำหรับใส่ปลาที่ตกได้ไม่นานได้ปลาวายในกะละมัง ๘-๙ ตัว แต่เราก็ไม่ได้กินปลาพวกนี้หรอกเพราะปลาตัวเล็กเกินไป กอปรกับแม่ไม่ทำอาหารจากสัตว์ที่ฆ่าเอง ปลาทั้งหลายในกะละมังจึงกลับคืนสู่ทะเล อันแสนสุขตามเดิมหลังจากตื่นตระหนกตกใจกลัวสิ้นขวัญหายอยู่ในอ่างสีขาวเล็ก ๆ แถมยังเจ็บปากฟรี ๆ ด้วย

วันที่อากาศดี ๆ เานั่งเล่นที่นอกชานทุกวัน อีกคราวหนึ่ง ที่ฉันเห็นพี่สาวมองลอดร่องกระดานนอกชานดูอ่างน้ำข้างล่าง อยู่นาน ฉันครั้งนึ่งครั้งนอนก้มลงไปดูบ้าง เห็นกุ้งตัวโต ๆ เดินเล่นตามชอกหินเป็นสิบตัว ปูหินตัวดำเหมือนหินแต่ตัวเล็กกว่าปูเค็ม คลานกระดุกกระดิก ๓-๔ ตัว เห็นอีกตัวหลบอยู่ในชอกหิน แต่ไม่วายแสดงตัวโดยการอวดก้ามออกมาให้เห็น แถมพ่นน้ำเป็นฟองปุด ๆ ด้วย เข้าวันต่อมา พี่สาวไปขอก้านใบจากจากแป๊ะเชิงป่าดำ (ลุงเชิงสามของป่าดำ) ๒-๓ ก้าน แป๊ะเชิงสุบใบจาก จึงมีก้านจากที่เหลาไว้เรียบร้อยแล้วเป็นมัดใหญ่ แล้วพี่สาวฉันก็ประกาศเบา ๆ พอให้ได้ยินกันสองคนว่า “วันนี้เราจะลงไปคล้องปูที่ได้ดู” (“เขา” เป็นสรรพนามที่ใช้เรียกตัวเองระหว่างพี่สาวกับฉัน) สำหรับฉันคำประกาศนี้นับเป็นข่าวที่น่าตื่นเต้นมาก พี่สาวฉันเริ่มต้นทำที่คล้องปูโดยการนำก้านจากมาตัดปลายที่อ่อนเกินไปทิ้ง ใช้ฝอยเส้นเล็กมากจากกาบมะพร้าว ยาวพอเหมาะทำเป็นบ่วง พันก้านบ่วงกับก้านจากด้วยด้ายเย็บผ้า พี่สาวเตรียมก้านจากที่พันบ่วงไว้แล้ว ๓ ก้าน ยาวบ้าง สั้นบ้าง เมื่อทำเสร็จก่อนเริ่มปฏิบัติการไม่ลืมที่จะหันมาบอกฉันว่า “ตัวอย่าเหม่ (อย่าส่งเสียงดัง) เดียวแม่รู้” (แปลว่าสิ่งที่กำลังจะทำต่อไปนี้เป็นเรื่องต้องห้าม แต่ก็ทำ) ว่าแล้วก็ทำท่าทะมัดทะแมงปีนข้ามรั้วนอกชานลงไปได้ดูน แต่ถ้าตาฉันไม่ฝ้า ฉันเห็นเขาเขาสั้นหน่อย ๆ ตอนปีนลงไปยืนบนแท่งคอนกรีตที่พาดอยู่อีกฟากของอ่างน้ำ ช่วงเวลานั้นระดับน้ำในทะเลสาบอยู่ต่ำกว่าแท่งคอนกรีต ๑ ฟุต แต่ก็เป็นที่รู้กันว่าน้ำตรงนั้นลึกมาก ผู้ใหญ่ไม่อนุญาตให้เด็กลงไปได้ดูนนอกชานเป็นเด็ดขาด ในฐานะผู้ชมและกองเชียร์ทำให้ฉันนั่งไม่ติดเพราะตาต้องมองลอดร่องกระดานไปตามการเคลื่อนไหวของพี่สาว บางทีอดไม่ได้ที่จะส่งเสียงบอกตำแหน่งของปูบ้าง กุ้งบ้างที่เห็น การคล้องกุ้งยากมาก สักพักพี่สาวจึงหันไปคล้องปู ตัวที่คลานกระดุกกระเดี่ยมเห็นชัด ๆ ก็ใช้บ่วงสะกิดเบา ๆ เมื่อปูชูก้ามขึ้นก็ค่อย ๆ ใช้บ่วงคล้องแล้วกระตุกให้บ่วงรัดก้าม บ่อยครั้งที่ปูรู้สึกตัว

ก็จะหดก้ามพร้อมกับรีบคลานเข้าชอกหินใกล้ ๆ อย่างรวดเร็ว บางทีลืบบ่วงแล้วก็ยังไม่สามารถดึงตัวปูออกมาได้ที่คล้องออกมาได้ก็จะเอาขึ้นมาใส่อ่างที่เตรียมไว้แล้วข้างบน แล้วก็ชวนกันนั่งมองปูที่เดินไปมาในอ่างที่ใส่น้ำไว้เล็กน้อย แต่ทำกันเป็นมหรหรรรมถึงขนาดนี้จะรอดพ้นการรู้เห็นของผู้ใหญ่ไม่ได้อยู่แล้ว พี่สาวฉันโดนดุที่ลงไปใต้ดูนนอกชาน แล้วเราก็ถูกสั่งให้แกะบ่วงออกจากปูเพื่อปล่อยลงใต้ดูน ให้ไปเดินยั่ววนอวดโฉมพวกเราต่อไป

พี่ชายของฉันก็มีกิจกรรมกับสิ่งมีชีวิตในทะเลสาบสงขลาเหมือนกัน เมื่อถึงกลางฤดูร้อน น้ำทะเลใสและสงบมาก นอกจากมีปลาตัวเล็กว่ายใกล้ผิวน้ำเป็นฝูงแล้ว เราจะเริ่มเห็นฝูงปลากระบอกจำนวน ๑๕-๒๐ ตัว ส่วนใหญ่จะมีขนาดกลางและใหญ่ เวลาประจำที่ฝูงปลาจะว่ายน้ำผ่านมาหลังบ้านฉันจะประมาณ ๙-๑๐ โมงเช้าทุกวันอย่างที่ฉันเล่ามาตอนต้น แถมยังว่ายเฉียวเข้ามาใกล้ ๆ นอกชานด้วย ก่อนถึงเวลาพี่ชายของฉันจะเตรียมหาไม้ลำยาว ไม้ไผ่ และไม้หนักเบา เพราะต้องยื่นคล้องปลาที่ริมรั้วนอกชาน ใช้ลวดทองแดงเส้นเล็กทำเป็นบ่วงผูกติดกับไม้ ทุกคนในบ้านยืนลุ้นกัน ส่วนฉันตัวเล็กจึงนั่งเกาะรั้วทำให้สามารถมองเห็นได้ชัดกว่า พี่สาวหันมาบอกว่า “ตัวนั้นนิ่ง ๆ อย่าเหม่ (อย่าส่งเสียงดัง) เดียวคล้องไม่ตั้งใจ” (แปลว่าจะไม่มีสมาธิ) วันแรกพี่ชายยังคล้องไม่ได้เลย ต้องปรับวิธีใหม่ในวันรุ่งขึ้น ถึงเวลา ปลากระบอกว่ายเข้ามา เราเริ่มตื่นเต้น พี่ชายเลือกตัวขนาดกลางค่อนข้างโตว่ายอยู่กลางฝูง บ่วงค่อย ๆ เคลื่อนเข้าไปในฝูงปลา ฝูงปลาไม่รู้สึกรัว ทุกคนเงียบกริบ แล้วบ่วงเริ่มค่อย ๆ ผ่านฝูงปลาไปถึงปลาตัวที่เป็นเป้าหมาย ฉันอ้าปาก นึกขึ้นได้หันไปดูพี่สาว เขากำลังมองฉันอยู่ จึงต้องหุบปาก บ่วงสวมเข้าไปในตัวปลาจนกระทั่งอยู่ระดับเกือบถึงกลางลำตัวก่อนไปทางหัว พี่ชายฉกกระตุกบ่วงอย่างแรงและรวดเร็ว ปลาติดบ่วงแล้ว ใคร ๆ และฉันชมพี่ชายว่าเก่งเท่าที่ทราบคนที่อาศัยอยู่แถวบ้านริมทะเลสาบ ไม่มีใครสามารถคล้องปลากระบอกได้เหมือนพี่ชายของฉันเลย

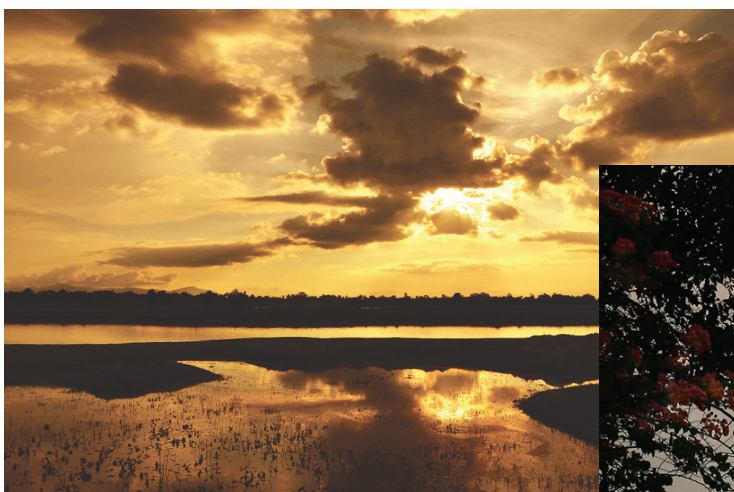

ครึ่งวันหลังแดดส่องหลังบ้านจนเย็น เราทำกิจกรรมและเล่นกันที่กลางบ้านกับที่หน้าบ้าน โรงเรียนปิดเทอม เด็ก ๆ เล่นสนุกกันทั้งวัน แม้เป็นหน้าร้อน ก็ร้อนไม่มากเพราะอยู่ใกล้ทะเล ตกเย็นท้องฟ้าเป็นสีเหลืองทอง บางวันสีแดงฉาน เห็นพระอาทิตย์สวยตกทุกวัน เรือหาปลากลับบ้าน พอค่ำอากาศคลายความร้อนลง ค่อย ๆ เย็นทำให้อนหลับสบาย

สงขลามีอาหารทะเลอุดมสมบูรณ์มากในหน้าร้อน เพราะไม่มีฝน ไม่มีคลื่น ลมไม่พัดแรง ชาวประมงสามารถออกไปหาปลาและสัตว์ทะเลต่าง ๆ ได้สะดวก เนื่องจากอยู่ใกล้ทะเล ชาวสงขลาจึงมีอาหารทะเลรับประทานกันทุกวัน

การใช้ชีวิตอยู่ในบ้านริมทะเลสาบในฤดูร้อนจึงเป็นช่วงเวลาแสนสุขและสนุกสนานอย่างไม่รู้ลืมของเด็ก ๆ เป็นอันมาก เมื่อโตขึ้น ฉันตระหนักว่า นอกจากความสนุกสนานของเด็ก ๆ จากการมีกิจกรรมต่าง ๆ แล้ว ทะเลสาบสงขลาแห่งนี้ยังเป็นชุมทรัพย์อันงดงามล้ำค่านักฉันโชคดีที่เกิดมาในถิ่นที่สวยงามและอุดมสมบูรณ์ น้ำทะเล ภูมิทัศน์และเงื่อนไขของสิ่งแวดล้อม กิจกรรมของมนุษย์ ตลอดจนระบบนิเวศของทะเลสาบสงขลา ควรได้รับความรัก ความเอาใจใส่ และการใช้สติปัญญาในการดูแลอยู่ตลอดเวลา เพื่อชุมทรัพย์นี้จะสามารถยังผลอันไพบูลย์ ความสุข และความมั่งคั่งเพิ่มพูนยิ่งขึ้นให้แก่ลูกหลานของเราต่อไปตราบนานเท่านาน. ★

ความสุขของการไปโรงเรียน

มุกดา

หากกล่าวถึงวิถีชีวิตของคนในต่างจังหวัดหรือพื้นที่ทุรกันดาร บ่อยครั้งที่มักมีการนำเรื่องราวเกี่ยวกับการเดินทางด้วยเท้าไปโรงเรียนเป็นระยะทางไกล ๆ หลายนกโหลเมตรมาบอกเล่าเพื่อถ่ายทอดถึงความลำบากในการใช้ชีวิตในพื้นที่ดังกล่าว เกี่ยวกับเรื่องนี้ในฐานะเป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในการเดินเท้าไปโรงเรียนคนหนึ่งเห็นว่า มุมมองดังกล่าวก็เป็นความจริงและคนที่อยู่ในสถานการณ์ดังกล่าวก็ไม่ได้รู้สึกสนุกกับสภาพที่เป็นอยู่ ณ ขณะนั้นสักเท่าใดนัก แต่มุมมองดังกล่าวเป็นเพียงด้านเดียว เพราะอีกด้านหนึ่งการเดินทางในลักษณะนี้ก็ได้ช่วยให้ผู้เดินทางมีโอกาสสัมผัสกับบรรยากาศและเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่น่าตื่นเต้นและน่าจดจำหลาย ๆ อย่างด้วยกัน ซึ่งเมื่อวันเวลาผ่านไปแล้วเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้ประสบดังกล่าวก็กลับกลายเป็นเรื่องตลก สนุก และเป็นประสบการณ์และความทรงจำดี ๆ ที่เมื่อไหร่ที่ถึงก็จะรู้สึกดีและอดไม่ได้ที่จะอยากย้อนเวลากลับไปสัมผัสประสบการณ์แบบนั้นอีกครั้ง ดังเช่นเรื่องราวการเดินทางของเด็กนักเรียนกลุ่มหนึ่งในพื้นที่จังหวัดมุกดาหารเมื่อประมาณ ๑๕-๒๐ ปีที่แล้ว ที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้

ย้อนกลับไปเมื่อประมาณ ๑๕-๒๐ ปีที่แล้ว ในพื้นที่จังหวัดมุกดาหารเด็กนักเรียนในหมู่บ้านต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะเข้าเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนระดับอำเภอหรือตำบลที่อยู่ในละแวกใกล้เคียงซึ่งมีอยู่ ๑-๒ แห่งให้เด็กบ้านของนักเรียนจะอยู่ห่างไกลจากโรงเรียนเป็นระยะทางไกล จะมีระยะทางไกลมากบ้าง น้อยบ้าง แตกต่างกันไปตามแต่ละหมู่บ้าน ส่วนการเดินทางไปโรงเรียนก็มีวิธีการเดินทางที่แตกต่างกันไปตามปัจจัยหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยในแต่ละพื้นที่ ซึ่งพบว่ามีอยู่ ๓ กลุ่มใหญ่ ๆ คือ (๑) โดยสารรถประจำทางหรือรถรับ-ส่ง (๒) ที่รถจักรยานยนต์ และ (๓) เดิน ซึ่งกลุ่มที่เดินไปโรงเรียนถือเป็นนักเรียนจำนวนส่วนน้อยโดยสาเหตุที่นักเรียนเหล่านี้ต้องเดินก็มาจากหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น ไม่มีรถจักรยานยนต์หรือมีแต่ไม่สะดวกที่จะใช้ หรือรถโดยสารที่มีอยู่ในพื้นที่มีจำนวนจำกัดและใช้เส้นทางหรือมีรอบเวลาการเดินทางไม่เอื้อต่อการเดินทางไปโรงเรียนซึ่งหากใช้บริการรถดังกล่าวก็ต้องเสี่ยงกับการไปโรงเรียนไม่ทัน

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นว่าการที่ต้องเดินไปโรงเรียนนั้นไม่ใช่เรื่องสนุก แต่ในการเดินของเด็กนักเรียนกลุ่มหนึ่งกลับได้มีโอกาสผจญภัยและได้เผชิญกับความตื่นเต้นในระหว่างทางที่เดินอยู่เสมอ ๆ จนในบางช่วง บางเวลาทำให้พวกเขาสนุกขึ้นได้ กลุ่มเด็กนักเรียนที่กล่าวถึงนี้มีจำนวนประมาณ ๖ คน อาศัยอยู่ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งที่ห้อมล้อมไปด้วยสวนและท้องทุ่ง และเข้าเรียนต่อในโรงเรียนระดับตำบลที่ตั้งอยู่ติดกับถนนที่เป็นสายหลักแห่งหนึ่งของจังหวัด จากหมู่บ้านไปยังโรงเรียนมีถนนที่พวกเขาสามารถใช้ได้ถึง ๓ เส้นทางหลัก ระยะทางประมาณ ๗-๑๐ กิโลเมตร (แต่ละเส้นทางมีระยะทางแตกต่างกันไป) แต่เส้นทางที่นักเรียนกลุ่มนี้ใช้เดินเป็นทางลัดซึ่งต้องเดินผ่านทุ่งนาว่างและเดินข้ามลำห้วยเล็ก ๆ ๓ แห่ง รวมระยะทางประมาณ ๕ กิโลเมตร การเดินตามเส้นทางดังกล่าวนี้พวกเขาจะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาล โดยในช่วงฤดูฝนที่มีน้ำหรือต้นข้าวในแปลงนาพวกเขาจะจำต้องเดินตามคันนา ส่วนในฤดูแล้งถึงฤดูร้อนซึ่งเป็นช่วงที่เก็บเกี่ยวข้าวเสร็จแล้วก็จะมีการทำทางเดินในแปลงนาแล้วเดินตัดผ่านแปลงนาแทน

ทุกเช้าสมาชิกในกลุ่มจะรวมตัว แล้วเดินไปโรงเรียนพร้อม ๆ กัน โดยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าวดำเนินไปอย่างราบเรียบเหมือนเดิมซ้ำ ๆ เกือบทุกวันตลอดช่วงฤดูหนาวจนถึงฤดูร้อน แต่เมื่อถึงฤดูฝนสถานการณ์ต่าง ๆ ก็เริ่มเปลี่ยนแปลงและเริ่มมีความท้าทายในการเดินทางมากขึ้น โดยหากเป็นวันที่มีฝนตกก่อนหรือในระหว่างที่พวกเขาเดินไปโรงเรียนทางเดินก็จะแฉะและคันนาในบางช่วงที่เป็นดินโคลนก็จะลื่น ดังนั้น พวกเขาจำเป็นต้องถอยรถองเท้า แล้วเดินไปอย่างช้า ๆ ด้วยความระมัดระวังเพื่อไม่ให้ลื่นหกล้มหรือตกลงไปในแปลงนาทั้ง ๒ ข้างทาง ที่เต็มไปด้วยต้นข้าวและน้ำโคลน แต่ถึงแม้จะระมัดระวังกันเพียงใดก็ตามในบางวันที่โชคร้ายพวกเขาก็ไม่สามารถรอดพ้นจากการลื่นหกล้มหรือตกลงไปในแปลงนาได้ นอกจากนี้ ในช่วงฤดูฝนพวกเขาก็ยังต้องเผชิญกับอุปสรรคในการเดินทางที่เกิดจากน้ำในลำห้วยมีปริมาณมาก กล่าวคือโดยปกติในการข้ามลำห้วยแห่งหนึ่งซึ่งอยู่ในระยะที่ใกล้จะถึงโรงเรียนแล้วนั้น พวกเขาจะข้ามลำห้วยโดยเดินตามท่อนไม้ขนาดใหญ่ที่วางพาดอยู่ระหว่าง ๒ ฝั่งของลำห้วยและใช้กิ่งของต้นมะเดื่อที่คร่อมระหว่างลำห้วยและโน้มกิ่งทอดลงมาเกือบตลอดแนวท่อนไม้นั้นเป็นราวจับซึ่งทางข้ามนี้มีและใช้กันมานานแล้ว แต่เนื่องจากในช่วงที่น้ำมากระดับน้ำจะสูงถึงประมาณ ๒-๓ เมตร และไหลแรง ประกอบกับปลายท่อนไม้ที่ใช้เป็นทางข้ามทั้ง ๒ ข้าง วางต่ำกว่าระดับพื้นดินปกติจึงทำให้น้ำท่วมท่อนไม้ดังกล่าวและทำให้การข้ามลำห้วยมีความยากลำบากและเสี่ยงที่จะตกลงไปในลำห้วยมากขึ้น โดยพวกเขาต้องพยายามเดินตามท่อนไม้ที่จมอยู่ในน้ำและต่อสู้กับแรงน้ำไหลไปพร้อม ๆ กับการคอยลุ้นว่าพวกเขาจะพลัดตกลงไปหรือเปล่า แต่ถึงอย่างไรก็ตาม หากระดับน้ำในลำห้วยขึ้นสูงและไหลแรงมากขึ้นและพวกเขาประเมินแล้วว่าคงไม่สามารถทานแรงน้ำเพื่อเดินตามท่อนไม้นั้นไปได้ก็จะมีการเปลี่ยนวิธีการหรือเส้นทางข้าม โดยปีนขึ้นต้นมะเดื่อเพื่อข้ามไปอีกฝั่งหนึ่งหรือเดินอ้อมไปข้ามที่จุดอื่นแทน แต่ทุก ๆ จุดที่มีอยู่ก็ล้วนอันตรายและมีความเสี่ยงไม่แตกต่างกันหรือหากพวกเขาทราบล่วงหน้าก่อนจะออกเดินทางว่าปริมาณน้ำมีมากจนถึงขั้นเป็นอันตรายหรือไม่สามารถข้ามได้พวกเขาก็จำใจต้องใช้บริการรถโดยสารประจำทางที่มีอยู่ในหมู่บ้านซึ่งเสี่ยงกับการไปโรงเรียนไม่ทันแทน

ทั้งนี้ เมื่อผ่านพ้นเหตุการณ์เหล่านั้นไปได้ บ่อยครั้งก็จะมีร่องรอยการเปียกหรือเปื้อนคราบต่าง ๆ ทั้งไว้บนส่วนต่าง ๆ ของร่างกายหรือชุดนักเรียน มากบ้าง น้อยบ้างแตกต่างกันไป แต่นั่นก็ไม่ใช่ปัญหาเพราะสุดท้ายแล้วพวกเขาจะต้องหาทางกำจัดร่องรอยดังกล่าวให้หมดหรือจางลงไป เช่น แวะบ้านคนรู้จักเพื่อชะล้างสิ่งสกปรกทั้งหลายออกและสวมถุงเท้ารองเท้าให้เรียบร้อยก่อน แล้วจึงเดินเข้าไปในโรงเรียนเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้นเลย

ในช่วงฤดูฝนนั้นนอกจากจะมีความตื่นเต้นในระหว่างการเดินทางแล้ว อีกด้านหนึ่งก็ยังมีบรรยากาศสวย ๆ ให้พวกเขาได้ชื่นชมไปตลอดเส้นทางที่เดิน เพราะตลอดทางผ่าน ทั้ง ๒ ข้างจะรายล้อมไปด้วยความเขียวขจีและความสวยงามของต้นข้าว และพอถึงช่วงที่ข้าวเริ่มออกรวงก็จะส่งกลิ่นไปทั่ว นอกจากนี้ ในการเดินทางกลับบ้านในช่วงตลอดทั้งปีก็ยังได้มีโอกาสชื่นชมกับความงามของก้อนเมฆที่มีรูปร่างเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันไปในแต่ละวัน แต่ละช่วงเวลา และมีความสุขกับการแวะกินส้มตำที่ซื้อมาจากโรงเรียนหรือกินผลไม้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ตลอดข้างทางเดิน

ทั้งนี้ แม้บางเหตุการณ์ที่พวกเขาเผชิญจะอันตรายและเสี่ยงต่อชีวิตไม่น้อย แต่สาเหตุที่ทำให้พวกเขากลับมาตัดสินใจเลือกใช้วิธีการต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นก็อาจเป็นเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของเด็ก และในขณะนั้นก็ไม่มีทางอื่นให้เลือกมากนัก นอกจากนี้ จุดดังกล่าวก็เป็นระยะที่ใกล้จะถึงโรงเรียนแล้ว ซึ่งเมื่อผ่านพ้นไปได้ในแต่ละครั้งก็ทำให้มีความกล้ามากขึ้นเรื่อย ๆ จนลืมอันตราย และจนถึงเวลานี้เมื่อได้มองย้อนกลับไปก็เห็นเพียงบรรยากาศและความทรงจำดี ๆ เท่านั้นเอง เห็นสิ่งอื่นใด เหตุการณ์ทั้งหมดนี้ก็ยังได้สะท้อนให้เห็นว่า ความขาดแคลนหรือความลำบากก็ทำให้คนเรามีความสุขได้ ส่วนชีวิตในเมืองที่สะดวกสบายก็อาจขาดชีวิตชีวาได้ด้วยเช่นกัน ซึ่งมีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับสถานการณ์ มุมมอง และความคิดของแต่ละบุคคล แต่ก็เชื่อว่าสำหรับคนต่างจังหวัดจำนวนหนึ่งนั้นบรรยากาศหรือความทรงจำเพียงเท่านั้นก็ทำให้พวกเขามีความสุขได้ไม่น้อยเลย

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวคนในพื้นที่กำลังเริ่มนิยมซื้อจักรยานยนต์ประกอบกับถนนก็เริ่มมีสภาพดีและสามารถเดินทางได้สะดวกมากขึ้น ดังนั้น ในเวลาต่อมา (เรียนอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) สมาชิกในกลุ่มนักเรียนดังกล่าวก็ทยอยเปลี่ยนไปใช้รถจักรยานยนต์แทนการเดิน และในปัจจุบันหมู่บ้านดังกล่าวก็ไม่มีนักเรียนที่เดินไปโรงเรียนอีกแล้ว ยกเว้นเด็กนักเรียนในระดับประถมศึกษาที่เรียนอยู่โรงเรียนใกล้บ้านที่ยังพอมีเหลือให้เห็นอยู่บ้าง ทั้งนี้ จากสภาพสังคมและค่านิยมในต่างจังหวัดที่เปลี่ยนแปลงไปและความสะดวกสบายที่มีมากขึ้นหลาย ๆ อย่างนี้ทำให้ในปัจจุบันเด็กต่างจังหวัดส่วนใหญ่ทนกับความยากลำบากไม่ค่อยได้เหมือนในอดีตแล้ว ★

ราชกิจจานุเบกษา

พระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองภูเก็ต พ.ศ. ๒๕๕๕

จัดตั้งศาลปกครองในภูมิภาคขึ้นในจังหวัดภูเก็ต เรียกว่า “ศาลปกครองภูเก็ต” ให้มีเขตตลอดท้องที่จังหวัดกระบี่ จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดระนอง

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๓๔ ก วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๕ หน้า ๑

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองเพชรบุรี พ.ศ. ๒๕๕๕

จัดตั้งศาลปกครองในภูมิภาคขึ้นในจังหวัดเพชรบุรี เรียกว่า “ศาลปกครองเพชรบุรี” ให้มีเขตตลอดท้องที่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๓๔ ก วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๕ หน้า ๔

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองนครสวรรค์ พ.ศ. ๒๕๕๕

จัดตั้งศาลปกครองในภูมิภาคขึ้นในจังหวัดนครสวรรค์ เรียกว่า “ศาลปกครองนครสวรรค์” ให้มีเขตตลอดท้องที่ จังหวัดชัยนาท จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดอุทัยธานี

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๓๔ ก วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๕ หน้า ๗

พระราชบัญญัติสถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา พ.ศ. ๒๕๕๕

จัดตั้งสถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนาเพื่อให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความเป็นเลิศด้าน ดนตรีคลาสสิก และเพื่อเป็นการสนองพระปณิธานและเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในฐานะองค์อุปถัมภ์วงการดนตรีคลาสสิกของประเทศไทย

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๔๕ ก วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ หน้า ๑

พระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาขยายเวลาประชุมรัฐสภาสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ พ.ศ. ๒๕๕๕

ขยายเวลาประชุมรัฐสภาสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่จะสิ้นสุดกำหนดสมัยประชุม ในวันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ออกไปอีกจนกว่าจะได้มีพระราชกฤษฎีกาปิดประชุม

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๓๒ ก วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๕ หน้า ๑

พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ๕๓๖) พ.ศ. ๒๕๕๕

ยกเว้นภาษีเงินได้ให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่ทางราชการประกาศให้เป็นพื้นที่เกิดอุทกภัย และได้รับความเสียหายจากอุทกภัยในระหว่างวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ สำหรับเงินได้เท่าที่จ่ายในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการได้มาซึ่งทรัพย์สินประเภทเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตสินค้าหรือให้บริการรับจ้างผลิตสินค้าเป็นจำนวนร้อยละยี่สิบห้าของค่าใช้จ่ายนั้น

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๓๖ ก วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๕ หน้า ๑

พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน (ฉบับที่ ๕๓๗) พ.ศ. ๒๕๕๕

การเพิ่มความเป็นมาตรา ๔ เอกาพศ แห่งพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน (ฉบับที่ ๑๔๕) พ.ศ. ๒๕๒๗ กำหนดให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ได้รับ ความเสียหายจากอุทกภัยสามารถหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินดังกล่าวที่ได้มาตั้งแต่วันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๓๖ ก วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๕ หน้า ๕

กฎกระทรวง

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗๕ (พ.ศ. ๒๕๕๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

แก้ไขหลักเกณฑ์การตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารประจำการ โดยกำหนดให้ผู้มีภาวะเพศสภาพ ไม่ตรงกับเพศกำเนิดเป็นคนจำพวกที่ ๒ เพื่อให้เหมาะสมและเป็นประโยชน์แก่การตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับ ราชการทหารกองประจำการ

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๓๓ ก วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๕ หน้า ๒๘

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗๖ (พ.ศ. ๒๕๕๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

แก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ โดยปรับปรุงการกำหนดความพิการทุพพลภาพ หรือโรค ซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ให้ถูกต้องและสอดคล้องกับ สภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๓๓ ก วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๕ หน้า ๓๐

กฎกระทรวงกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอรับใบอนุญาต และการอนุญาตตรวจสอบและรับรองการจัดการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๕

กำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอรับใบอนุญาต และการอนุญาต ตรวจสอบและรับรองการจัดการพลังงาน ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์ พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๔๑ ก วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ หน้า ๔

กฎกระทรวงการขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๕

กำหนดหลักเกณฑ์การขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้อง กับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๔๔ ก วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ หน้า ๓

ประกาศ

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓๔๑) พ.ศ. ๒๕๕๕ เรื่องกำหนดเงื่อนไขการนำเข้าอาหารที่มีความเสี่ยงจากการปนเปื้อนสารกัมมันตรังสี

กำหนดให้อาหารทุกประเภทยกเว้นวัตถุดิบ วัตถุดิบแต่งกลิ่นรส วัตถุดิบใช้รักษาคุณภาพอาหารที่ผลิตจากประเทศญี่ปุ่น ในเขตพื้นที่จังหวัดฟูกูชิมะ กุมมะ อิบารากิ โทจิจิ มียาจิ ชิเบะ คานากาวะ และชิซุโอกะ ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ต้องเป็นไปตามมาตรฐานอาหารที่ปนเปื้อนสารกัมมันตรังสี

เล่ม ๑๒๙ ตอนพิเศษ ๖๒ ง วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๕ หน้า ๖๐

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ (เพิ่มเติม)

กำหนดให้สาร “ซูโดอีเฟดรีน (pseudoephedrine)” เป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ และกำหนดให้ภายในสามวัน นับแต่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับให้สถานพยาบาลที่มีใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์และไม่ประสงค์จะมีไว้ ครอบครองยาตำรับที่มีซูโดอีเฟดรีนเป็นส่วนผสมเพื่อบำบัดรักษาและร้านขายยาทุกแห่ง จัดส่งยาตำรับที่มีซูโดอีเฟดรีน เป็นส่วนผสมคืนให้กับผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า

เล่ม ๑๒๙ ตอนพิเศษ ๖๒ ง วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๕ หน้า ๖๔

คำวินิจฉัย

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ คำวินิจฉัยที่ ๓๓/๒๕๕๕ เรื่อง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอเรื่องขอให้ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) ว่าพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๖ กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๖ และ มาตรา ๖๗ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๖ ไม่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน และไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๔๐ ก วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ หน้า ๑

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ คำวินิจฉัยที่ ๓๔/๒๕๕๕ เรื่อง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอเรื่องขอให้ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) ว่าพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๖ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๔ มาตรา ๖๔ มาตรา ๘๑ (๒) และมาตรา ๘๔ (๗) หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๖ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๖๔ มาตรา ๘๑ (๒) และมาตรา ๘๔ (๗) และไม่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๔๐ ก วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ หน้า ๔๑

แอบเจาะ
ประมวลจริยธรรม!

พันฟ้า

แอบเจาะ: ประมวลจริยธรรม!

เจาะครั้งที่ ๕

การมีจิตสำนึกที่ดีและความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ เสียสละ
ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

ข้อ ๔ ข้าราชการต้องมีจิตสำนึกที่ดีและความรับผิดชอบต่อนหน้าที่เสียสละ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) อุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความรอบคอบระมัดระวัง และเต็มกำลังความสามารถที่มีอยู่ ในกรณีที่ต้องไปปฏิบัติงานอื่นของรัฐด้วย จะต้องไม่ทำให้งานในหน้าที่เสียหาย

เจาะประเด็นตามความเข้าใจ (ของเราเอง)

ประเด็นสำคัญของข้อนี้ ได้แก่

(๑.๑) การให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังก็เพื่อให้เกิดความถูกต้อง สมบูรณ์ ไม่ขัดต่อกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ การจะปฏิบัติตนเช่นนี้ได้ ผู้นั้นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องที่ตนได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติเป็นอย่างดี ทุกแง่มุม การเพิ่มพูนและพัฒนาความรู้จึงเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของข้าราชการทุกคน จะโดยการพยายามศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง การเสนอตัวเข้ารับการฝึกอบรม หรือการที่ผู้บังคับบัญชาส่งไปอบรมก็ตาม นี่เป็นส่วนหนึ่งของการอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในหน้าที่ในความหมายของข้อนี้ การปฏิบัติงานโดยที่มีความรู้ไม่เพียงพอ มีโอกาสที่จะทำให้ไม่สามารถได้ชื่อว่า ได้ปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ และระมัดระวังได้ อีกทั้งยังไม่ถือว่าเต็มความสามารถด้วย

(๑.๒) ในกรณีที่ต้องปฏิบัติงานอื่นของรัฐ แต่ไม่ใช่เป็นงานหน้าที่ของตนเองโดยตรง เป็นเรื่องที่พึงระวังว่าจะไม่ทำให้งานในหน้าที่โดยตรงของตนเองเสียหายเพราะการทอดทิ้ง ไม่เอาใจใส่ ไม่รับผิดชอบ หากเกินกำลังความสามารถ หรือไม่อาจบริหารจัดการเวลาได้ ควรจะแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบเพื่อหาทางป้องกันแก้ไขความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นตามมา

กรณีตัวอย่าง

ในช่วงพักเที่ยง ณ โรงอาหารของกรม สามีสาวข้าราชการใหม่ได้มานั่งคุยกันระหว่างมื้อกลางวันอย่างออกรส

“ผอ. มาดเข้มของชั้นเนี่ยขยันสุด ๆ วันนี้ไปปฏิบัติงานจัด event ประชาสัมพันธ์โครงการตามนโยบายของท่านรัฐมนตรีที่ท่านอธิบดีมอบมา ท่านอธิบดีก็ขยันไปรับมาจากท่านรัฐมนตรีจริง ทั้ง ๆ ที่ชั้นว่าน่าจะเป็นงานของกรมอื่นหรือของสำนักปลัดมากกว่า แต่ที่แย่ก็คือ ผอ. นะ หันมามอบชิ้นเฉยเลยให้ทำแผนประชาสัมพันธ์ส่งสัปดาห์หน้า แล้วไงเนี่ย ยังเขียนรายงานวิเคราะห์ข้อกฎหมายเรื่องเจ้าปัญหาที่ ผอ. มอบวันก่อนไม่เสร็จเลย ส่งสัปดาห์หน้าเหมือนกัน” พัดชาวยาวพร้อมทำหน้าแข็ง “โง่ละ แม่ลิลาวดี ผอ. สุดสวยของเธอมีงานพิเศษอะไรให้เธอบ้าง”

“โอ้ย... เพียบ.. เห็นเพิ่งไปปฏิบัติงานฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพิจารณาโครงการพิเศษอะไรไม่รู้ของท่านอธิบดีมาอีกคณะของเก่าก็หลายคณะแล้ว และก็มาให้ชั้นเป็นผู้ช่วยเลขานุการอีกตามเคย จะให้ทำอะไรก็ไม่รู้เนี่ย ชักมึน งานปกติก็ทำไม่ค่อยจะทันอยู่แล้ว” ลิลาวดีรำพึง แล้วหันไปหาเพื่อนหนุ่มหน้าสวย (?) “นี่ นังปองศรี นังยัมเลยหล่อน วางงานใช้ไหมยะ”

“โหย... ไม่ต้องมาเม้าท์เลย ชั้นก็งานเพียบยะ ไหนจะตรวจสอบรายงานการเงินรอบเดือนนี้ แถมวันนี้ ผอ. ไปรับจัดงานวันเกิดจากท่านอธิบดีมาอีกแล้ว ทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่งานของสำนัก และก็หันมาโยนให้คุณพี่หัวหน้าของชั้นเป็นหัวหน้าทีม และคุณพี่หัวหน้าก็ให้ชั้นเป็นแม่งานในฐานะข้าราชการใหม่ไฟแรง ชะรอยเธอคงจะรู้ว่าชั้นมีใจรักเด็กกระมัง” ปองศักดิ์ซึ่งถูกเพื่อนเรียกว่าปองศรีกล่าวยิ้ม ๆ

“หมั่นไส้... ขอบละสิ่งานนี้” ลีลาวดีเหินโบ

“จะบ้าเธอเธอ เด็กที่มางานวันเกิดนะ เด็กเด็กกะยะ เด็กจริง ๆ ไม่ใช่อย่างที่เธอคิด” ปองศักดิ์ย้อนและรำพันต่อ “ว่าแต่ว่างานประจำพวกเราก็คงจะไม่ทันอยู่แล้ว ใ้งานที่เข้ามาทีจะไรเนี่ย มั่วไปหมด เราจะทำอะไรก่อนดีนี่...”

“พี่ศักดิ์ขา พี่ศักดิ์...เชิญทางนี้แป๊บนะคะ” ลีลาวดีหันไปเรียกรุ่นพี่ที่เป็นเจ้าหน้าที่กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมซึ่งเดินผ่านมาพอดี “พวกหนูมีข้อสงสัยจะขอสอบถามค่ะ”

“ว่ามาเลยน้อง แต่ห้ามถามว่าทำไมพี่หล่อจังนะ มันตอบยาก” พี่ศักดิ์พูดอมยิ้ม

“เออ.. คำถามนั้นหนูว่าจะถามอยู่เหมือนกันคะ แต่คิดว่าควรถามเมื่อไหร่พี่ที่แล้ว” ปองศักดิ์แทรกขึ้นมา

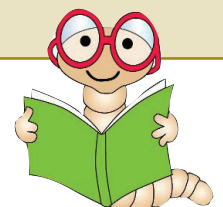
“พี่ศักดิ์อย่าไปฟังมันคะ” ลีลาวดีซึ่งพูดและร่ายยาวต่อ “หนูแค่อยากรู้ว่า พี่ศักดิ์เคยบอกพวกหนูตอนเข้ามาว่าต้องศึกษางานในหน้าที่จาก Job Description ให้ชัดเจนและศึกษาเพิ่มเติมจากกฎกระทรวงที่แบ่งงานของกรมและสำนักของเรา แต่คราวนี้มันมีงานที่ไม่ได้อยู่ใน JD ของเรา และก็ไม่ใช่งานของสำนักเราที่ผู้ใหญ่มอบมา แล้วเขาก็เร่ง ๆ ๆ ๆ เอาด่วน พวกหนูละมันไม่รู้อะไรจะทำก่อนหลังคะพี่ แล้วตอนประเมินเขาดูงานที่มอบพวกนี้ด้วยไหมคะ ในเมื่อมันไม่อยู่ในตัวชี้วัดของเรา”

“อืม...ก็น่าสับสนอยู่นะ แต่มันเป็นเรื่องปกตินะ งานนโยบายก็เป็นเรื่องสำคัญอย่างหนึ่ง แม้ว่าบางที่ไม่ปรากฏใน JD ของเราแต่อย่าลืมนะ ผอ. สำนักก็ต้องรับงานนโยบายจากท่านอธิบดี หรือท่านอธิบดีก็ต้องรับงานนโยบายจากท่านรัฐมนตรีเหมือนกัน” พี่ศักดิ์อธิบายและว่าต่อ “อย่างพีดขานี้เป็นนิติกร แต่คล่องแคล่วว่องไว สมัยเรียนปริญญาตรีเคยจัดงานแสดงผลงานวิชาการประจำปีของมหาวิทยาลัยมาก่อน ผอ. เข้มเลยให้มาทำงานประชาสัมพันธ์โครงการของท่านรัฐมนตรี หรือลีลาวดีนี่เป็นนักวิเคราะห์แต่เป็นเด็กจบนอกไฟแรง ผอ. เลยให้งานพิเศษจะได้พอไม้พอมือ มือไม่ว่างจนเกินไป ส่วนปองศักดิ์เป็นนักวิชาการเงินและบัญชี...เอ่อ...เคยเป็นลีดเดอร์งานบอลประเพณีมาก่อน น่าจะดูแลเด็กได้ดี ใกล้เคียงกันไหม..” พี่ศักดิ์หันไปเห็นหน้าสามสาวดูเหวอ ๆ เลยพูดต่อ “อ๊ะ ๆ พี่ไม่ล้อเล่นแล้ว พี่จะบอกว่า งานในหน้าที่นั้นเป็นงานสำคัญ อย่าให้ขาดตกบกพร่อง ตาม**ประมวลจริยธรรมข้อ ๔ (๑)**เขาให้ข้าราชการต้องอุทิศตนกับงานในหน้าที่ให้เต็มกำลังก่อน ส่วนงานอื่นที่ได้รับมอบนอกจากนั้นก็ควรทำเหมือนกันแต่อย่าให้งานหลักคืองานในหน้าที่เสียหาย ดังนั้น หาก ผอ. เร่งงานมันทั้งงานหลักและงานนโยบาย น้อง ๆ ก็ควรถาม ผอ. ว่าเขาจะเอางานไหนก่อน เพราะบางครั้งกำหนดเวลาของงานนโยบายมันเร่งด่วนจนต้องแข่งงานหลักโดยที่งานหลักไม่เสียหายก็เป็นไปได้ แต่ถ้าน้องเห็นว่างานหลักจะเสียหายก็ต้องปรึกษาหัวหน้าหรือ ผอ. กลุ่ม ผอ. สำนักตามลำดับไป” พี่ศักดิ์อธิบาย “ส่วนเรื่องตัวชี้วัดนั้น ปรับได้ น้อง ๆ ต้องจดไว้ว่าได้ทำงานพิเศษอะไรช่วงไหน แล้วหารือ ผอ. เพื่อปรับเพิ่มตัวชี้วัดได้ ighu ๆ เคลียร์ไหมครับ พี่จะได้ไปเพราะก๊วยเตี่ยวพี่เย็นหมดแล้ว”

“เคลียร์จะคุณพี่ จันเดียวขอตัวไปเตรียมงานวันเกิดก่อนละกัน จะจัดเสิร์ฟน้านี้แล้วยังไปไม่ถึงไหนเลย ส่วนรายงานการเงินที่ต้องตรวจนะมัน due สัปดาห์ถัดไป แอบเก็บไว้ก่อนได้” ปองศักดิ์บอก “ไ้จ๊ะ แม่พิชชา แม่ลีลาวดี จะไปทำอะไรต่อหลังจากนี้ละ”

“ไปทำรายงานวิเคราะห์ข้อกฎหมายก่อนยะ เพราะต้องมานานแล้ว สุกรนี้คงเสร็จ ส่วนแผนประชาสัมพันธ์ค่อยทำต่อ เสาร์อาทิตย์นี้ก็ได้” พิดขากล่าว

“ส่วนชั้นจะไปถาม ผอ. ก่อน เพราะไม่เห็นสิ่งอะไรมาเลย บอกแค่มาให้ชั้นเป็นฝ่ายเลขานุการ จะประชุมเมื่อไหร่ก็ไม่วาระมีอะไรบ้างก็ไม่วู้ เดียวมาบอกแบบเดิมอีกคืออีก ๒ วันจะประชุมแล้วมาเร่งชั้นให้ออกวาระ และเชิญประชุม ประสาทเสียพอดี เอ้อ...เมื่อไหร่เขาจะกำหนดให้การสั่งงานโดยมีเวลาให้เจ้าหน้าที่ทำอย่างเพียงพอเป็นส่วนหนึ่งของประมวลจริยธรรมซักทีนี่...” ลีลาวดีพูดพลางถอนใจ

>> คำว่า “ป่า” ตามมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ ประกอบกับการได้มาซึ่งที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน “ป่า” หมายถึง ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลใดได้กรรมสิทธิ์หรือได้สิทธิครอบครอง ซึ่งรวมไปถึงที่ดินรกร้างว่างเปล่า รวมถึงลำน้ำที่เป็นที่ดินของรัฐด้วย และคำว่า “แม่น้ำ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ หมายถึง ลำน้ำใหญ่ซึ่งเป็นที่รวมของลำธารทั้งปวง ดังนั้น “แม่น้ำ” จึงเป็นลำน้ำใหญ่และถือเป็นส่วนหนึ่งของความหมายของบทนิยามคำว่า “ที่ดิน” ตามประมวลกฎหมายที่ดินด้วย

>> การดูทรายในแม่น้ำลำคลองซึ่งเป็นป่าหากมีการก่อสร้าง แฝวถาง หรือเผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่า นอกจากจะต้องได้รับอนุญาตตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้ดูทราย พ.ศ. ๒๕๔๖ แล้ว จะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ ด้วย

เรื่องเสรีจที่ ๑๒๑/๒๕๕๕

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การขออนุญาตแผ้วถางป่าในพื้นที่ดูทรายในที่ดินของรัฐ

กรมป่าไม้ได้มีหนังสือ ที่ ทส ๑๖๑๐.๒/๒๒๙๗๔ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาสรุปความได้ว่า กรมป่าไม้ได้รับการหารือการขออนุญาตดูทรายในแม่น้ำลำคลองซึ่งเป็นที่ดินของรัฐตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินว่า ก่อนที่ผู้รับอนุญาตจะเข้าดำเนินการใด ๆ ในพื้นที่จะต้องขออนุญาตและได้รับอนุญาตให้ทำการแผ้วถางป่าตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๔๙๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๙๔ ว่าด้วยการแผ้วถางป่าก่อนหรือไม่ และหากผู้ขออนุญาตดูทรายในแม่น้ำลำคลองต้องขออนุญาตแผ้วถางป่าด้วยแล้ว ผู้ได้รับใบอนุญาตดูทรายไปแล้ว และใบอนุญาตยังไม่หมดอายุ จะต้องดำเนินการอย่างไร

กรมป่าไม้ได้พิจารณาจากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นแล้วเห็นว่า นิยามคำว่า “ป่า” ตามมาตรา ๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ “หมายความว่าที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน” ซึ่งเมื่อพิจารณาตามคำนิยามดังกล่าวแล้วจะเห็นว่า การขออนุญาตดูทรายในแม่น้ำลำคลองจะต้องดำเนินการตามนัยมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ด้วย แต่เนื่องจากในแม่น้ำลำคลองยังมีส่วนราชการอื่น ๆ เช่น กรมที่ดิน กรมเจ้าท่า และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ที่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลพื้นที่แม่น้ำลำคลอง ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการควบคุมดูแลที่ดินของรัฐ และมีแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องชัดเจน จึงขอหารือปัญหาข้อกฎหมายในประเด็นการขออนุญาตดูทรายในแม่น้ำลำคลองที่เป็นพื้นที่ป่าตามมาตรา ๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และได้รับอนุญาตตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน หรือกฎหมายอื่นแล้ว จะต้องดำเนินการตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ด้วยหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมป่าไม้ โดยมีผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กรมป่าไม้) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า มาตรา ๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ได้กำหนดบทนิยามคำว่า “ป่า” ไว้ว่า “ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลใดได้มาตามกฎหมายที่ดิน” และโดยที่มาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน บัญญัติบทนิยามคำว่า “ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไป และให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย ซึ่งจากการพิจารณาบทนิยามดังกล่าว คำว่า “ที่ดิน” นอกจากจะหมายถึงที่ดินบนบกอันได้แก่พื้นดินทั่ว ๆ ไป และภูเขาแล้ว ยังคลุมไปถึงที่ดินซึ่งอยู่ใต้น้ำด้วย เช่น ที่ดินที่อยู่ในห้วย หนอง คลอง บึง ต่าง ๆ ซึ่งตามประมวลกฎหมายที่ดินได้บัญญัติรับรองให้บุคคลสามารถได้มาซึ่งสิทธิในที่ดินได้โดยการมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามมาตรา ๓ ประกอบกับมาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และหากที่ดินใดมิได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลหนึ่งบุคคลใด มาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ได้บัญญัติให้ถือเป็นที่ดินของรัฐ ดังนั้น เมื่อพิจารณาบทนิยามคำว่า “ป่า” ตามมาตรา ๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ ประกอบกับการได้มาซึ่งที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน “ป่า” จึงหมายถึง ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลใดได้กรรมสิทธิ์หรือได้สิทธิครอบครอง ซึ่งรวมไปถึงที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่ชายตลิ่ง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลที่เป็นที่ดินของรัฐด้วย และแม้บทนิยามคำว่า “ที่ดิน” ตามมาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน มิได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าให้หมายความรวมถึงแม่น้ำด้วย แต่เมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า “แม่น้ำ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งหมายถึง ลำน้ำใหญ่ซึ่งเป็นที่รวมของลำธารทั้งปวง “แม่น้ำ” จึงเป็นลำน้ำใหญ่และถือเป็นส่วนหนึ่งของความหมายของบทนิยามคำว่า “ที่ดิน” ตามประมวลกฎหมายที่ดิน

สำหรับการดูทรายในแม่น้ำลำคลองซึ่งเป็นป่าและอยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานของรัฐหลาย ๆ หน่วยงานนั้น จะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงว่ามีการก่อสร้าง แอ่งถาวร หรือเขื่อนป่า หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า ซึ่งรวมถึงที่ดินที่อยู่ในแม่น้ำลำคลองนั้นหรือไม่ หากมีการดำเนินการที่มีลักษณะดังกล่าวก็จะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ และแม้การอนุญาตให้ดูทรายในแม่น้ำลำคลอง จะได้รับการอนุญาตตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้ดูทราย พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่ออกตามความในมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินแล้วก็ตาม แต่โดยที่มาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ได้บัญญัติให้ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตตามประมวลกฎหมายที่ดินจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยเหมืองแร่และการป่าไม้ด้วย ดังนั้น หากการเข้าดำเนินการดูทรายมีการก่อสร้าง แอ่งถาวร หรือเขื่อนป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่า ก็จะต้องขออนุญาตแอ่งถาวรป่าตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ ด้วย

(นายอัมพร จารุจินดา)

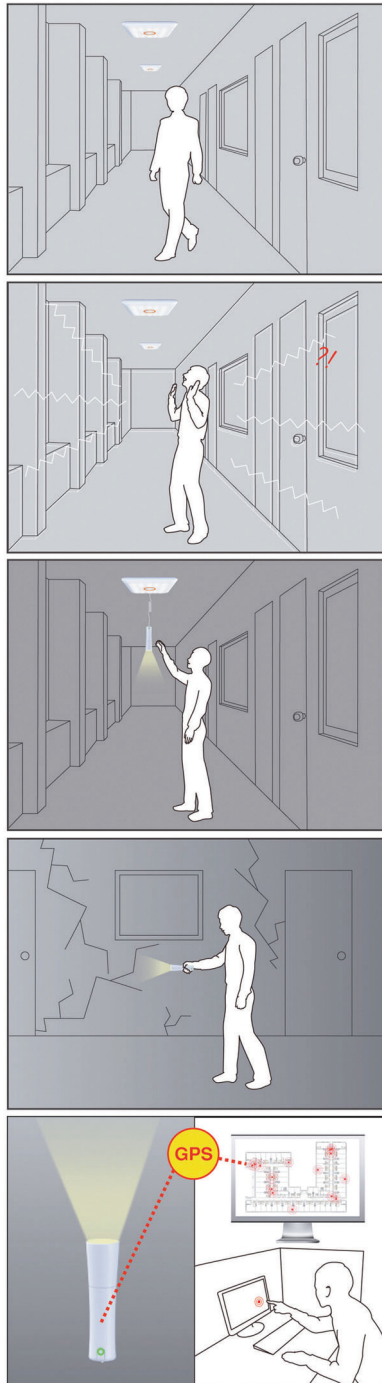
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๕๕

ไฟฉายฉุกเฉิน

ปฏิเสธไม่ได้ว่าในปัจจุบันมีภัยพิบัติต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นการเกิดแผ่นดินไหว การเกิดพายุต่าง ๆ เช่น ทอร์นาโด เฮอริเคน ซึ่งเมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นก็จำเป็นต้องมีการอพยพผู้ประสบภัย การอพยพผู้ประสบภัยนั้น มักเป็นสิ่งที่ทำได้ค่อนข้างลำบาก และโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเกิดเหตุการณ์กับอาคารที่มีความสูงมาก ๆ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยจะยิ่งเป็นไปด้วยความยากลำบากมากยิ่งขึ้น ประกอบกับในกรณีของอาคารสูง เมื่อเกิดเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น ไฟฟ้าภายในอาคารมักถูกตัด ส่งผลให้ไฟส่องสว่างในอาคารไม่ทำงาน ซึ่งผู้ที่ติดอยู่ในอาคารก็จะไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้เท่าที่ควร อีกทั้งทีมกู้ภัยก็ทำงานได้ยากขึ้น ด้วยเหตุนี้เอง จึงได้มีผู้คิดค้นไฟฉายฉุกเฉินขึ้น เพื่อเป็นอุปกรณ์ช่วยเหลือในกรณีที่ไฟฟ้าภายในอาคารดับ

ไฟฉายฉุกเฉินมีลักษณะพิเศษคือ จะถูกฝังอยู่บริเวณเพดานของอาคารสำนักงานหรืออาคารต่าง ๆ โดยจะทำหน้าที่เป็นไฟฟ้ายส่องสว่าง (โคมไฟ) ในภาวะปกติ แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินขึ้นและไฟฟ้าภายในอาคารดับลง ไฟฉายฉุกเฉินจะตกลงมาจากบนเพดาน (ลักษณะเดียวกันกับหน้ากากออกซิเจนบนเครื่องบิน) ซึ่งนอกจากจะทำหน้าที่เป็นไฟฉายนำทางแล้ว ผู้ที่ติดอยู่ในอาคารก็สามารถนำไฟฉายดังกล่าวมาใช้นำทางได้ นอกจากนี้ที่ตัวไฟฉายฉุกเฉินยังมีระบบนำทาง (Global Positioning System: GPS) ติดอยู่ด้วย เพื่อใช้เป็นเครื่องนำทางไปยังทางออก อีกทั้งทีมช่วยเหลือจะสามารถค้นหาตำแหน่งของผู้ประสบภัยได้อีกด้วย อาจมีข้อสงสัยว่าไฟฉายฉุกเฉินต้องบรรจุแบตเตอรี่ไว้ก่อนล่วงหน้าหรือต้องนำมาชาร์จไฟก่อนการใช้งานหรือไม่ คำตอบคือ ระหว่างที่ไฟฉายฉุกเฉินทำหน้าที่เป็นไฟส่องสว่างในภาวะปกตินั้น ก็จะเป็นการชาร์จไฟเก็บไว้ในไฟฉายไปในตัว ดังนั้น เมื่อถึงสถานการณ์ฉุกเฉินจึงสามารถนำมาใช้ได้ทันที

จะเห็นได้ว่าไฟฉายฉุกเฉินนับเป็นแนวคิดอย่างหนึ่งที่น่าสนใจอย่างมากที่จะเป็นอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยในอาคารสูง ซึ่งก็ต้องติดตามกันดูว่าประเทศไทยจะมีอุปกรณ์ลักษณะนี้ให้ใช้ได้บ้างหรือไม่ ★

ที่มา : <http://www.tuvie.com/saveus-emergency-downlight-system-for-faster-high-rise-building-evacuations-when-natural-disaster-strikes/>

แนะนำโดย สุภาวดี เลิศสถิตย์

หนังสือ **“คิดมุกกลับ ปรับชีวิตให้เป็นบวก”** เป็นหนังสือที่จะช่วยค้นหาวีธีคิด เพื่อสร้างความมั่นใจและความสุขให้ชีวิต เขียนโดย Michael Heppell แปลเป็นภาษาไทยโดยจิตจรดดา สิงห์คำ

หนังสือ **“คิดมุกกลับ ปรับชีวิตให้เป็นบวก”** เป็นหนังสือที่อ่านง่าย ชวนให้คิด คิดให้เป็น และใช้ให้ถูก โดยจะนำเสนอวิธีคิดที่แตกต่างด้วยเทคนิคและวิธีการที่สามารถนำไปปรับใช้ได้กับทุกคน มีเนื้อหาที่น่าสนใจ เริ่มตั้งแต่การค้นหาวีธีคิดมุกกลับคิดเพื่อสร้างความมั่นใจ คิดเพื่อสร้างความสุข คิดเพื่อครอบครัว คิดอย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนการคิดเพื่ออนาคตที่ดี ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตได้จริง เพียงแค่ลงมือปฏิบัติตามอย่างถูกวิธี และใช้มุมมองที่เป็นบวก หนังสือเล่มนี้จะให้แง่คิดใหม่ ๆ ที่จะช่วยแก้ไขโทษชีวิต เพิ่มพลังความคิดสร้างสรรค์ เสริมสร้างความสุข ความมั่นใจ และจะช่วยให้ประสบความสำเร็จในชีวิตได้ทั้งในเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว รวมทั้งจะช่วยเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดี นอกจากนี้ ยังช่วยปรับเปลี่ยนคำว่า “แย่” ให้กลายเป็นคำว่า “เยี่ยม” ได้ด้วยเทคนิคการคิดบวก หนังสือเล่มนี้จะช่วยให้ทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น เป็นคนที่ดีขึ้น เพียงแค่นำเอาความคิดจากหนังสือไปปรับใช้ให้เป็นบวกในชีวิตจริง ★

ประวัติผู้เขียน

Michael Heppell เป็นนักเขียนชาวอังกฤษ และเป็นทั้งนักพูดที่มีชื่อเสียงในยุโรป และนักฝึกอบรมที่ประสบความสำเร็จ เป็นนักเขียนที่เป็นที่รู้จักเขียนหนังสือที่ติดอันดับหนังสือขายดีในหลายประเทศ ได้รับการแปลเป็นภาษาต่าง ๆ ถึง ๑๘ ภาษา

สถานการณ์

คำว่า **สถานการณ์** ประกอบด้วย คำว่า **สถานะ** กับคำว่า **การณ์** **สถานะ** หมายถึง ความเป็นอยู่ ความเป็นไป **การณ์** หมายถึง สาเหตุหรือสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง **สถานการณ์** หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่ หรือสภาพที่กำลังเป็นไป คำว่า **สถานการณ์** อาจใช้ล้าพังในความหมายทั่ว ๆ ไป เช่น คนเราต้องปรับตัวตาม**สถานการณ์**จึงจะอยู่ในสังคมได้, ในการใช้ภาษา ผู้พูดต้องคำนึงถึง**สถานการณ์**ด้วย คำว่า **สถานการณ์** มักมีส่วนขยายตามหลัง หมายถึง ความเป็นไปของสิ่งที่กล่าวถึง เช่น **สถานการณ์**อาหารของโลก มีแนวโน้มจะเข้าสู่ภาวะวิกฤต เนื่องจากราคาอาหารเพิ่มสูงขึ้น ๒-๓ เท่าตัว ในช่วง ๓ ปีที่ผ่านมา, มีรายการวิทยุและโทรทัศน์หลายรายการที่วิเคราะห์ **สถานการณ์**บ้านเมือง, **สถานการณ์**ทางการเงินของสหรัฐฯ อยู่ในภาว่น่าวิตก, **สถานการณ์**ของประเทศขณะนี้อาจเรียกได้ว่าอยู่ในยุคข้าวยากหมากแพง เนื่องจากราคาสินค้าอุปโภคบริโภคพุ่งสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ที่มา : บทวิทยุรายการ “รู้รัก ภาษาไทย” ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เวลา ๗.๐๐-๗.๓๐ น.

คำว่า **สถานการณ์** ออกอากาศเมื่อวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔

คำว่า **เหตุการณ์** ออกอากาศเมื่อวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔

คำว่า **ปรากฏการณ์** ออกอากาศเมื่อวันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔

คัดเลือกโดย จิตตา กิตติเสถียรนนท์

เหตุการณ์

คำว่า **เหตุการณ์** ประกอบด้วย คำว่า เหตุ กับ การณ์ ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกัน คือหมายถึง สิ่งหรือเรื่องที่ทำให้เกิดผล, สาเหตุหรือสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในภาษาไทยใช้คำว่า **เหตุการณ์** หมายถึง เรื่องที่เกิดขึ้น เช่น การที่เฮลิคอปเตอร์ ๓ ลำตกในสถานที่เดียวกัน ในเวลาใกล้เคียงกัน เป็น**เหตุการณ์**เหลือเชื่อจริง ๆ, มีคนหลายคนยืนยันดู**เหตุการณ์**ที่เกิดขึ้นโดยไม่กล้าเข้าไปช่วยเหลือเหยื่อที่ถูกจับเป็นตัวประกัน, พยาน ๕ คนที่เห็น**เหตุการณ์**ระบุตรงกันว่า พบชายวัยรุ่นท่าทางมีพิรุณเดินถือปืนออกมาจากร้านผู้ตาย ก่อนจะวิ่งหายไปในความมืด, นักประวัติศาสตร์วิเคราะห์**เหตุการณ์**ในอดีตเพื่อสรุปข้อเท็จจริง **เหตุการณ์**รุนแรงในสังคมไทยมีส่วนทำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวเมืองไทยน้อยลง, บางคนจำภาพ**เหตุการณ์**ในความฝันได้แม่นยำราวกับเป็น**เหตุการณ์**ที่เกิดขึ้นจริง

ปรากฏการณ์

คำว่า **ปรากฏการณ์** ประกอบด้วย คำว่า ปรากฏ กับ การณ์ ปรากฏ หมายถึง แสดงออกมาให้เห็น การณ์ หมายถึง สาเหตุหรือสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง **ปรากฏการณ์** หมายถึง การแสดงออกมาให้เห็น หรือ สิ่งที่แสดงออกมาให้เห็น เช่น ฝนตกฟ้าร้องเป็น**ปรากฏการณ์ธรรมชาติ**, เหตุการณ์น้ำท่วมเมืองหลวงของหลายประเทศเป็น**ปรากฏการณ์**ที่เกิดจากการสร้างบ้านเรือนปิดกั้นทางน้ำไหล, วิกฤตการณ์การเงินในสหรัฐฯ เป็น**ปรากฏการณ์**ที่สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกประเทศที่อยู่ภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม คำว่า **ปรากฏการณ์** เมื่อใช้กับคำกริยา สร้าง เป็น **สร้างปรากฏการณ์** หมายถึง ทำให้เกิดความตื่นเต้นสนใจและกล่าวขวัญถึง เช่น รสชาติและความอร่อยของอาหารไทย**สร้างปรากฏการณ์**ไปทั่วโลก, เรามาร่วมกัน**สร้างปรากฏการณ์**ถวายพระพรออนไลน์

คำนี้อ่านว่า ปฺรา-กต-กาน หรือ ปฺรา-กต-ตะ-กาน ก็ได้

กองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ฝ่ายประสานงาน

ฝ่ายพิสูจน์อักษร

ฝ่ายประชาสัมพันธ์

ฝ่ายจัดการทั่วไป

พิมพ์ที่

ดร.อำพน กิตติอำพน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา, วิจัย วิทวัสการเวช รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา, ธวัชชัย สวัสดิ์สาลี รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา, สมชาย พงษ์มณีกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา, สิบพัน วรวิสุทธิ รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

จิตดา กิตติเสถียรนนท์, ชนิตา อังผาสุข, ดวงกมล แสงสุวรรณ, ทศน์ศุภาภรณ์ หัยประสิทธิ์พร, นันทน์กมล สังวรประเสริฐ, ปิญญาพล ศรีแสงแก้ว, ประธาน ผุดผ่อง, ปรางค์ สาสนธรรมบท, พงษ์เทพ พ่วงเสมา, ภูมิพร ปลั่งสมบัติ, วันนภิศ จารุสมบัติ, ศรินยา สาขาวาร, สุกัญญา ภิรตยาพิทักษ์, สุภาวดี เลิศสถิตย์, สมจิตร รูปเหมาะ, สมศรี นาคจำรัสศรี, อมราลักษณ์ รักช่วงค์, อ่อนฟ้า เวชชาชีวะ

จิตดา กิตติเสถียรนนท์

นันทน์กมล สังวรประเสริฐ, เนตรนพิชญ์ หนูคำสิงห์, ปริญญ์คราญ จงธรรมคุณ, วิบูลย์ลักษณ์ มีชัย, สุภาวดี แก้วประดับ

สุภาวดี แก้วประดับ

เชมจิรา ชันแก้ว, ดวงกมล แสงสุวรรณ, ดวงดา สุรพัฒน์, ธัญมน สีนสาอาว, ภัทรพล ดมโหมรวงศ์, วชิร สิงหราช, สมภาพ กลิ่นหอม

สำนักพิมพ์คณะกรรมการการศึกษานานาชาติ ถนนสามเสน กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐-๒๒๔๔-๐๖๑๑-๓

สัพปริสทาน ๕ ประการ

สัพปริสทาน ๕ ประการของสัตบุรุษ คือ

สัตบุรุษย่อมให้โดยเคารพ ๑

ให้โดยอ่อนน้อม ๑

ให้ด้วยมือตนเอง ๑

ให้ของไม่เป็นเดน ๑

เห็นผลที่จะมาถึงให้ ๑

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย

สัพปริสทาน ๕ ประการนี้แล

วิบัติของอุบาสก

วิบัติอย่างไร

ศีลวิบัติและอาชีวะวิบัตินั้นแหละเป็นวิบัติของอุบาสก

มี ๕ อย่างคือ

เป็นผู้ไม่มีศรัทธา ๑

เป็นคนทุศีล ๑

เป็นผู้ถือมงคลตื่นข่าว ๑

เชื่อมงคล ไม่เชื่อกรรม ๑

แสวงหาทักษิณียบุคคลนอกพระศาสนา

ทำบุญในทักษิณียบุคคลเหล่านั้น ๑

ที่มา : www.dhammahome.com

คัดลอกโดย อ่อนฟ้า เวชชาชีวะ

ท่านสามารถเปิดอ่าน

สสค.สาร

ผ่านทาง website ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี www.cabinet.thaigov.go.th